

Ungdata junior 2017

Metoderapport

METTE LØVGREN & STIAN OVERÅ

NOVA

Velferdsforskningsinstituttet

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

KoRus-Øst

Kompetansesenter rus – region øst

Ungdata junior 2017

Metoderapport

METTE LØVGREN
STIAN OVERÅ

Norsk institutt for forskning om
oppvekst, velferd og aldring

NOVA Rapport 3/2018

Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) er fra 1. januar 2014 et forskningsinstitutt ved Senter for velferds- og arbeidslivsforskning (SVA) på OsloMet – storbyuniversitetet (tidl. Høgskolen i Oslo og Akershus).

Instituttet har som formål å drive forskning og utviklingsarbeid som kan bidra til økt kunnskap om sosiale forhold og endringsprosesser. Instituttet skal fokusere på problemstillinger om livsløp, levekår og livskvalitet, samt velferds-samfunnets tiltak og tjenester.

© Velferdsforskningsinstituttet NOVA
OsloMet – storbyuniversitetet 2018

ISBN (trykt utgave) 978-82-7894-653-4

ISBN (elektronisk utgave) 978-82-7894-654-1

ISSN 0808-5013 (trykt)

ISSN 1893-9503 (online)

Illustrasjonsfoto: © colourbox.no
Desktop: Torhild Sager
Trykk: Byråservice

Henvendelser vedrørende publikasjoner kan rettes til:
NOVA, OsloMet
Stensberggata 26 · Postboks 4, St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 67 23 50 00
Nettadresse: www.hioa.no/nova

Forord

Den foreliggende metoderapporten er en evaluering av forsknings- og utviklingsprosjektet Ungdata junior 2017 (heretter omtalt som Ungdata junior).

Ungdata junior er et samarbeid mellom Bærum og Asker kommuner, Kompetansesenter rus – region øst (KoRus-Øst) og Ungdatasenteret ved NOVA/OsloMet – storbyuniversitetet.

Arbeidet med Ungdata junior startet i 2015. Grunnet mangelen på helhetlig kunnskap om barn på 5.–7. trinn, ønsket kommunene en kartlegging av hvordan barn i alderen 10–12 år har det, og hva de driver med i fritiden. Ungdataundersøkelsene er en veletablert metode for å skaffe denne kunnskapen om elever på ungdomskolen og i videregående opplæring og var dermed et naturlig utgangspunkt for en lignende undersøkelse om yngre elever. Og dermed så Ungdata junior dagens lys!

Første skritt var å etablere en arbeidsgruppe med representanter fra Asker og Bærum kommuner, KoRus-Øst og NOVA. I perioden fra 2015–2017 jobbet denne gruppen med spørreskjema utvikling, pilotering, revisjon og andre forberedelser. Våren 2017 ble Ungdata junior gjennomført som en storskalaundersøkelse i Asker og Bærum. Med omtrent 6600 deltakende barn fikk kommunene et solid kunnskapsgrunnlag som kan brukes i arbeidet med å videreutvikle en god oppvekstpolitikk. Resultatene fra denne undersøkelsen er presentert i to kommunespesifikke rapporter skrevet av NOVA. Rapportene er tilgjengelige på ungdata.no.

For NOVA og KoRus-Øst var storskalaundersøkelsen første skritt mot å utvikle et mer generelt kartleggingsverktøy for aldersgruppen 10–12 år. Hensikten med denne rapporten er å redegjøre for erfaringer og forbedringsmuligheter knyttet til både spørreskjemaet og gjennomføringsmetoden som ble brukt i Asker og Bærum.

Rapporten er skrevet av Mette Løvgren og Stian Overå. Forsker Anders Bakken og stipendiat Lars Roar Frøyland, begge ved NOVA, OsloMet, og spesialrådgiver Kristine Langmyr og kommunikasjonsrådgiver Knut Arne Gravingen, begge ved KoRus-Øst, har lest og kommentert.

Vi vil rette en stor takk alle som har bidratt i arbeidet vårt. Takk til alle deltakerne i Ungdata juniors arbeidsgruppe for et godt samarbeid. En stor takk

til alle skolene og elevene som deltok i undersøkelsen. Uten dere – ingen Ungdata junior! Takk til Helsedirektoratet for økonomisk støtte til arbeidet med denne metoderapporten

Oslo, januar 2018

Mette Løvgren, prosjektleder Ungdata junior, NOVA/OsloMet
Stian Overå, spesialrådgiver, KoRus-Øst

Innhold

Sammendrag	7
1 Innledning	11
1.1 Bakgrunn for Ungdata junior	11
1.2 Prosjektoppstart.....	13
1.3 Utarbeide spørreskjema	13
1.4 Pilotstudie	14
1.5 Videreutvikling etter pilotstudien.....	15
1.6 Gjennomføring av Ungdata junior i Asker og Bærum	15
1.7 Oppbygging av rapporten	19
2 Empirisk materiale og fremgangsmåte	21
2.1 Om det kvantitative datamaterialet.....	21
2.2 Om det kvalitative datamaterialet	24
3 Spørreskjemavaliditet	29
3.1 Bakgrunn	29
3.2 Foreldre	32
3.3 Venner	34
3.4 Skole.....	35
3.5 Mobbing.....	37
3.6 Faste fritidsaktiviteter	39
3.7 Den uorganiserte fritiden	41
3.8 Mediebruk.....	42
3.9 Helse	45
3.10 Søvn	46
3.11 Kosthold.....	47
3.12 Fysisk aktivitet	48
3.13 Livskvalitet	48
3.14 Psykisk helse.....	51
3.15 Støtte	53
3.16 Om undersøkelsen	54
3.17 Ubesvart	55
4 Erfaringer med datainnsamlingen	57
4.1 Informasjonsrutiner.....	57
4.2 Forslag til videreutvikling av informasjonsrutiner	62
4.3 Forslag til videreutvikling av gjennomføringsmetoden	63
4.4 Utvikling av nye spørsmål	66
5 Konklusjon og oppsummering	71
5.1 Spørreskjemaet	71
5.2 Datainnsamlingen.....	73

Summary	75
Litteraturliste	77
Vedlegg 1. Informasjonspakke, Ungdata junior	79
Vedlegg 2. Informasjon til foresatte og elever ved skole 1 om delprosjekt knyttet til Ungdata junior 2017	85
Vedlegg 3: Spørreskjema Ungdata junior Asker og Bærum 2017	87
Vedlegg 4: Oversikt over spørsmål og opphav	99

Sammendrag

Ungdata junior 2017 er en spørreskjemaundersøkelse til elever på 5.–7. trinn som ble gjennomført i Bærum og Asker våren 2017. Formålet med undersøkelsen var å kartlegge hvordan barn har det og hva de gjør, på en rekke ulike områder. Resultatene var for kommunene i deres arbeid med denne aldersgruppen, samt for forskning. Intensjonen er at Ungdata junior skal bli en utvidelse av Ungdata-undersøkelsen, og være et gratis tilbud til alle landets kommuner og fylkeskommuner. I tiden fremover vil flere kommuner få tilbud om å gjennomføre Ungdata junior. Ungdata junior 2017 var dermed et utviklingsarbeid. NOVA, i likhet med andre forskningsmiljøer i Norge, har begrenset erfaring med gjennomføring av spørreundersøkelser til en så ung gruppe respondenter. Utviklingsarbeidet består både i å utvikle et godt spørreskjema og i å kvalitetssikre både spørreskjemaet og metode for datainnsamling. Denne metoderapporten er et viktig ledd i denne kvalitetssikringen, da den utgjør evalueringen av Ungdata junior 2017.

I rapporten redegjør vi for bakgrunnen for gjennomføringen av Ungdata junior 2017 (heretter Ungdata junior) og kommer med anbefalinger til fremtidige gjennomføringer av denne undersøkelsen. Rapporten bygger på kvantitative data fra spørreundersøkelsen i Bærum og Asker og kvalitative data fra tre kilder: klasseromsobservasjoner fra gjennomføringen av undersøkelsen, svar på åpne spørsmål i spørreskjemaet og intervjuer med barn som deltok i undersøkelsen..

Hovedkonklusjonen er at gjennomføringen av Ungdata junior var vellykket, og at både spørreskjemaet og metode for datainnsamling fungerte godt. Svarprosenten var svært høy, rundt 90 prosent i begge kommunene. Tilbakemelding fra deltakerne viser at de aller fleste satte pris på undersøkelsen og å delta i den, og kommunene mener resultatene vil være nyttige i deres arbeid fremover. Samtidig identifiserer denne evalueringen noen forbedringspunkter. De to viktigste er å sikre gode informasjonsrutiner til foresatte og elever, samt redusere antall spørsmål i spørreskjemaet.

Bakgrunn for Ungdata junior

Bakgrunnen for Ungdata junior var at Bærum og Asker kommuner ønsket mer kunnskap om barn i alderen 10–12 år. Folkehelsesloven i Norge pålegger

kommuner å ha oversikt over helsetilstand i befolkningen. Sammenlignet med yngre og eldre barn, foreligger det mindre kunnskap om barn i denne alderen. Asker og Bærum ønsket derfor å vite mer om hvordan 10–12 år gamle barn opplever sin hverdag på ulike arenaer, som skole, fritid og hjem. Ungdataundersøkelsene har vært et tilbud til alle landets kommuner siden 2010 og er et veletablert verktøy for å skaffe nettopp slik kunnskap om elever på ungdomsskolen og i videregående opplæring. Det var dermed nærliggende å ta utgangspunkt i den samme modellen i utviklingen av et tilsvarende verktøy for en yngre aldersgruppe. Både når det gjelder datainnsamling, informasjonsrutiner, temaer, spørsmål og rapportering er Ungdata junior utviklet etter modell av Ungdata-undersøkelsene.

Ungdata junior var et samarbeidsprosjekt mellom Bærum og Asker kommuner, Kompetansesenter rus – region øst (KoRus-Øst) og Ungdata-senteret ved NOVA/Høgskolen i Oslo og Akershus. Arbeidet med undersøkelsen ble innledet i 2015 etter initiativ fra Bærum kommune.

I 2017, etter to år med spørreskjema utvikling, pilotering, revisjon og andre forberedelser, ble Ungdata junior gjennomført i stor skala i Asker og Bærum. Med svar fra rundt 6600 barn og en svarprosent på rundt 90 prosent fikk kommunene gode styringsdata i folkehelsearbeidet rettet mot barn og unge. Resultater fra denne undersøkelsen er presentert i to rapporter skrevet av NOVA (Løvgren & Bakken 2017a; b). Rapportene er tilgjengelige på ungdata.no¹.

Spørreskjemaet

Den overordnede konklusjonen er at spørreskjemaet fungerte godt. Analysene viser at de fleste elevene svarte på alle spørsmålene i skjemaet. Elevene gir også et tydelig uttrykk for at de likte undersøkelsen og spørsmålene. Det store flertallet syntes at Ungdata junior ga et godt bilde av deres liv, at det var enkelt å svare på spørsmålene, og at det var en positiv opplevelse å delta i undersøkelsen. Samtidig er det behov for visse justeringer i spørreskjemaet.

For det første er det nødvendig å kutte i omfanget på spørreskjemaet. Omtrent fire av ti elever synes at spørreskjemaet var for langt. Gjennomsnittstiden for å svare på undersøkelsen var ikke svært lang, mellom 19–24 minutter. Snarere handler det om å finne det punktet der kvantiteten av spørsmål ikke går utover kvaliteten på svarene. Vår anbefaling er at spørreskjemaet reduseres

---

¹ <http://www.ungdata.no/Forskning/Publikasjoner/Lokale-rapporter>

fra 136 avkryssninger, slik det var i Ungdata junior 2017, til rundt hundre avkryssninger. Dette er basert på andelene ubesvart gjennom undersøkelsen. Selv om andelene er lave gjennom hele undersøkelsen, ser vi noen endringer. Andelen ubesvarte spørsmål øker fra begynnelsen av undersøkelsen til slutten av den. I gjennomgangen av spørsmålene i skjemaet diskuterer vi hvilke spørsmål som kan utelates.

For det andre viser analysene at enkelte spørsmål bør endres i formuleringer, svarkategorier eller begge deler. Disse spørsmålene kjennetegnes av noe høyere frafall enn andre spørsmål i skjemaet. Med utgangspunkt i både statistiske analyser og elevenes egne innspill, diskuterer vi i rapporten hvordan spørsmålene kan forbedres.

For det tredje fikk vi mange innspill fra elevene til nye spørsmål i den åpne kommentarboksen i skjemaet. Selv om vår anbefaling er at spørreskjemaet bør reduseres, mener vi enkelte nye spørsmål bør vurderes inn i spørreskjemaet. Dette gjelder spesielt hvorvidt elevene har skilte foreldre / flere bosteder, et tema mange elever savnet spørsmål om. Det er også en god del andre temaer elevene oppfordrer til flere spørsmål om, slik som skole, kjæledyr, mestring, mobbing, venner, sosialt miljø med mer. Dette materialet vil være sentralt hvis det på lengre sikt skal utvikles tematiske tilleggsmoduler, som kommuner kan velge ut i fra egne ønsker og behov.

Datainnsamlingen

Ungdata junior ble gjennomført elektronisk på skolene. God tid i forveien ble foreldre informert om undersøkelsen og kunne gi beskjed til skolen dersom de ikke ønsket at deres barn skulle delta. Før elevene logget seg på undersøkelsen skulle lærer lese opp et informasjonsbrev. Brevet forklarer hensikten med undersøkelsen, at den er anonym, at det er frivillig å delta og at deltakere kan hoppe over enkeltspørsmål dersom de ønsker det. For å begynne svarutfyllingen logger elevene seg på undersøkelsen med et unikt passord. En lærer eller annen voksen var tilstede i klasserommet under hele gjennomføringen.

Evalueringen viser at datainnsamlingsmetoden i all hovedsak var vellykket. Sett under ett ble undersøkelsen gjennomført som planlagt, med høy deltakelse og få utfordringer på de aller fleste skolene. Både lærere, skoleledere og andre ansatte i de to kommunene gjorde en betydelig innsats for at så mange av barna fikk sjansen til å delta i undersøkelsen. Svarprosenten var også svært

høy. 91 prosent av barna i Bærum og 88 prosent av barna i Asker deltok i Ungdata junior.

Samtidig som vår helhetsvurdering er at datainnsamlingsmetoden fungerte godt, finner vi at det er rom for forbedringer i informasjonsrutinene. Gode informasjonsrutiner er viktig for å sikre frivillig og informert samtykke. I skjemaet fikk elevene en del spørsmål om hvordan det var å delta i undersøkelsen. Ett utsagn elevene skulle ta stilling til, var følgende: «Jeg fikk god informasjon om undersøkelsen i forkant». Så godt som tre av fire elever svarer at de enten er «helt enig» eller «litt enig» i at de fikk god informasjon. Samtidig er det et forbedringspotensial når rundt én av fire enten er «litt uenig» eller «helt uenig» i utsagnet. Klasseromsobservasjonene viser at det var betydelige forskjeller i hva elevene fikk vite om Ungdata junior i forkant av undersøkelsen. I rapporten diskuterer vi hvordan informasjonsrutinene fungerte i praksis, og hvordan vi mener at de kan styrkes i fremtidige undersøkelser.

Konklusjon

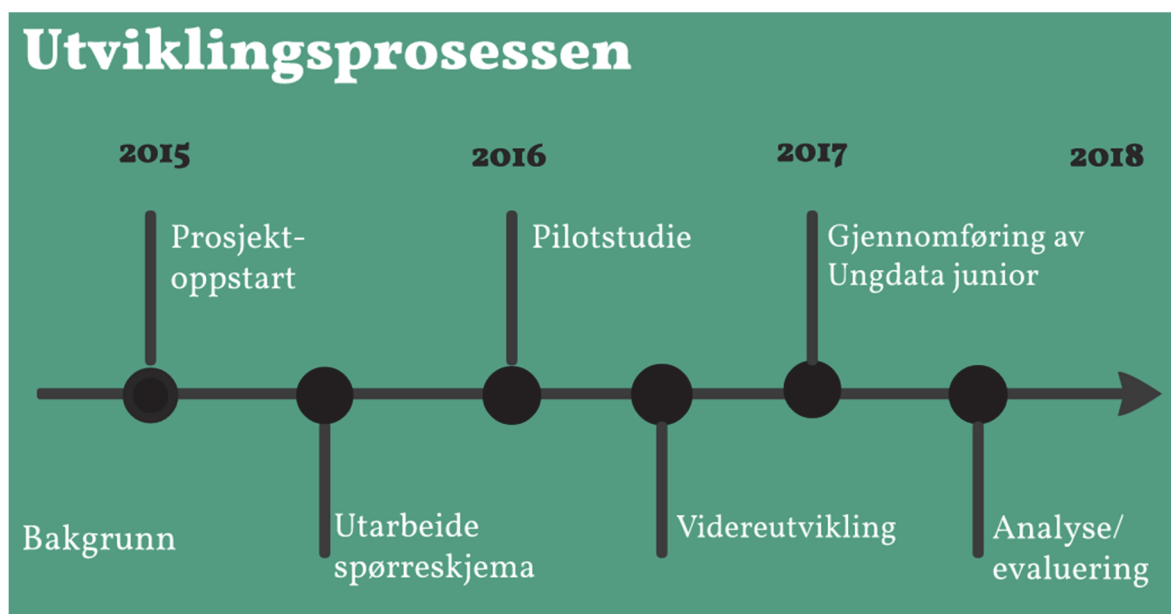
Hovedkonklusjonen er at Ungdata junior fungerte godt, og at det er et godt verktøy for å fremskaffe kunnskap om barn i alderen 10–12 år. Modellen for gjennomføring fungerte også godt. Barna selv opplevde det som positivt å delta, og den høye svarprosenten samt lave andel ubesvarte spørsmål i undersøkelsen betyr at kommunene har fått gode og representative data. Samtidig identifiserer denne metoderapporten noen områder for forbedring. Dette gjelder omfanget av spørreskjemaet, som bør reduseres. Videre bør informasjonsrutinene utbedres for å sikre at hver deltaker gir et informert og frivillig samtykke.

1 Innledning

Ungdata junior ble første gang gjennomført i Asker og Bærum i 2017, da omtrent 6600 barn deltok i en spørreundersøkelse rettet mot barn i alderen 10–12 år (5.–7.trinn). Formålet med undersøkelsen var å gi en oversikt over hvordan barn i denne aldersgruppen har det og hva de driver med i fritiden. Resultatene fra undersøkelsen er publisert i to rapporter (Løvgren & Bakken 2017a; b). I denne metoderapporten er målet å gjøre rede for hvordan undersøkelsen kom i stand og gi en nærmere vurdering av erfaringene fra Ungdata junior 2017.

I dette innledende kapitlet beskrives bakgrunnen for Ungdata junior og utviklingen fra undersøkelsen oppsto som idé til den ble gjennomført i full skala i Asker og Bærum i 2017.

Illustrasjonen nedenfor sammenfatter de viktigste fasene i denne utviklingen. I struktur følger kapitlet denne fremstillingen. Den siste fasen i prosessen, analyser og evaluering, presenteres i kapittel 3 og 4.

1.1 Bakgrunn for Ungdata junior

Ungdata junior har, som navnet tilsier, tette bånd til ungdomsundersøkelsen Ungdata. Så hva er Ungdata, og hvordan oppstod ideen til Ungdata junior?

Ungdata er et samarbeid mellom de syv regionale kompetansesentrene innen rusfeltet (KoRus) og NOVA, og har vært et tilbud til landets kommuner

og fylkeskommuner siden 2010. Undersøkelsene skal primært gi en oversikt over lokale oppvekstsvilkår. Ungdataundersøkelsene gjennomføres elektronisk i skoletiden og er rettet mot elever i ungdomsskolen og videregående opplæring. Elevene svarer på spørsmål om ulike sider ved deres liv og livssituasjon, slik som foreldre og venner, skole, lokalmiljø, rus, helse og trivsel med mer. Mange kommuner gjennomfører Ungdata hvert tredje år, og hittil er det flere kommuner som har gjentatt undersøkelsen en eller to ganger. Resultatene brukes i dag aktivt både som kunnskapsgrunnlag i forebyggende ungdomsarbeid og politikktutvikling, og til forskning og undervisning.

Den første spiren til Ungdata junior ble sådd i 2015. Initiativet kom fra Bærum kommune, og Asker ble raskt med på et samarbeid. Grunnet mangelen på helhetlig kunnskap om barn på 5.–7. trinn, ønsket kommunene en kartlegging av hvordan barn i alderen 10–12 år opplever sin hverdag. De ønsket å gjennomføre en undersøkelse etter mal av Ungdata, og kontaktet derfor KoRus-Øst og NOVA med forespørsel om å utvikle og pilotere en spørreundersøkelse for barn i alderen 10–12 år.

Bærum og Asker kommuner hadde god kjennskap til Ungdata fra tidligere undersøkelser. I samarbeid med KoRus-Øst og NOVA, gjennomførte kommunene i 2014 Ungdata på ungdomsskolen og i videregående opplæring. Når undersøkelsen skulle gjentas på nytt i 2017, ønsket kommunene også å ha med 5.–7. trinn. De ønsket mer kunnskap om hvordan barn i denne aldersgruppen har det og hva de driver med i fritiden. Ungdata er en veletablert fremgangsmåte for å skaffe denne kunnskapen om eldre elever, og var dermed også naturlig utgangspunkt for å utforme en lignende undersøkelse rettet mot yngre elever.

Med Ungdata junior ønsket Asker og Bærum kommuner å få en oversikt over den lokale oppvekstssituasjonen og fremskaffe gode styringsdata i folkehelsearbeidet rettet mot barn og unge. Folkehelseloven pålegger norske kommuner å ha oversikt over helsetilstand for alle aldersgrupper. Barnekonvensjonen understreker at alle barn har rett til å si sin mening, og at deres mening skal bli tatt på alvor. For aldersgruppen 10–12 år finnes det per i dag ingen standardiserte kartleggingsverktøy som kan gi kommunene et bredt og helhetlig bilde av barns livssituasjon og oppvekstsvilkår. Elevundersøkelsen, som dekker denne alderen, handler om elevenes skolesituasjon og dekker ikke temaer relatert til hjem og fritid. Som en helhetsvurdering av barn- og ungdomsforskningsfeltet har det på lignende måte blitt hevdet at denne alderen

er underrepresentert i forskningen sammenlignet med studier om både yngre og eldre elever (se f.eks. Lidén 2000, Overå 2013).

Grunnet mangelen på helhetlig kunnskap om barn på 5.–7. trinn er det, som Bærum og Asker opplevde det, problematisk å oppfylle kravene om å kjenne til helsetilstanden til barn i denne aldersgruppen (jf. Folkehelseloven) og representere deres syn og meninger (jf. Barnekonvensjonen). Basert på kommunenes behov og våre erfaringer fra ungdomsundersøkelsene, vurderte KoRus-Øst og NOVA det slik at det trengs mer systematisk kunnskap om hvordan det er å vokse opp for barn i denne aldersgruppen.

1.2 Prosjektoppstart

I første halvdel av 2015 ble det etablert en arbeidsgruppe med representanter fra Bærum og Asker kommuner, KoRus-Øst og NOVA. For kommunene var målet med arbeidet å skaffe tilveie gode styringsdata i kommunens arbeid rettet mot barn og unge. For NOVA og KoRus-Øst var undersøkelsen et første ledd i å utvikle et mer generelt kartleggingsverktøy som på sikt kunne tilbys alle norske kommuner.

Før Ungdata junior skulle prøves ut var det nødvendig å utvikle og teste ut et spørreskjema for barn på mellomtrinnet, samt å prøve ut den planlagte modellen for datainnsamling. Det ble derfor gjennomført en pilotstudie i et utvalg av skoleklasser i Asker og Bærum, der hensikten var å kvalitetssikre selve spørreskjemaet og måten undersøkelsen skulle gjennomføres på.

Som en del av arbeidet med pilotstudien søkte Bærum kommune KoRus-Øst om stimuleringsmidler for å dekke en prosjektlederstilling og andre driftsutgifter i forbindelse med piloten. Denne søknaden ble innvilget.

I løpet av prosjektperioden har arbeidsgruppen møttes jevnlig for å diskutere erfaringer, fremdrift og andre aktuelle problemstillinger.

1.3 Utarbeide spørreskjema

I utviklingen av spørreskjemaet har vi sett til flere kilder. Siden Ungdata er beregnet på elever fra 13 år og eldre, var ikke alltid de samme spørsmålene direkte anvendbare for mellomtrinnet. Likevel, og for å kunne ha mest mulig sammenlignbare resultater til høyere skoletrinn, var det hensiktsmessig å ta utgangspunkt i temaer og spørsmål som finnes i Ungdata. I tillegg har vi hentet ideer og inspirasjon fra andre undersøkelser som er rettet mot samme

aldersgruppe, slik som Elevundersøkelsen, Hevas-undersøkelsen og Children's Worlds, for å nevne noen.

For å sikre god brukervedvirkning ble foreldregrupper samt personer innen helse-, sosial- og skolesektoren i kommunene invitert til å komme med innspill til spørsmål. Senere ble også innspill fra barn i alderen 10–12 år innhentet. Spørreskjemaet ble så videreutviklet i arbeidsgruppen. NOVA har hatt hovedansvaret for å kvalitetssikre spørreskjemaet.

I forkant av pilotstudien ble et utkast av spørreskjemaet testet ut på fire barn på 5. og 7. trinn. Barna ble først bedt om å lese gjennom et utkast til spørreskjema. Deretter ble hvert spørsmål gjennomgått med dem for å vurdere relevans og for å få mer kunnskap om hvordan spørsmålene ble oppfattet.

1.4 Pilotstudie

Etter utviklingen av spørreskjemaet og den kvalitative utprøvingen, ble undersøkelsen høsten 2016 pilotert i et utvalg skoler i Bærum og Asker. Undersøkelsen ble gjennomført anonymt. Foreldre ble informert om undersøkelsen god tid i forveien og kunne gi beskjed til skolen dersom de ikke ønsket at deres barn skulle delta.

Elevene deltok ved å svare på et elektronisk spørreskjema innenfor rammen av én skoletime, under tilsyn av lærer. Før elevene logget seg på undersøkelsen leste lærer opp et informasjonsbrev. I brevet stod det beskrevet hva som var hensikten med pilotstudien, at den var anonym og at det var frivillig å delta.

En forsker og/eller en ansatt i Bærum kommune var tilstede under gjennomføringen i seks av de åtte deltakende klassene for å se hvordan gjennomføringen gikk. Etter at barna hadde svart på spørreskjemaet fikk de i plenum si sin mening om hvordan spørsmålene fungerte og hvordan de opplevde å delta i undersøkelsen. Det var også en åpen kommentarboks i spørreskjemaet der barna kunne skrive en tilbakemelding om undersøkelsen.

Spørreskjemaet som ble testet ut i piloten bestod av 46 spørsmål, med opptil flere underspørsmål. Inkludert underspørsmål ble elevene bedt om å foreta totalt 136 avkryssninger.

Totalt 207 barn deltok i pilotundersøkelsen. 36 prosent gikk på 5. trinn, 24 prosent på 6. trinn og 40 prosent på 7. trinn. Et viktig moment med piloteringen var å teste ut skjemaet på alle klassetrinn, og dette ble godt dekket med denne fordelingen.

1.5 Videreutvikling etter pilotstudien

Erfaringene fra pilotstudien er redegjort for i et notat utarbeidet av NOVA. Hovedkonklusjonen var at både spørreskjemaet og metoden for gjennomføringen fungerte bra, og at med noen få tilpasninger i spørreskjemaet, kunne undersøkelsen gjennomføres i full skala. Det ble blant annet foreslått å redusere antallet spørsmål, å endre enkelte spørsmålsformuleringer og svaralternativer, og å ta ut enkelte spørsmål som ikke fungerte så godt.

På bakgrunn av disse anbefalingene ble det utarbeidet en revidert versjon av spørreskjemaet. Antallet spørsmål ble imidlertid ikke redusert. Grunnen er at vi ønsket å foreta en grundigere kvalitetssikring av hvordan best måle psykiske helseplager. I det reviderte skjemaet inkluderte vi derfor flere alternative sett av spørsmål om psykiske helseproblemer som vi kunne teste ut i en stor undersøkelse. Med resultatene fra Asker og Bærum ville vi få et solid empirisk grunnlag for å velge ut passende spørsmål til fremtidige undersøkelser (mer om dette i kapittel 3). Grunnet dette strategiske valget var altså skjemaet som ble benyttet i fullskalaundersøkelsen av samme omfang som det som ble benyttet i piloten.

1.6 Gjennomføring av Ungdata junior i Asker og Bærum

Mens hensikten med pilotstudien var metodeutvikling, var formålet med storskalaundersøkelsen i 2017 å gi kommunene et bilde av hvordan barna i disse kommunene har det og hva de driver med i fritiden. Dessuten var målet å kunne bidra med data som kunne brukes i forskning og den videre utviklingen av Ungdata junior til et standardisert opplegg, som også kunne brukes andre steder i landet.

For å gjennomføre fullskalaundersøkelsen, med påfølgende analyse- og formidlingsarbeid, fikk NOVA og KoRus-Øst finansiering av Helsedirektoratet. Bærum og Asker kommuner var også med på å finansiere Ungdata junior 2017.

Datainnsamlingen til Ungdata junior startet i mars 2017. I avsnittene nedenfor redegjør vi for de siste forberedelsene til storskalaundersøkelsen og hvordan gjennomføringen foregikk.

ETISK VURDERING

I utviklingen av Ungdata junior har det vært viktig å ha et bevisst forhold til ulike etiske aspekter. Dette har vært et sentralt fokus i vurderingen av både enkeltspørsmålene som inngår i skjemaet og undersøkelsen samlet sett. Vi

ønsket å lage et spørreskjema som dekket barns liv på en helhetlig måte. Det var derfor viktig å spørre om potensielt vanskelige sider, slik som negative emosjonelle opplevelser. Samtidig ønsket vi en balanse, der skjemaet ikke hadde en slagside mot negative forhold. Det er også en del forhold som ikke er spurt om fordi vi vurderte dem som uegnet for denne aldersgruppen, som for eksempel spørsmål om rus eller seksualitet.

Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) vurderte Ungdata junior allerede før pilotstudien. Selv om hensikten med pilotstudien ikke var å samle inn data, ønsket vi en vurderingen fra NESH av de etiske sidene ved undersøkelsen. I henvendelsen til NESH ba vi om at flere ulike momenter ved undersøkelsen skulle vurderes. I det følgende redegjør vi for disse.

Informert og frivillig samtykke: Vi ønsket en vurdering av om informasjonsrutinene som var planlagt, sikret at deltakelsen var informert og frivillig. Informert og frivillig samtykke betyr at barna skal kjenne til formålet med og innholdet i undersøkelsen, og at det er frivillig å delta. Det siste var særlig viktig å kommunisere siden undersøkelsen blir gjennomført på skolen, og barna dermed kan få inntrykk av at deltakelse er obligatorisk.

Konfidensialitet under besvarelsen: Siden undersøkelsen blir gjennomført elektronisk, det vil si på en skjerm, og i et klasserom, vurderte vi at det var en risiko for at elevene kunne se hverandres besvarelser. Vi oppfordret derfor skolene til å legge til rette for konfidensialitet under gjennomføring, slik som også gjøres når det er prøve eller når Elevundersøkelsen blir gjennomført.

Innholdet i skjemaet: Hensikten med undersøkelsen – å få innblikk i hvordan barna har det – betyr at noen spørsmål i skjemaet kan oppleves som såre eller vekke vonde følelser hos den enkelte. I utviklingen av skjemaet var et viktig prinsipp å unngå spørsmål som kunne være for vanskelige, som satte deltakeren i en lojalitetskonflikt, som inkriminerte deltakeren eller som kunne gi respondenten en opplevelse av å ha varslet – om for eksempel vold i hjemmet. Spørsmål av slik art er derfor ikke med i skjemaet. Samtidig er det altså med spørsmål om hvordan eleven har det. Samlet var vår vurdering at skjemaet ikke bør være for problematisk å besvare.

Foreldresamtykke: Gitt deltakernes alder er foreldresamtykke vesentlig. Etter mal fra Ungdata gjennomførte vi undersøkelsen med passivt samtykke. Foreldre fikk i god tid utfyllende informasjon om undersøkelsen. I informasjonsbrevet framgikk det at det er frivillig for barna å være med og at

spørreskjemaet er tilgjengelig for gjennomsyn ved henvendelse til NOVA eller KoRus-Øst. Foreldre som ønsket å reservere sitt barn mot deltakelse ble bedt om å kommunisere dette til skolen. Dette er altså en prosess hvor foreldre gir sitt samtykke passivt, og må trekke samtykket ved en aktiv handling. Når vi ikke ønsker å innhente aktivt samtykke, er hovedbegrunnelsen for dette at undersøkelsen er utformet på en etisk forsvarlig måte som barn i den aktuelle aldersgruppen greit kan delta i. En annen viktig begrunnelse er å sikre at resultatene fra undersøkelsen gir høy kvalitet. En høy svarprosent sikrer at resultatene er representative for aldersgruppen i den enkelte kommune, og er dermed sentralt for kvaliteten på analyser av materialet.

Ivaretagelse av deltakerne: Vår vurdering er at skjemaet ikke er særskilt problematisk. Enkelte kan imidlertid få reaksjoner i etterkant av undersøkelsen. Vi sørget derfor for beredskap på flere måter. Dette ved å gi god informasjon til foreldre, barn og skole i forkant av undersøkelsen – særlig helsesøster ved skolen. Vi oppga også kontaktinformasjon til nasjonal støtte-tjeneste for barn og ungdom (Røde Kors). Dette siste er et supplement, men kan være viktig for noen som kjenner at de ikke kan snakke med kjente.

I tillegg til disse momentene, ble både spørsmålene i skjemaet og metoden for gjennomføring vurdert. Konklusjonen fra NESH var at undersøkelsen kunne gjennomføres som planlagt.

ELEKTRONISK SKJEMA

Spørreskjemaet ble utformet elektronisk og tilrettelagt som en nettbasert undersøkelse. Dette er blitt en vanlig metode for innsamling av ulike data, også for denne aldersgruppen. I utformingen var brukervennlighet viktig, både for at innholdet i skjemaet skulle være tydelig og for å lette deltakelsen for den enkelte. Noen momenter ble spesielt vektlagt:

- Tilstrekkelig stor skrift (men ikke så stor at en annen lett kunne lese «over skulderen»)
- Få spørsmål per side
- Fremdriftsstolpe nederst på siden (dette manglet i piloten, og ble etterspurt av flere)
- Tydelig knapp for levering/fullføring av skjemaet (dette var uklart i piloten, og flere spurte hvordan de skulle «levere» undersøkelsen)

I piloten var det enkelte elever som etterspurte opplesning av tekst på skjermen. Dette var noe vi tok opp med leverandøren av den elektroniske løsningen, men tilbakemeldingen var at de ikke tilbød dette. For fremtiden håper vi at dette blir tilgjengelig, slik at elever som av ulike grunner har behov for, eller ønske om det, kan få teksten i skjemaet opplest. I Ungdata junior 2017 lot det seg dessverre ikke realisere.

INFORMASJON OG INFORMASJONSRUTINER

I Ungdata junior benyttet vi de samme informasjonsrutinene som brukes i ungdataundersøkelser på ungdomsskolen og i videregående opplæring. NOVA utarbeidet en informasjonspakke med tilpasset informasjon til hver av de følgende partene; 1) skole, 2) lærere/administrator, og 3) foresatte og 4) elever (se vedlegg 1).

KoRus-Øst formidlet pakken til koordinatorene i Asker og Bærum som hadde ansvaret for å spre informasjonen til hver enkelt skole. Minst to uker i forkant av undersøkelsen skulle informasjonen nå ut til elevenes foresatte gjennom de kanalene skolen vanligvis bruker for å spre viktig informasjon. Som regel er dette e-post eller brevpost. Ranselpost er ikke tilstrekkelig. En god del av skolene informerte også om Ungdata junior på sine nettsider. I tillegg hadde lokalavisa, Budstikka, en nyhetssak 1. mars om at undersøkelsen skulle gjennomføres.

I informasjonspakken inngår et brev til den som skal lede timen hvor elevene skal fylle ut spørreskjemaet. Denne personen omtales som administrator. I brevet står det at administrator plikter å lese og følge innholdet før selve gjennomføringen av undersøkelsen. En del av administratorens rolle er å lese et informasjonsbrev høyt i klassen før elevene logger seg på undersøkelsen. Brevet forteller om hensikten med undersøkelsen, og gir elevene viktig informasjon, som at undersøkelsene er anonym, at det er frivillig å delta, at de kan hoppe over spørsmål de ikke ønsker å svare på og at de kan trekke seg på et hvilket som helst tidspunkt uten videre begrunnelse.

I tillegg til dette informasjonsbrevet som skulle leses høyt før undersøkelsen, sto følgende tekst på første side av det elektroniske skjemaet:

Velkommen til Ungdata junior! Du svarer på spørsmålene ved å klikke i sirkelen som passer best. Er det spørsmål som du synes er vanskelige, eller som du ikke har lyst til å svare på, kan du hoppe over dem. Takk for at du vil være med i undersøkelsen!

Alle som samtykket til å delta og som åpnet undersøkelsen, fikk dermed beskjed om at de kunne hoppe over enkeltspørsmål. Det kan være hensiktsmessig å tilføye setningen «Det er frivillig å delta i Ungdata junior», enten før eller etter de to setningene om at eleven kan hoppe over enkeltspørsmål. Dette for å tydeliggjøre at den frivillige deltakelsen gjelder for hele undersøkelsen så vel som enkeltspørsmål. I kapittel 4 kommer vi tilbake til flere mulige måter å endre informasjonsrutinene.

GJENNOMFØRING AV UNDERSØKELSEN

Etter at læreren hadde lest informasjonsskrivet høyt i klassen, fikk elevene som skulle delta utlevert lapper med informasjon om passord og nettside til undersøkelsen. Elevene som ikke skulle delta, gjorde andre aktiviteter. Vi oppfordret skolene til å tilby aktiviteter på samme plattform (datamaskin eller nettbrett), for å redusere synligheten av ikke-deltakelse. Dette ønsket vi både for å redusere eventuelt stigma knyttet til å ikke delta, og å unngå smitteeffekt – vi ville sikre at elevene tok en selvstendig vurdering av om de ønsket å delta, uavhengig av hva andre i klassen bestemte seg for.

I en av klassene vi observerte under piloten, var det én elev som annonserte at han/hun ikke ville være med. Straks var det flere andre som fulgte opp med den samme annonseringen. Én mulig tolkning av denne hendelsen er at elevene opplevde press om å delta, og da én elev uttrykte sin ikke-deltakelse, ble det lettere for andre å gjøre det samme. Det var imidlertid ikke denne tolkingen vi gjorde. Sett fra vårt ståsted så det ut som disse elevene utgjorde en vennegjeng, og at avgjørelsen om å ikke delta ble tatt for å møte sosiale forventninger. Vi har imidlertid ikke samlet inn data om de som ikke deltok, og vet derfor ikke hvorfor de ikke deltok, eller hvilke aktiviteter de ble satt til å gjøre mens resten av klassen besvarte spørreskjemaet.

1.7 Oppbygging av rapporten

Denne rapporten er inndelt i fem kapitler. Etter dette innledningskapitlet følger et metodekapittel som beskriver hvordan dataene som brukes i denne rapporten er samlet inn og analysert.

I kapittel 3 foretar vi en vurdering av hvordan spørreskjemaet fungerte. Spørsmålene i skjemaet blir sortert under ulike temaer. Vi redegjør kort for hensikten med temaet og/eller spørsmålene, og drøfter hvordan de enkelte spørsmålene fungerte. Drøftingen bygger på svarfordelingen, andel ubesvart

og innspill fra det kvalitative materialet. Vi kommer også med anbefalinger til revidering; om spørsmålene bør beholdes, endres eller slettes.

I kapittel 4 diskuteres erfaringer og forbedringsmuligheter knyttet til datainnsamlingen.

Grunnlaget for denne presentasjonen er klasseromsobservasjoner, intervjuer med deltakende elever, samt skriftlige tilbakemeldinger og andre relevante resultater fra spørreundersøkelsen.

I kapittel 5 oppsummerer vi konklusjonene fra evalueringen og gir noen anbefalinger med tanke på videreutviklingen av Ungdata junior.

2 Empirisk materiale og fremgangsmåte

2.1 Om det kvantitative datamaterialet

I denne delen blir det redegjort for det kvantitative datagrunnlaget for rapporten. Vi redegjør for den praktiske gjennomføringen av undersøkelsen; både hvordan elevene skulle besvare spørreskjemaet og hvor lang tid de brukte, svarprosent og andre forhold. Spørsmålene i skjemaet blir gjennomgått i kapittel 3.

BESVARELSE AV UNDERSØKELSEN

Ungdata junior 2017 bestod av et elektronisk spørreskjema, og de inviterte til undersøkelsen var som tidligere nevnt alle elever på 5.–7. trinn i Bærum og Asker kommuner. Elevene leste selv spørsmålene på skjermen. En voksen var tilstede under gjennomføringen og kunne bistå med veiledning hvis barna hadde spørsmål.

ANTALL SPØRSMÅL OG ANTALL AVKRYSNINGER

Undersøkelsen inneholdt maksimum 45 spørsmål. Noen fikk færre spørsmål. Ett spørsmål (om subjektiv opplevelse av familiens økonomi, se kapittel 3.1) gikk kun til deltakere i Asker. I tillegg gikk to spørsmål om fritidsaktiviteter kun til de som svarte at de driver med slike. De som svarte at de ikke er med på faste fritidsaktiviteter, ble ikke stilt to oppfølgingsspørsmål.

Ett av spørsmålene var et åpent kommentarfelt til sist i undersøkelsen. Her ble barna bedt om gi eventuelle tilbakemeldinger på undersøkelsen. Spørsmålet lød: «Savnet du spørsmål om noe du synes er viktig, eller var det noen spørsmål som du mener at kan bli bedre? Hvis du har noen kommentarer til undersøkelsen så kan du skrive dem her. Husk at du ikke skal skrive navnet ditt eller navnet på noen andre.». Nesten 2000 elever skrev noe her. At under en tredjedel svarte indikerer at respondentene forstod at dette var et tilbud som de kunne benytte seg av om de ønsket. Spørsmålet er allikevel talt med her. Samlet ble altså de aller fleste stilt 44 spørsmål.

En annen måte å angi omfanget av spørreskjemaet, er å telle antall avkryssninger som barna ble bedt om å gjøre. For eksempel kan ett spørsmål ha én avkryssning, som spørsmål om hvilken klasse respondenten går i. Dette spørsmålet lyder: «Hvilket klassetrinn går du i?», og svaralternativene er 5. trinn, 6.

trinn og 7. trinn. Respondenten skal her gjøre én avkrysning. Et annet spørsmål kan ha flere avkryssninger, som spørsmålet «Hvordan har du det på skolen?». Her følger det seks ulike påstander, og respondentene skal svare om de er helt enige, litt enige, litt uenige eller helt uenige for hver påstand. De skal til sammen gjøre seks avkryssninger i dette ene spørsmålet. De aller fleste ble bedt om å gjøre 136 avkryssninger totalt.

SVARPROSENT OG TIDSBRUK

Bruttoutvalget er alle barn på 5.– 7. trinn i Bærum og Asker kommune. Dette antallet er basert på kommunenes rapportering av totalt antall barn på disse trinnene i kommunene. Nettoutvalget er de som deltok i undersøkelse. Svarprosenten var svært høy i begge kommunene og i utvalget samlet. Tabellen under viser antall inviterte (bruttoutvalg), antall deltakere (nettoutvalg) og svarprosent – for hver kommune og for undersøkelsen samlet.

Tabell 2.1 Antall inviterte og deltakende, samt svarprosent. Etter kommune og samlet.

	Bruttoutvalg	Nettoutvalg	Svarprosent
Bærum	4903	4471	91
Asker	2442	2157	88
Totalt	7345	6628	90

Generaliserbarheten av en undersøkelse avhenger av om det er systematiske forskjeller mellom de som deltok og de som ikke deltok. En så høy svarprosent som i dette materialet, betyr at resultatene gjelder for nesten alle barna i kommunene. Om de kan generaliseres til de øvrige ti prosentene, avhenger av om denne gruppen skiller seg fra de som deltok. Vår erfaring er at tilfeldigheter vil føre til at en del inviterte ikke deltar; for eksempel at de var fraværende den timen undersøkelsen ble gjennomført. For andre kan det være konkrete grunner til at foreldre ikke samtykker til deltakelse, eller at barnet selv ikke ønsker å delta. Fordelingene i datamaterialet – for eksempel langs bakgrunnsvariabler som kjønn og trinn – antyder ikke at utvalget er skjevt på den måten at noen grupper er underrepresentert. Basert på dette, samt den høye svarprosenten, er vår konklusjon at resultatene er generaliserbare.

Skolene satte av en skoletime, det vil si 45 minutter, til gjennomføring av undersøkelsen. Før undersøkelsen startet, leste lærer eller annen ansvarlig opp et informasjonsskriv. Ettersom dette tok noe tid, hadde elevene omtrent 40 minutter til rådighet for å besvare skjemaet. Fordi spørreskjemaet er

elektronisk, kan vi registrere tiden som er benyttet på å besvare skjemaet. Det er noen feilkilder her, for eksempel har ikke alle trykket på «Avslutt» på den siste siden. For disse blir den registrerte tiden benyttet på å besvare skjemaet lenger enn den faktisk var. Når vi ser bort fra disse, var gjennomsnittlig tid benyttet på å besvare undersøkelsen 22 minutter (se tabell under for gjennomsnittlig tid etter klassetrinn). 80 prosent av deltakerne brukte 27 minutter eller mindre på å gjennomføre undersøkelsen, altså vel innenfor den avsatte tiden.

Tabell 2.2 Gjennomsnittlig tidsbruk etter klassetrinn

Trinn	Gjennomsnitt
5. trinn	24 minutter
6. trinn	22 minutter
7. trinn	19 minutter

Vi ser av tabell 2.2 at den gjennomsnittlige tiden på å besvare undersøkelsen synker med fem minutter fra femte til syvende trinn.

Så hva syntes barna om lengden på undersøkelsen? Mot slutten av skjemaet ble det spurt om de var litt eller helt enige eller uenige i påstanden «Undersøkelsen var altfor lang». I tabell 2.3 viser vi andel svar i hver svar-kategori.

Tabell 2.3 Evaluering av undersøkelsen. Antall og andel innen hver svarkategori.

«Undersøkelsen var altfor lang»	N	Prosent
Helt enig	794	13
Litt enig	1511	24
Litt uenig	1755	28
Helt uenig	2141	35
Total	6201	100

Flertallet sa seg helt (35 prosent) eller litt (28 prosent) uenige i påstanden om at undersøkelsen var for lang. Likevel var det på alle trinn omtrent en tredjedel som enten var helt (13 prosent) eller litt (24 prosent) enige i denne påstanden. De som enten var litt eller helt enige i denne påstanden brukte to til tre minutter lengre tid på å svare på spørsmålene enn de som var litt eller helt uenige.

ANDEL UBESVART

Før undersøkelsen starter, får barna beskjed om at de kan hoppe over enkeltspørsmål. Dette står også på første side når de begynner undersøkelsen. For

hvert spørsmål i skjemaet er det noen som ikke har svart. Det kan være ulike grunner til dette: at noen ikke ønsker å svare på det enkelte spørsmålet, at de ikke forstår spørsmålet, at svarkategoriene ikke reflekterer deres følelser eller opplevelser, tidsnød, mangel på interesse – eller annet. Fordi det er et mangfold av grunner til at noen ikke har besvart et spørsmål, er andelen ubesvart vanskelig å tolke. En måte vi kan tolke andelen ubesvart på et enkelt spørsmål, er ved å sammenlikne med omkringliggende spørsmål. Dette redegjør vi for i kapittel 3.

Så er det mange som har latt være å besvare enkeltspørsmål? Andelen ubesvart er relativt lav gjennom hele skjemaet, men stiger mot slutten – fra omtrent null prosent på den første variabelen til omtrent syv prosent på den siste variabelen. Andelen ubesvart øker altså fra begynnelsen til slutten av undersøkelsen, men med topper og daler – det vil si at innimellom går andelen noe ned og så opp igjen. Vi ser gjennomgående at andelen ubesvart er lavest i begynnelsen av en spørsmålsgruppe, for så å stige igjen mot slutten av gruppen. For en visuell fremstilling av andel ubesvart per spørsmål og endringen gjennom spørreskjemaet, se figur 1 på side 57.

2.2 Om det kvalitative datamaterialet

Det kvalitative datamaterialet består av følgende tre datakilder:

- 1) Klasseromsobservasjoner fra gjennomføringen av Ungdata junior.
- 2) Gruppeintervjuer med deltakende elever i etterkant av gjennomføringen.
- 3) Analyser av elevers skriftlige tilbakemeldinger i spørreskjemaet.

Under følger en nærmere beskrivelse av de tre datakildene.

KLASSEROMS-OBSERVASJONER

Hvordan fungerer det når en skoleklasse skal gjennomføre Ungdata junior for første gang? I datainnsamlingen besøkte jeg, Stian Overå, tre skoler i Bærum for å innhente mer kunnskap om ulike metodiske, tekniske og etiske problemstillinger knyttet til gjennomføringen av undersøkelsen.

En av skolene ble valgt som hovedskole for datainnsamling og analyse. Herfra og i det følgende omtales hovedskolen som «skole 1», og de to øvrige

skolene som «skole 2» og «skole 3». På «skole 1» utførte jeg både klasseromsobservasjoner og gruppeintervjuer. På de to andre skolene hadde jeg uformelle samtaler med lærere og elever før og etter gjennomføringen.

Til sammen observerte jeg i fem skoleklasser. Dette innebærer at jeg var tilstede i klasserommet fra undersøkelsen ble igangsatt og til den var fullført. Under gjennomføringen svarte jeg på spørsmål fra elevene. Noen trengte assistanse for å logge seg på undersøkelsen og andre trengte hjelp til å forstå enkelte begreper i spørreskjemaet.

Mange skoleklasser er i dag vant til at forskere, lærerstudenter eller andre voksenpersoner er tilstede i undervisningen. Mitt inntrykk er at elevene ikke var fremmede for at det satt en besøkende i rommet. Alt i alt opplevde jeg et positivt engasjement fra både lærerne og elevene.

Observasjonene tjente flere formål. For det første var jeg opptatt av å fange opp elevenes umiddelbare tanker om undersøkelsen. Var det for eksempel spørsmål elevene av ulike grunner synes det var vanskelig å svare på, eller var det temaer de savnet i spørreskjemaet? Ved å være tilstede som observatør, var det mulig å innhente informasjon om disse forholdene mens elevenes inntrykk var ferske.

For det andre var observasjonene viktige med tanke på å hente inspirasjon og ideer til spørsmål i de kommende gruppeintervjuene. I enkelte av klassene bet jeg meg for eksempel merke i at elevene satt forholdsvis tett og hadde innsyn til hverandre skjærmer. Var dette noe elevene selv tenkte på og som preget deres svaratferd? Dette var et spørsmål jeg tok med meg videre til intervjuene.

For det tredje var det også hensiktsmessig å opparbeide en viss kjennskap til elevene og omvendt før intervjuene. De fleste elevene kjente meg igjen da jeg kom tilbake til skolen for å utføre intervjuene.

GRUPPEINTERVJUER MED DELTAKENDE ELEVER

Gruppeintervjuene ble utført i ukene etter gjennomføringen av Ungdata junior. God tid i forveien hadde skolen sendt ut et informasjonsbrev om dette kvalitative prosjektet til alle elever og foresatte på 5.–7. trinn (se vedlegg 2). Dersom en elev ønsket å delta i intervjuene, trengte han/hun skriftlig tillatelse fra foresatte.

I alt ble det utført ni intervjuer, og størrelsen på gruppene varierte i antall fra tre til fem elever. Totalt deltok 36 elever. De deltakende elevene fordelte

seg jevnt på bakgrunn av kjønn (20 jenter og 16 gutter) og alderstrinn (12 elever på hvert av de tre trinnene). Syv av gruppene var kjønnsblandet, mens to av gruppene bestod bare av gutter eller jenter. Den gjennomsnittlige lengden på intervjuene var én halvtime.

Hensikten med gruppeintervjuene var å fange opp elevenes oppfatninger av ulike sider ved undersøkelsen. For å ivareta anonymitetskravet i Ungdata junior, handlet ikke intervjuene om hvordan den enkelte elev hadde svart på spørsmål i spørreskjemaet. Snarere forsøkte jeg å trekke elevene inn i tolkningsarbeidet av funn og mønstre i materialet fra undersøkelsen.

I intervjuene brukte jeg en semistrukturert intervjuguide som tok utgangspunkt i følgende hovedtemaer:

- 1) Elevenes erfaringer fra gjennomføringen av Ungdata junior.
Og elevenes oppfatninger av spørsmålene i spørreskjemaet om;
- 2) Skolen
- 3) Vennemiljøet
- 4) Psykisk helse
- 5) Mobbing
- 6) Svaralternativene i undersøkelsen

Utover dette forsøkte jeg å utruste meg med en åpen og utforskende tilnærming. Dette anså jeg som en viktig forutsetning for å fange opp elevenes egne stemmer, og få innblikk i sentrale temaer og erfaringer som jeg i utgangspunktet ikke hadde vektlagt eller vurdert i forkant av intervjuene.

Kort oppsummert var gangen i intervjuene ofte slik: Først informerte jeg elevene om ulike praktiske og etiske forhold ved intervjuet, og deretter hadde vi en kort presentasjonsrunde der alle – inkludert meg – fortalte litt om seg selv. Deretter fikk elevene utdelt et eksemplar av spørreskjemaet til Ungdata junior. Jeg ba elevene bruke litt tid til å se på spørsmålene. «Kan dere huske noe spesielt fra den skoletimen dere tok undersøkelsen, eller hva dere tenkte da dere så spørsmålene?», var mitt innledende spørsmål til elevene.

Dette spørsmålet åpnet i mange tilfeller opp for en strøm av assosiative minner fra gjennomføringen. Noen elever husket godt bestemte spørsmål eller begreper, stemningen i klasserommet, eller at de likte undersøkelsen.

Etter at elevene hadde snakket seg «tomme» om et tema, lanserte jeg et nytt tema fra sjekklisten. Rekkefølgen på temaene varierte ut i fra dynamikken

i gruppen. Jeg avsluttet intervjuene med å spørre elevene om hvordan de synes det var å bli intervjuet, og om det var noe de anså som viktig som vi ikke hadde snakket om.

Jeg benyttet diktafon under alle gruppeintervjuene og skrev i etterkant notater. Jeg noterte refleksjoner om hvordan intervjuet hadde gått, hva som fremsto som viktige temaer, samt gruppedynamikken mellom elevene og mellom elevene og meg. Jeg noterte også temaer som jeg ikke fikk dekket godt nok, og som jeg forsøkte å dekke bedre i de neste intervjuene.

ANALYSER AV ELEVERS SKRIFTLIGE TILBAKEMELDINGER FRA SPØRRESKJEMAET

Den tredje kvalitative datakilden er følgende spørsmål, som ligger avslutningsvis i spørreskjemaet til Ungdata junior:

Savnet du spørsmål om noe du synes er viktig, eller var det noen spørsmål som du mener at kan bli bedre? Hvis du har noen kommentarer til undersøkelsen så kan du skrive dem her. Husk at du ikke skal skrive navnet ditt eller navnet på noen andre.

Totalt besvarte 1942 av elevene i Asker og Bærum spørsmålet. Dette innebærer at rundt en tredjedel av de deltakende elevene skrev noe til oss.

Første skritt i arbeidet med dette materialet var å undersøke sentrale mønstre og tendenser i elevenes innspill. I analysene kom jeg frem til at kommentarene kunne grovsorteres i fire overordnede kategorier med underliggende mapper. Disse er:

1. Innspill som oppfordrer til spørsmål om et bestemt tema. Disse innspillene er videre sortert i 17 underliggende mapper, som eksempelvis skole, mobbing og helse. I kapittel 4 presenteres og diskuteres disse innspillene nærmere med tanke på videreutviklingen av spørreskjemaet.
2. Innspill om konkrete begreper eller spørsmål som elevene synes det var vanskelige å forstå eller svare på. Innspillene i denne kategorien benyttes primært i kapittel 4, som tar for seg hvordan spørreskjemaet fungerte.
3. Innspill som handler om elevenes inntrykk og opplevelser av undersøkelsen og spørreskjemaet. Disse kommentarene vil ikke bli presentert i et spesifikt kapittel, men vil bli trukket inn i diskusjonene der det er relevant.
4. Innspill som handler om selve gjennomføringen av Ungdata junior. Tilbakemeldingene herfra vil bli relevante i kapittel 4 som tar for seg ulike metodiske og etiske utfordringer knyttet til gjennomføringen av undersøkelsen.

Datafilen med resultatene fra Ungdata junior ble klar samtidig som jeg var igang med å forberede intervjuene. Analysene av elevenes tilbakemeldinger satt meg på spor av en del temaer jeg ønsket å følge opp i intervjuene. Et eksempel på dette er mobbing, som er et tema en god del elever ønsket flere spørsmål om.

3 Spørreskjemavaliditet

I dette kapitlet redegjør vi for spørsmålene i spørreskjemaet, og drøfter hvordan spørsmålene hver for seg og skjemaet samlet fungerte. Hensikten er å gi anbefalinger til revisjon av skjemaet til fremtidige gjennomføringer av Ungdata junior.

I det følgende blir hvert spørsmål i skjemaet presentert. Spørsmålene er ordnet tematisk, det vil si at rekkefølgen på spørsmålene her avviker noe fra slik den var i skjemaet (se vedlegg 3 for spørreskjemaet som ble benyttet). For hvert tema redegjør vi for intensjonen med temaet. For hvert enkelt spørsmål viser vi antall som besvarte spørsmålet, gjennomsnitt og standardavvik der det er aktuelt, samt fordeling innen hver svarkategori. Vi kommer også med anbefalinger til revisjon av spørreskjemaet. Flere forhold blir tatt med i betraktning når vi gjør anbefalinger, som svarfordelingen, korrelasjon med andre relevante spørsmål i skjemaet og andel ubesvart.

Spørreskjemaet som ble benyttet i Ungdata junior 2017 hadde som formål å måle hvordan barna har det og hva de gjør på flere arenaer i livet. Temaene i skjemaet ble valgt ut for å dekke de mest sentrale områdene i barns liv. For å sikre at undersøkelsen i så stor grad som mulig inneholder spørsmål som måler det de er ment å måle, har vi benyttet oss av erfaringer som er gjort i andre velutprøvde spørreundersøkelser. De fleste spørsmålene innen hvert tema er hentet fra slike undersøkelser, mens noen spørsmål er utviklet spesielt for denne undersøkelsen (se vedlegg 4 for oversikt over spørsmål og opphav). En fordel ved å bruke spørsmål fra andre undersøkelser, er at det gjør det mulig å sammenlikne for eksempel med barn i andre land eller med ungdom.

3.1 Bakgrunn

Spørreskjemaet starter med noen bakgrunnsspørsmål om respondenten og familien. Det er flere hensyn som har vært avgjørende for hvilke bakgrunnsspørsmål som ble inkludert.

For det første ønsket vi å innhente informasjon som tillater analyser av materialet etter sosiale dimensjoner som vi fra andre undersøkelser vet er av betydning for barns oppvekstsvilkår, som for eksempel kjønn, elevenes klassetrinn og familiebakgrunn.

For det andre handler det om hva det er mulig å innhente gyldig informasjon om. For eksempel ønsket vi i utgangspunktet å få informasjon om foreldrenes utdanningsbakgrunn. Dette ble vurdert som lite aktuelt ut fra en antakelse om barn i denne aldersgruppen ofte ikke vet hva slags utdanning foreldrene deres har.

For det tredje er Ungdata junior en anonym undersøkelse. Dette legger begrensninger på hvilke spørsmål som kunne inkluderes, siden mange bakgrunnsspørsmål i kombinasjon med for eksempel opplysninger om hvilken kommune barna bor i eller hvilken skole de går på, gir muligheter for å bakveisidentifisere enkelte respondenter.

Hvilke bakgrunnsspørsmål som er inkludert, er resultatet av en avveining mellom disse hensynene. Vi endte til slutt opp med å inkludere spørsmål om kjønn, klassetrinn, sosial bakgrunn, et grovt mål på innvandringsbakgrunn og et subjektivt spørsmål om familiens økonomiske situasjon. Samtidig er det et viktig prinsipp at respondentene skal oppleve at skjemaet dekker sentrale områder i deres liv, og at de får redegjort for forhold som er viktige for dem. Som vi vender tilbake til i kapittel, 4 har en god del elever spilt inn at de ønsker spørsmål om foreldre og samlivsstatus, spesifikt om foreldrene deres er skilt/flyttet fra hverandre. At mange av barna trakk dette fram er samtidig et innspill som må vurderes i senere revisjoner av spørreskjemaet.

Sosial bakgrunn ble kartlagt gjennom spørsmål om barna har eget soverom, hvor mange biler og datamaskiner/nettbrett familien har og om de har vært på ferie med familien sin. Spørsmålene er hentet fra et internasjonalt utprøvet spørsmålsbatteri, som har fått navnet Family Affluence Scale (FAS) (se for eksempel Currie et al., 2008), og er ment å måle hva slags materielle ressurser barna har tilgang til gjennom familien sin. Svarene barna gir blir summert og deretter delt i tre grupper, de med få, middels og mange slike ressurser. Erfaringen fra Ungdata junior 2017 i Bærum og Asker er at det var systematiske – og på noen områder nokså store – forskjeller mellom respondenter i de ulike kategoriene. Konklusjonen er derfor at disse spørsmålene har fungert, og blir videreført i neste versjon av spørreskjemaet – med én endring: Spørsmålet 1F «I løpet av det siste året» kan bety flere ting. Ordlyden foreslås endret til «i fjor».

Foreldres fødeland er kartlagt gjennom spørsmål 1C. Dette er en inndeling som skiller mellom barn med to utenlandsfødte foreldre, og barn med en eller to foreldre født i Norge. Resultatene fra Ungdata junior 2017 viser at

denne inndelingen identifiserer forskjeller mellom barn i forventet retning: For eksempel at barn med begge foreldre født i utlandet oftere er blitt utsatt for mobbing, for flere eksempler se NOVA-rapporter 13/17 og 14/17 (resultater fra Ungdata junior i hhv. Bærum og Asker). Konklusjonen er dermed at dette spørsmålet fungerer godt og blir beholdt som det er. Korrelasjonen mellom dette spørsmålet og FAS-kategoriene er 0,26. Det er altså flere med begge foreldre født i utlandet, som også har lav sosial bakgrunn.

Spørsmålet om antall bøker i hjemmet (1H) skal måle kulturell kapital i hjemmet. Spørsmålet blir også benyttet i ungdomsundersøkelsene. Dette spørsmålet ble fremhevet av mange som vanskelig å svare på. Gjennom korrelasjonsanalyser finner vi at dette målet korrelerer med andre spørsmål på samme måte som FAS-spørsmålene, selv om korrelasjonen mellom FAS-spørsmålene og dette spørsmålet ikke er høy. Fordi spørsmålet om antall bøker blir fremhevet som krevende å svare på og trolig ikke gir noen analytisk tilleggsverdi – i det minste i dette materialet – foreslår vi at dette spørsmålet ikke inkluderes i neste versjon av skjemaet.

Barna har også blitt spurt om deres subjektive vurdering av familiens økonomi de siste to årene (1I). Dette spørsmålet er hentet fra Ungdata og har noe høyere andel ubesvart enn omkringliggende spørsmål. Av svarfordelingen ser vi at det er lite variasjon; de aller fleste svarer at økonomien er god eller at de verken har god eller dårlig råd. Det er vanskelig å si om barna ikke opplever at familien har dårlig økonomi – for eksempel at foreldre beskytter dem mot denne kunnskapen ved å prioritere barnas behov – eller om de ikke ønsker å svare. Enkelte kommenterte at dette var et privat spørsmål. Dette spørsmålet foreslås derfor å tas ut ved revisjon av spørreskjemaet, da det er lite variasjon og vanskelig å tolke fordelingen.

Tabell 3.1 Bakgrunn

#	Spørsmål	N	Ube- svart	Gj.s.	St.a.	Svarkategori (verdi) og fordeling					
1A	Er du gutt eller jente?	6613	0,23 %			Gutt (1)		(Jente (2))			
						51 %		49 %			
1B	Hvilket klassetrinn går du i?	6577	0,77 %			5. trinn (1)	6. trinn (2)	7. trinn (3)			
						34 %	32 %	34 %			
1C	Er begge foreldrene dine født i et annet land enn Norge? forføde2_1U	6581	0,71 %			Ja (1)		Nei (2)			
						16 %		84 %			
1D	Har familien din bil? (fas1)	6586	0,63 %	2,64	0,53	Nei (1)	Ja, én (2)	Ja, to eller flere (3)			
						2	32	66			
1E	Har du eget soverom? (fas2)	6581	0,71 %			Ja (1)		Nei (2)			
						91 %		9 %			
1F	Hvor mange ganger har du reist et sted på ferie med familien din i løpet av det siste året? (fas3)	6495	2,01 %	3,33	0,96	Ingen ganger (1)	Én gang (2)	To ganger (3)	Mer enn to ganger (4)		
						7 %	15 %	17 %	61 %		
1G	Hvor mange datamaskiner eller nettbrett har familien din? (fas5)	6485	2,16 %	3,90	0,38	Ingen (1)	Én (2)	To (3)	Mer enn to (4)		
						0 %	2 %	6 %	92 %		
1H	Hvor mange bøker tror du det er hjemme hos dere? NB! Én meter bøker tilsvarer omtrent 50 bøker	6502	1,90 %	3,96	1,02	Ingen (1)	Mindre enn 20 (2)	20-100 (3)	100-500 (4)	500-1000 (5)	Mer enn 1000 (6)
						1 %	5 %	28 %	38 %	21 %	8 %
1I	Har familien din hatt god eller dårlig råd/økonomi de siste to årene?	2032	5,8%	1,52	0,73	Vi har hatt godt råd hele tida (1)	Vi har stort sett hatt god råd (2)	Vi har verken hatt god eller dårlig råd (3)	Vi har stort sett hatt dårlig råd (4)	Vi har hatt dårlig råd hele tida (5)	
						59 %	31 %	9 %	1 %	0 %	

3.2 Foreldre

Spørsmålene i Ungdata junior måler ulike sider ved foreldre–barn-relasjoner. For det første er det to spørsmål som handler om hvorvidt foreldrene kjenner vennene deres og om de vet hvor de er i fritida (2A1, 2A2).

For det andre om barna opplever at foreldrene deres liker dem som de er og om de opplever å få mye ros av foreldrene sine (2A3-5).

Spørsmålene 2A6-2A8 måler noen potensielt vanskelige sider ved foreldre–barn-relasjonen. 2A6 spør om «kjeft» fra foreldre. «Kjeft» er et noe tvetydig begrep på den måten at «kjefting» både kan forekomme som del av oppdragelse eller inngå i et mønster av verbalt misbruk, et annet og mer alvorlig forhold. 2A7 er også tvetydig, og kan omhandle helt andre forhold enn

forhold til foreldre – som forhold til søsken, grue seg til å være alene hjemme, eller annet. Vi ser at langt færre er litt eller helt enig i dette utsagnet enn det foregående – hhv. fire og 19 prosent.. Det siste spørsmålet, 2A8, spør heller ikke om foreldre, men om hjemmet. Et moment som ble tatt opp i fokusgruppeintervjuer i pilotarbeidet med Ungdata junior, var at flere grunner kan gjøre at barn er redde i deres egne hjem – et eksempel som ble nevnt var det å være alene hjemme. Den lave andelen som sier seg litt eller helt enig (fire prosent) antyder at spørsmålet er blitt forstått i konteksten av familien/foreldre. Rekkefølgen på spørsmålene i skjemaet (se tabell under) kan gi en mening til hvilke fenomener spørsmålene refererer til, utover selve formuleringen. Det vil si at spørsmålene 2A7 og 2A8 kan bli forstått som å omhandle foreldre, fordi respondenten nettopp har lest en lang rekke spørsmål som omhandler nettopp foreldre. Dette kan vi imidlertid ikke si med sikkerhet. Konklusjonen her er at disse to siste spørsmålene tas opp til vurdering; enten at de blir slettet eller at alternative måter å avdekke problematisk hjemmemiljø på blir lokalisert.

Samlet ser vi at andelen ubesvart er omtrent den samme for alle spørsmålene. Det nest siste spørsmålet, 2A7, har høyere andel ubesvart enn det siste spørsmålet. Dette indikerer at noen respondenter har lest spørsmålet, men valgt å ikke svare.

Tabell 3.2 Foreldre

#	Spørsmål	N	Ube- svart	Gj.s.	St.a.	Svarkategori (verdi) og fordeling			
						Helt enig (1)	Litt enig (2)	Litt uenig (3)	Helt uenig (4)
2a	Tenk på foreldrene dine. Hvor enig er du i det som står her?								
2A1	Foreldrene mine pleier å vite hvor jeg er i fritiden min (foreldre1U)	6538	1,36 %	1,23	0,53	81 %	16 %	2 %	1 %
2A2	Foreldrene mine kjenner vennene mine (foreldre2U)	6545	1,25 %	1,30	0,55	75 %	22 %	3 %	1 %
2A3	Foreldrene mine liker meg som jeg er (forhfor4U)	6532	1,45 %	1,08	0,34	94 %	5 %	1 %	0 %
2A4	Foreldrene mine forteller meg ofte hvor flink jeg er (forhfor1U)	6535	1,40 %	1,29	0,57	76 %	20 %	3 %	1 %
2A5	Jeg liker å være sammen med foreldrene mine (foreldre10U)	6527	1,52 %	1,24	0,53	80 %	16 %	3 %	1 %
2A6	Foreldrene mine kjefter ofte på meg	6519	1,64 %	3,22	0,84	4 %	15 %	36 %	45 %
2A7	Jeg gruer meg ofte til å komme hjem	6490	2,08 %	3,84	0,57	2 %	2 %	5 %	91 %
2A8	Jeg er ofte redd i mitt eget hjem	6520	1,63 %	3,84	0,54	1 %	3 %	5 %	90 %

3.3 Venner

I Ungdata junior ble to aspekter ved sosiale relasjoner kartlagt; det å ha en fortrolig venn og det å ha noen å være sammen med (i friminuttene og/eller på fritiden). Hensikten er å få innsikt i respondentenes nettverk – eller mangel på – og å undersøke sammenhenger med andre områder i livet. Vi inkluderer disse to aspektene fordi fortrolighet, eller relasjonell intimitet, kan være av betydning på en annen måte enn det å ha noen å være sammen med – uavhengig av relasjonens karakter.

Barna ble også spurt om betydningen av fire ulike momenter for popularitet. Spørsmålet lød «Er noe av dette viktig for å være populær i ditt vennemiljø?», og momentene som ble listet var «Å være god på skolen», «Å være flink i idrett», «Å være til å stole på» og «Å ha dyre merkeklær». Dette er momenter som de fleste vil ha et forhold til, og som betydningen av kan variere med alder, kjønn, andre bakgrunnsvariabler samt kontekstuelle forhold. Intensjonen er altså å måle i hvor stor grad disse ulike momentene er viktig, for å undersøke variasjon mellom ulike grupper, steder og tidspunkter. Merkeklær skiller seg ut ved at en stor andel (73%) svarer at dette ikke er viktig (se 3D4). Vi ser imidlertid at denne andelen er svært lav i femtetrinn og øker betydelig i syvendetrinn – særlig blant jenter. Én tolkning er at vi ser en bevegelse mot ungdomstiden, særlig blant jenter. De fire alternativene som er inkludert her, foreslås videreført.

Innspill fra intervjuene var at elevene ønsket flere mål på sosial kompetanse, som det å få andre til å le/være morsom, og å inkludere andre i lek og aktiviteter. Etersom hensikten her ikke er å kartlegge individuelle eller sosiale faktorer som kan bidra til popularitet, men å undersøke fire spesifikke forhold på tvers av tid og stedstilhørighet, foreslår vi ikke å bygge ut spørsmålet ytterligere i denne omgang.

På sikt kan imidlertid forslagene over tas i betraktning. Videre er det trolig slik at formuleringen «Å ha dyre merkeklær» for respondentene kan referere til en klart definert type klær, heller enn om det å ha bestemte klær eller en bestemt klesstil er viktig. Et alternativ kan være å legge til «Å ha en bestemt klesstil». Dette foreslås bli vurdert til en senere versjon av skjemaet, for på denne måten å kartlegge utviklingen av jevnaldrende-konformitet og/eller identifisering.

For spørsmålene om venner (3A-C) er andelen ubesvart svært lav, men øker noe i gruppen 3D. Den er allikevel ikke høy.

Tabell 3.3 Venner

#	Spørsmål	N	Ube- svart	Gj.s.	St.a.	Svarkategori (verdi) og fordeling			
3A	Har du minst én venn som du kan stole helt på og snakke med om alt mulig? (venner2U)	6569	0,89 %	1,37	0,64	Ja, helt sikkert (1)	Ja, det tror jeg (2)	Det tror jeg ikke (3)	Har ingen jeg ville kalle venner, nå for tida (4)
						71 %	22 %	6 %	1 %
3B	Har du noen å være sammen med på fritida?	6566	0,94 %	1,60	0,61	Ja, alltid (1)	Ja, som regel (2)	Nei, som regel ikke (3)	Nei, aldri (4)
						46 %	49 %	5 %	1 %
3C	Har du noen å være sammen med i friminuttene på skolen?	6554	1,12 %	1,28	0,50	Ja, alltid (1)	Ja, som regel (2)	Nei, som regel ikke (3)	Nei, aldri (4)
						74 %	25 %	1 %	0 %
3D	Er noe av dette viktig for å være populær i ditt vennemiljø?					Nei, ikke viktig (1)	Ja, litt viktig (2)	Ja, veldig viktig (3)	
3D1	Å være god på skolen (status1U)	6480	2,23 %	1,67	0,71	47 %	39 %	14 %	
3D2	Å være flink i idrett (status5U)	6466	2,44 %	1,86	0,76	37 %	41 %	23 %	
3D3	Å være til å stole på (status7U)	6450	2,69 %	2,55	0,64	8 %	29 %	63 %	
3D4	Å ha dyre merkeklær	6456	2,60 %	1,35	0,62	73 %	19 %	8 %	

3.4 Skole

Skolen opptar en stor del av hverdagen for barna, og det finnes flere spørsmål om dette i Ungdata junior. Spørsmålene i 4A handler om ulike aspekter ved hverdagen som skoleelev. Korrelasjonsanalyser viser at 4A1, 4A3 og 4A4 er høyt korrelert – det vil si at de som trives på skolen, også føler at de passer inn blant elevene og at de har det bra i friminuttene. Disse tre spørsmålene ser dermed samlet ut til å måle en positiv opplevelse av å være skoleelev, men på noe ulike måter (spørsmålene spør om to aspekter: «passer inn» og friminuttene, samt et generelt mål om trivsel). Vi foreslår én endring her: å erstatte «skolen» med «klassen» i 4A3. Dette for å avgrense til en konkret gruppe som barnet interagerer med daglig, i stedet for å spørre om en ofte stor gruppe, hvor mange vil være fremmede. På denne måten ønsker vi å tydeliggjøre hva vi måler med dette spørsmålet.

Et spørsmål var om barna ofte gruet seg til å gå på skolen (4A5). Svarene korrelerer signifikant ($r=-0,31$) med spørsmålet om barnet føler seg trygg på skolen (det gjør også spørsmål om de kjeder seg i skoletimene (4A6), men korrelasjonen er lavere ($r=-0,17$)), som indikerer at dette spørsmålet fungerer etter

intensjonen. 4A2 spør om barnet opplever at læreren bryr seg om dem. Mange sier seg enige i dette (93 prosent). Et spørsmål er om 4A2 egentlig omhandler skolefagene. Dette virker ikke å stemme: spørsmålet korrelerer signifikant, men lavt, med spørsmål om barnet liker tre skolefag (norsk, engelsk og matematikk). Spørsmålet kan også omhandle tilknytning til voksne, eller sosiale relasjoner mer generelt. Korrelasjonsanalyser antyder ikke at dette er tilfelle. Vi konkluderer derfor med at dette spørsmålet måler det som er intensjonen, og at det blir beholdt.

Vi ser at andelen ubesvarte øker mot slutten av denne spørsmålsgruppen, men at det nest siste spørsmålet har høyere andel ubesvart enn det siste. Dette indikerer at noen har lest gjennom alle spørsmålene og valgt å hoppe over dette.

Med unntak av den foreslåtte endringen i 4A3, anbefaler vi at denne gruppen spørsmål blir inkludert som de er i neste utgave av skjemaet.

Tabell 3.4 Skole

#	Spørsmål	N	Ube- svart	Gj.s.	St.a.	Svarkategori (verdi) og fordeling				
4A	Hvordan har du det på skolen?					Helt enig (1)	Litt enig (2)	Litt uenig (3)	Helt uenig (4)	
4A1	Jeg trives på skolen (skole1U)	6582	0,69 %	1,32	0,59	74%	21%	3%	1%	
4A2	Lærerne mine bryr seg om meg (skole2U)	6528	1,51 %	1,43	0,69	67%	26%	5%	2%	
4A3	Jeg føler at jeg passer inn blant elevene på skolen (skole3U)	6517	1,67 %	1,45	0,71	65%	26%	7%	2%	
4A4	Jeg har det alltid bra i friminuttene	6523	1,58 %	1,54	0,71	57%	33%	8%	2%	
4A5	Jeg gruer meg ofte til å gå på skolen (skole6U)	6487	2,13 %	3,34	0,95	7%	12%	20%	61%	
4A6	Jeg kjeder meg i skoletimene (skole4U)	6542	1,30 %	2,44	0,91	14%	43%	28%	15%	
4B	Hvor ofte har du hatt det slik den siste tiden?	N	Ube- svart	Gj.s.	St.a.	Ingen ganger (1)	Noen ganger (2)	Ganske ofte (3)	Veldig ofte (4)	
4B1	Jeg føler meg redd hvis jeg må snakke foran klassen	6573	0,83 %	1,80	0,79	38%	50%	8%	5%	
4B2	Jeg gruer meg veldig når jeg skal ha en prøve	6567	0,92 %	2,00	0,82	27%	54%	12%	7%	
4C	Hvor godt liker du disse fagene i skolen?	N	Ube- svart	Gj.s.	St.a.	Veldig godt (1)	Godt (2)	Verken godt eller dårlig (3)	Dårlig (4)	Veldig dårlig (5)
4C1	Norsk (krop1_1U)	6572	0,84 %	2,45	0,97	15%	41%	33%	8%	4%
4C2	Matte (krop1_2U)	6566	0,94 %	2,32	1,12	26%	35%	24%	9%	6%
4C3	Gym (krop1_3U)	6584	0,66 %	1,40	0,78	73%	18%	6%	2%	1%

De to spørsmålene i 4B omhandler negative sider ved skolehverdagen. Disse to spørsmålene er signifikant korrelert (0,32) med hverandre. Korrelasjonen med

spørsmål om trivsel på skolen (4A1) er signifikant, men lav – hhv. 0,16 og 0,14. Liknende korrelasjoner er tilfelle for de øvrige spørsmålene i 4A. Det indikerer at barn kan grue seg og føle seg redde, men allikevel trives på skolen, føle at de passer inn, etc. 4B måler altså ikke negasjonen av spørsmålene i 4A, men unike fenomener – det å grue seg eller å føle seg redd. Vi foreslår derfor å beholde 4B i neste utgave av skjemaet. Andelen ubesvart er lav for begge spørsmålene.

Spørsmål om hvor godt barna liker tre skolefag (4C) var med i undersøkelsen. 4C1 er signifikant korrelert med sosial bakgrunn (ingen av de øvrige). Alle tre spørsmålene i gruppen er signifikant korrelert med å ofte grue seg til å gå på skolen (4A5), hhv. -0,17, -0,19 og -0,09. I enkelte tilbakemeldinger og intervjuer savnet elevene spørsmål om hvordan de også liker de andre fagene. Grunnet blant annet plasshensyn kan vi ikke legge til øvrige skolefag. Etersom også anvendelsespotensialet er uklart foreslås disse spørsmålene slettet. Andelen ubesvart er lav for alle tre spørsmål.

3.5 Mobbing

Spørsmål om opplevelse og utøvelse av mobbing, det vil si utestengning, plaging og/eller trusler, er inkludert i undersøkelsen. Dette fordi mobbing er et alvorlig fenomen som kan henge sammen med trivsel på andre områder i livet.

Resultatene viser at rundt syv prosent har opplevd mobbing hver 14. dag eller oftere. Spørsmålet om utøvelse fungerer imidlertid ikke tilfredsstillende; nær ingen har gjort dette hver 14. dag eller oftere. Det er av flere grunner rimelig å forvente et avvik mellom opplevd og utøvd mobbing – én person kan være ansvarlig for flere tilfeller, personer som utøver mener ikke selv at de har gjort det, eller det underrapporteres – de vet at de har plaget noen, men ønsker ikke å rapportere om det. Dette siste forholdet handler om selvinkriminering, noe vi har forsøkt å unngå i denne undersøkelsen. Dette, sammen med det faktum at ingen/svært få, rapporterer å ha utøvd plaging osv., gjør at vi foreslår at spørsmål som skal fange opp omfanget av barn som mobber andre enten ikke tas med eller at man finner andre og bedre måter å måle dette på.

Fordi temaet digital mobbing har høy aktualitet, ble barna også spurt om de hadde vært utsatt for ulike typer av trakassering og krenkelser via nettet. Spørsmålene kom lenger bak i spørreskjemaet enn de andre spørsmålene om mobbing. Dette ble gjort for å redusere opplevelsen av repetisjon, altså at respondentene ikke skulle oppleve å allerede ha rapportert om mobbing, og derfor ikke i tillegg rapporterer om mobbing innenfor en spesifikk arena (digitalt). Forekomsten av digital mobbing er svært lav.

Merk at svarkategoriene ikke er sammenliknbare med det generelle spørsmålet om mobbing; der blir det spurt om frekvens, mens spørsmålet om digital mobbing måler om det noen gang har hendt og i så fall hvor mange ganger (med 6 ganger eller mer som siste svaralternativ). Forskjellen er at den digitale mobbingen derfor kan være sporadisk, ligge tilbake i tid eller være spredt over en lengre periode, mens den generelle mobbingen evt. har en repetitiv karakter. Digital mobbing, målt på denne måten, er et lavfrekvent fenomen, men viser forventede kjønns- og aldersforskjeller (se NOVA-rapporter 13/17 og 14/17). Andelen ubesvart er høyere enn for spørsmålene om mobbing. Plasseringen lenger bak i skjemaet kan være en (del)forklaring på dette, ettersom andelen ubesvart stiger mot slutten av skjemaet. Det kan også skyldes at noen – særlig blant de yngste – ikke bruker nett eller mobil, og derfor ikke tenker at spørsmålet gjelder dem.

Anbefalingen til neste utgave av skjemaet er å ta spørsmålet om digital mobbing opp til revisjon, eventuelt å ta det ut.

Tabell 3.5 Mobbing

#	Spørsmål	N	Ube- svart	Gj.s.	St.a.	Svarkategori (verdi) og fordeling											
5A	Tenk på de siste månedene. Har du blitt stengt ute, plaget eller truet av andre barn på skolen eller i fritida? (mobb1U)	6524	1,57 %	5,32	1,10	Ja, flere ganger i uka (1)	Ja, om-trent én gang i 14. dag (2)	Ja, om-trent hver 14. dag (3)	Ja, om-trent én måned (4)	Nesten aldri (5)	Aldri (6)	2 %	3 %	2 %	5 %	30 %	58 %
5B	Tenk på de siste månedene. Har du selv stengt ute, plaget eller truet andre barn på skolen eller i fritida? (mobb2U)	6502	1,90 %	5,78	0,58	0,3%	0,4%	%	1 %	15 %	82 %						
5C	Har du i løpet av de siste månedene blitt utsatt for noe av det følgende?					Ingen ganger (1)	1 gang (2)	2–5 ganger (3)	6 ganger eller mer (4)								
5C1	At noen via nettet eller mobil har truet deg (mobb7U)	6464	2,47 %	1,09	0,37	93 %	5 %	1 %	0 %								
5C2	At noen via nettet eller mobil har skrevet sårende ting til deg eller om deg (mobb8U)	6455	2,61 %	1,24	0,6	83 %	11 %	4 %	2 %								
5C3	At noen har lagt ut sårende bilder eller videoer av deg på nettet eller mobil (mobb9U)	6444	2,78 %	1,09	0,37	94 %	5 %	1 %	1 %								
5C4	At noen har stengt deg ute fra sosiale ting på nettet (mobb10U)	6422	3,11 %	1,19	0,54	87 %	8 %	3 %	1 %								

3.6 Faste fritidsaktiviteter

Faste fritidsaktiviteter er arenaer for utfoldelse av interesser og læring, og for sosiale relasjoner – enten å opprettholde eksisterende eller skape nye. Fordi faste fritidsaktiviteter foregår til avtalte tider og steder, har de potensiale for å være inkluderende for barn som er utenfor – å delta forutsetter ikke informasjon eller invitasjon tilgjengelig kun i uformelle nettverk. Aktivitetene er også som regel voksenstyrte. For noen familier kan imidlertid deltakelse kreve flere ressurser enn det familien har; penger til utstyr, kjøring til og fra, eller tid til deltakelse i dugnad, etc. I Ungdata junior spør vi derfor om barna er med på faste fritidsaktiviteter, hvor ofte, og hvilken type.

Spørsmålet om barna er med på faste fritidsaktiviteter er et såkalt routing-spørsmål, det vil si at de som svarer ja her får oppfølgende spørsmål om hvor mange kvelder i uken de bruker på organiserte fritidsaktiviteter, samt hvilke(n) type aktiviteter de er med på. Konklusjonen fra piloten var at barn i denne alderen vet hva «faste fritidsaktiviteter» betyr, og vi ser i dette materialet at andelen ubesvarte er lav. Konklusjonen er derfor at denne måten å spørre på fungerer godt.

Spørsmålet om antall kvelder med faste fritidsaktiviteter i uken er med for å få et bilde av omfanget; hvor mye tid utenfor skolen er også organisert? Dette og andre spørsmål om hvordan barn bruker fritiden sin, lar seg belyse gjennom spørsmålet om antall kvelder i uken. Merk at spørsmål 6B og 6C kun gikk til de 5843 som krysset av for «Ja» på 6A. Andel ubesvart m.m. er beregnet ut fra de som svarte «Ja».

Videre spør vi om de driver med tre typer aktiviteter, samt «Annet». Disse kategoriene er utledet av åpne svar i piloten. Der så vi at ulike former for sport eller idrett var det absolutt vanligste, etterfulgt av ulike kulturaktiviteter (teater, musikk mm). En utfordring knyttet til utviklingen av et skjema som kan brukes i hele Norge – i alle fall for kategori 2 og 3 – er at dette kan forholde seg annerledes i andre deler av landet. Vi får heller ikke innblikk i hvilken type idrett eller sport barna driver med. Nesten en fjerdedel har krysset av for «Annet». Det er problematisk dersom et fåtall fritidsaktiviteter blir «skjult» i denne rest-kategorien. Basert på åpne svar fra piloten tror vi imidlertid at det er et stort mangfold her, og at å utvide listen til å inkludere flere typer/kategorier kan bli utfordrende. Denne foreslås derfor beholdt uendret til neste versjon av skjemaet.

Forklaringen på de høye andelene ubesvart på disse kategoriene ligger trolig i at barna har svart «ja» for det som stemmer for dem, men hoppet over det som ikke stemmer. Ubesvart er trolig i denne sammenheng som regel synonymt med «nei», heller enn for eksempel at de ikke ønsker å besvare.

Noen barn er på fritidsaktiviteter også i helgene, og vi fikk en del tilbakemeldinger på det. Utfordringen med å inkludere helger er at det trolig er mer variasjon fra uke til uke, og at mange vil oppleve det som utfordrende å regne ut gjennomsnittlig deltakelse i helgene. Vi anbefaler derfor å beholde avgrensningen til ukedagene, for å gjøre besvarelsen (og tolkningen) enklest mulig.

Tabell 3.6 Fritid

#	Spørsmål	N	Ubesvart	Gj.s.	St.a.	Svarkategori (verdi) og fordeling					
6A	Er du med på noen faste fritidsaktiviteter for tiden? (orgmed1U)	6547	1,22 %	1,13	0,40	Nei, jeg har aldri vært med på noen faste fritidsaktiviteter					
						Ja (1)		Nei, men jeg var med før (2)		Nei, jeg har aldri vært med på noen faste fritidsaktiviteter (3)	
						89 %		8 %		2 %	
6B	Fra mandag til fredag, hvor mange kvelder er du vanligvis på faste fritidsaktiviteter?	5803	0,68%	4	1,20	Ingen kvelder (1) En kveld (2) To kvelder (3) Tre kvelder (4) Fire kvelder (5) Fem kvelder (6)					
						1%	9%	24%	29%	23%	14%
6C	Hva slags type faste fritidsaktiviteter er du med på?					Nei (1)			Ja (2)		
6C1	Sport eller idrett (orgmøte1U)	5658	3,17			8%			92%		
6C2	Spiller instrument eller synger (orgmøte5U)	4956	15,18			75%			25%		
6C3	Teater eller dans (orgmøte6U)	4869	16,67			80%			20%		
6C4	Annet (orgmøte7U)	4676	19,97			73%			27%		

3.7 Den uorganiserte fritiden

I forrige del så vi på faste fritidsaktiviteter. Ungdata junior spør også om den uorganiserte fritiden. Denne tiden omfatter mye mer enn faste fritidsaktiviteter, som venner, familie, lekser, egentid og mediebruk – blant annet. I denne spørsmålsgruppen spør vi om en del sysler eller aktiviteter som barn bruker tid på. Hensikten er å måle et mangfold av mer eller mindre utbredte sysler, og undersøke sammenhenger mellom ulike fenomener. Utfordringen består i å ha en balanse mellom generelle og spesifikke spørsmål; generelle spørsmål kan være vanskelige å tolke, mens spesifikke formuleringer kan ekskludere nærliggende aktiviteter eller fenomener som vi egentlig ønsker å inkludere.

Majoriteten av aktivitetene som er inkludert i 7A er hentet fra andre undersøkelser. Dermed kan vi sammenlikne deltakelsesfrekvens i for eksempel husarbeid blant norske barn med den til barn fra andre land.

Andelen ubesvart er lav i hele spørsmålsgruppen 7A. Vi ser allikevel en økning fra og med 7A2. Dette «hoppet» i andelen ubesvart fra det første til det andre spørsmålet kan være fordi de to første spørsmålene oppfattes som like lydende, eller at ordlyden i det andre spørsmålet er vanskelig – noen respondentene kan være usikre på hva som menes med å «henge ute». En løsning er å flytte 7A2 til slutten av gruppen 7A. Et annet alternativ er å erstatte 7A1 og 7A2 med en mer generell formulering «Er sammen med venner». Utfordringen med å ikke spesifisere arena for samvær (hjemme hos noen eller ute), er at respondentene kan bli i tvil om de skal inkludere samvær med venner på faste fritidsaktiviteter. I tillegg vil vi miste sammenlikningen med ungdomsundersøkelsene. Derfor gjør vi ikke denne endringen i denne omgang.

I klasserommene under gjennomføringen var det en del spørsmål om hva «religiøse aktiviteter» (7A6) betyr, for eksempel spurte en om julaften er en religiøs aktivitet. Andel ubesvart ligger litt høyere enn på de andre spørsmålene, noe som kan indikere at flere var usikre på hvilken type aktivitet spørsmålet refererer til. Alternativt kan noen ha valgt å ikke svare på dette. Vi velger likevel å beholde dette spørsmålet, da det kan være geografisk variasjon i omfanget.

Tabell 3.7 Den uorganiserte fritiden

#	Spørsmål	N	Ube- svart	Gj.s.	St.a.	Svarkategori (verdi) og fordeling						
7A	Tenk på tiden utenfor skolen. Hvor ofte gjør du vanligvis disse tingene?						Sjeld- nere enn Aldri (1)	1 dag i uken (2)	1 eller 2 dager i uken (3)	3 eller 4 dager i uken (4)	5 eller 6 dager i uken (5)	Hver dag (6)
7A1	Er sammen med venner hjemme hos noen	6505	1,86 %	3,12	0,98	3 %	22 %	44 %	23 %	6 %	2 %	
7A2	Henger ute sammen med venner	6415	3,21 %	3,11	1,22	7 %	27 %	33 %	20 %	8 %	5 %	
7A3	Trener eller driver med sport	6397	3,49 %	3,77	1,23	6 %	6 %	25 %	37 %	17 %	8 %	
7A4	Er i stallen eller driver med ridning	6432	2,96 %	1,21	0,75	90 %	4 %	3 %	1 %	1 %	1 %	
7A5	Spiller et instrument	6458	2,56 %	1,52	1,09	77 %	6 %	11 %	3 %	1 %	2 %	
7A6	Deltar på religiøse aktiviteter	6309	4,81 %	1,33	0,84	82 %	10 %	5 %	2 %	1 %	1 %	
7A7	Gjør noe sammen med familien	6419	3,15 %	3,61	1,32	2 %	17 %	35 %	22 %	9 %	14 %	
7A8	Hjelper til hjemme med husarbeid	6415	3,21 %	3,6	1,39	4 %	18 %	32 %	21 %	10 %	15 %	
7A9	Gjør lekser	6384	3,68 %	4,81	1,15	1 %	1 %	11 %	30 %	19 %	39 %	
7A10	Slapper av for meg selv største- parten av kvelden	6398	3,47 %	3,43	1,43	7 %	22 %	28 %	20 %	11 %	12 %	

3.8 Mediebruk

Ungdata junior inneholder flere spørsmål som er ment å kartlegge hvor mye tid barn bruker på ulike typer av medier (nyheter, bøker, sosiale medier, spill osv.). I piloten spurte vi om hvor mange som er på ulike typer sosiale medier, som Facebook, Instagram eller Snapchat, men fant at det var vanskelig å gjennomføre på en effektiv måte. Dette er fordi det er til dels store variasjoner i hvilke medier som er vanlig, samt at det kan endre seg på kort tid (kanskje med unntak av de tre som blir nevnt her, som er svært vanlige sosiale medier). Det er heller ikke de spesifikke typene sosiale medier som er av interesse, men om barna benytter (for eksempel sosiale) medier – og hva det i så fall kan innebære.

Spørsmålene i 8A handler om tidsbruk på noen vanlige medieaktiviteter. Disse aktivitetene tar normalt ulike mengder tid – for eksempel er det nærliggende å tenke seg at respondentene bruker mer tid på sosiale medier enn på

å lese nyheter. Svarkategoriene slik de var, passet ikke for å måle mediebruk som tok mindre tid. Samtidig var det nok for mange svaralternativer. Svar-kategoriene foreslås derfor endret på følgende måte:

- Slå sammen de to siste til «3 timer eller mer»
- Sette inn «Mindre enn en halvtime» mellom de to første kategoriene
- Endre det som nå lyder «Mindre enn én time» til «Mellom en halvtime og én time»

Inkludert var også et spørsmål om foreldrene tillater bruk av ulike medier (8B) Dette blir i beste fall et upresist mål av foreldres holdninger, samt at noe tvil er knyttet til svarene ettersom enkelte kan vegre seg mot å inkriminere seg selv. Denne gruppen med spørsmål foreslås derfor slettet.

Omfang og konsekvenser av dataspill ble målt gjennom en gruppe spørsmål (8C). I tillegg til fordelingene under, ser vi at andelen som svarer «nei» på spørsmålet om foreldre setter grenser for spilling (8C1) øker (fra 32,7 % til 47,5 %) fra 5. til 7. trinn. Det er imidlertid et problem at spørsmålene om data-spill gikk til alle elever, også de som allerede har rapportert at de verken spiller tv-spill/dataspill eller spill på telefon/nettbrett. Under gjennomføringen spurte et par elever som ikke spiller om hva de skulle svare på 8C1. Det mest naturlige er jo svare «nei», men det skyldes at spilling ikke er et aktuelt tema i familien og har altså ikke noe med foreldres grensesetting å gjøre. Dermed blir det også vanskelig å sammenlikne på tvers av alder, ettersom grensesetting i økende grad kan bli et tema hjemme ettersom barna blir eldre.

For 8C2 er det ingen endring med alder. 8C3 er et svært marginalt fenomen. Vi ser noe økning med alder i andel som spiller etter at de har lagt seg (8C4), fra 7,9 % (5. trinn) til 12,4 % (7. trinn). Spørsmålet er avgrenset til spill. Spørsmålet kan beholdes som det er, eller endres og flyttet – f.eks. «er du på telefonen etter at du har lagt deg», eller erstattes med et annet spørsmål om hva barna gjør etter at de har lagt seg og før de sovner. Konklusjonen er at denne spørsmålsgruppen foreslås slettet, da den eventuelt må gå kun til de som spiller, men også fordi problematisk spilling virker å være et marginalt fenomen i denne aldersgruppen.

Tabell 3. Mediebruk

#	Spørsmål	N	Ube- svart	Gj.s.	St.a.	Svar-kategori (verdi) og fordeling						
8A	Tenk på en vanlig dag etter skolen. Omtrent hvor mange timer bruker du på dette?					Ikke noe tid (1)	Mindre enn én time (2)	1–2 timer (3)	2–3 timer (4)	3–4 timer (5)	Mer enn 4 timer (6)	
8A1	Se på TV/filmer/serier/Youtube (media1_15U)	6458	2,56 %	3,01	1,14	4 %	32 %	40 %	14 %	6 %	5 %	
8A2	Lese bøker (media10U)	6399	3,46 %	2,11	0,84	19 %	58 %	17 %	4 %	1 %	1 %	
8A3	Spille dataspill/TV-spill (media8U)	6401	3,42 %	2,25	1,37	40 %	24 %	20 %	9 %	4 %	4 %	
8A4	Spille på telefon/nettbrett (media11U)	6414	3,23 %	2,52	1,17	15 %	44 %	25 %	8 %	4 %	4 %	
8A5	Sosiale medier (media12U)	6341	4,33 %	2,42	1,28	24 %	39 %	20 %	9 %	5 %	4 %	
8A6	Leser aviser eller ser på nyheter	6410	3,29 %	1,64	0,72	46 %	46 %	6 %	1 %	0 %	0 %	
8A7	Tenk på en vanlig dag etter skolen. Omtrent hvor mange timer bruker du til sammen på aktiviteter foran en skjerm (TV, data, nettbrett, mobil)? (skjermtid1U)	6436	2,90 %	3,75	1,21	Ikke noe tid (1)	Mindre enn én time (2)	1–2 timer (3)	2–3 timer (4)	3–4 timer (5)	4–6 timer (6)	6 timer eller mer (7)
						2 %	12 %	31 %	25 %	18 %	9 %	4%
8B	Får du lov av foreldrene dine til å...					Ja (1)		Nei (2)		Vet ikke (3)		
8B1	Ha bruker på sosiale medier med 13-årgrense	6470	2,38 %			58 %		23 %		19 %		
8B2	Spille dataspill med 18-årgrense	6472	2,35 %			9 %		76 %		15 %		
8B3	Se filmer med 18-årgrense	6462	2,50 %			13 %		66 %		20 %		
8C	Her kommer noen spørsmål om bruk av dataspill:					Ja (1)				Nei (2)		
8C1	Har foreldrene dine satt noen grenser for når eller hvor lenge du får lov til å spille? (spillprob2)	6413	3,24 %			62%				38%		
8C2	Synes du selv at du spiller for mye? (spillprob3)	6374	3,83 %			21%				79%		
8C3	Har du vært borte fra skolen på grunn av spilling? (spillprob6)	6422	3,11 %			1%				99%		
8C4	Spiller du etter at du har lagt deg?	6390	3,59 %			10%				90%		

3.9 Helse

Subjektiv vurdering av egen helse er ofte en god indikator på helsetilstand, og i skjemaet hadde vi to slike mål. Det ene er i tabellen under (9A) og det andre kommer i en spørsmålsgruppe om fornøydhets på ulike områder i livet (13C6). Spørsmålene er signifikant og høyt korrelert (0,59). Vi ser mer spredning i svarene på 9A, enn 13C6. En forklaring kan være svarkategoriene i 9A; det er vanskelig å rangere disse som en skala fra bra til dårlig, og respondentene kan dermed ha valgt den formuleringen som passer best uten at det reflekterer en over- eller underordning i forhold til de andre alternativene. Konklusjonen er at svarkategoriene er vanskelige å tolke, og vi foreslår derfor å slette dette spørsmålet i neste runde (og beholde 13C6).

Barna ble også spurt om spesifikke helseplager. Disse spørsmålene har fungert godt, og blir beholdt. Korrelasjonen mellom disse spørsmålene og 13C6 er signifikant og negativ (fra -0,22 til -0,24). Spørsmålet om inntak av medisiner mot smerter den siste uken (9C) korrelerer signifikant og negativt med spørsmål om helseplager. Korrelasjonen er sterkest mellom hodepine og bruk av medisiner (-0,28), etterfulgt av kvalme (-0,20), vondt i magen (-0,17) og vondt i nakke eller skuldre (-0,11). Merk at dette ikke er et mål på medisinbruk, men et mål på bruk av medisiner mot smerter. Andelen ubesvart stiger fra 9A til 9B. Vi foreslår allikevel å beholde disse spørsmålene.

Bruk av ulike helsetjenester (9D) foreslås slettet i neste versjon av skjemaet, da det er vanskelig å vite om alle respondentene vet om de for eksempel har vært på sykehus versus legevakt. Dette er også lavfrekvente fenomener, og et undermål på helse – som blir målt på andre måter.

Tabell 3.9 Helse

#	Spørsmål	N	Ube- svart	Gj.s.	St.a.	Svarkategori (verdi) og fordeling				
9A	Til vanlig, hvordan vil du si at helsen din er?	6483	2,19 %	1,97	0,92	Utmerket (1)	Veldig bra (2)	Bra (3)	Ganske bra (4)	Dårlig (5)
						35 %	43 %	16 %	6 %	1 %
9B	Har du hatt noen av disse plagene i løpet av siste måned?					Ingen ganger (1)	Noen ganger (2)	Mange ganger (3)	Daglig (4)	
9B1	Hodepine (helsepl7)	6401	3,42 %	1,75	0,73	39 %	48 %	10 %	2 %	
9B2	Vondt i nakken eller skuldrene (helsepl2U)	6364	3,98 %	1,82	0,81	39 %	44 %	12 %	4 %	
9B3	Vondt i magen (helsepl8U)	6400	3,44 %	1,82	0,72	34 %	52 %	11 %	2 %	
9B4	Kvalme (helsepl5)	6354	4,13 %	1,55	0,68	54 %	38 %	6 %	1 %	
9C	Har du brukt tabletter mot hodepine eller andre smerter den siste uken? (medik1U)	6460	2,53 %			Ja (1)		Nei (2)		
						20 %		80 %		
9D	Tenk på siste året. Hvor mange ganger har du vært hos?					Aldri (1)	1 gang (2)	2–5 ganger (3)	6 ganger eller mer (4)	
9D1	Helsesøster (ikke ta med vaksiner) (helsetje1U)	6425	3,06 %	1,57	0,84	62 %	22 %	12 %	3 %	
9D2	Fastlege (helsetje3U)	6388	3,62 %	1,93	0,92	41 %	30 %	24 %	5 %	
9D3	Legevakt (helsetje5U)	6364	3,98 %	1,59	0,79	58 %	27 %	13 %	2 %	
9D4	Sykehus (helsetje6U)	6389	3,61 %	1,41	0,74	72 %	17 %	8 %	2 %	

3.10 Søvn

Tilstrekkelig mengde søvn er viktig for en rekke forhold, som trivsel, læring og helse. Respondentene ble derfor spurt om hvor mange timer de sov sist natt (10A). Gjennomsnittsverdien på 5,66 tilsvarer omtrent 9 timers søvn sist natt. Dette spørsmålet er signifikant og negativt korrelert med klassetrinn, noe som betyr at eldre respondenter sover færre timer. Dette er i forventet retning, og vi beholder dette spørsmålet. Vi foreslår dog å redusere antallet svarkategorier, for eksempel ved å spørre om 6 timer eller mindre.

Tabell 3.10 Søvn

#	Spørsmål	N	Ube- svart	Gj.s.	St.a.	Svarkategori (verdi) og fordeling									
10A	Omtrent hvor mange timer sov du natt til i dag?	6442	2,81 %	5,99	1,39	Mindre enn 5 timer (1)	5 timer (2)	6 timer (3)	7 timer (4)	8 timer (5)	9 timer (6)	10 timer (7)	11 timer (8)	12 timer eller mer (9)	
						1 %	1 %	2 %	8 %	19 %	32 %	27 %	8 %	2 %	

3.11 Kosthold

Kosthold er viktig for en rekke forhold, både her og nå og på sikt. Et godt kosthold påvirker helse, livskvalitet og utvikling, samtidig som tidlig etablering av gode kostholdsvaner henger sammen med gode kostholdsvaner senere i livet. Vi inkluderte derfor spørsmål om inntak av måltider (11A). Spørsmålene har lav andel ubesvarte, og fungerte på den måten godt. Samtidig viser svarene at spørsmål om måltidsfrekvens har lite variasjon og dermed ikke måler variasjoner i kosthold. En større utfordring enn regelmessighet i måltider kan være inntak av sukkerholdig mat. Et forslag er derfor å spørre om inntak av sukker i neste versjon av skjemaet. Dette kan være utfordrende; skal sukkerinntak måles bør det trolig gjøres via spørsmål om inntak av spesifikke sukkerholdige produkter, som brus eller godteri. Samtidig er det et mangfold av produkter som har høyt sukkerinnhold (enkelte yoghurter, melkebaserte drikker, prosessert mat med mer), og et barn kan innta mer enn daglig anbefalt mengde sukker uten å spise sjokolade eller drikke brus.

Regelmessige måltider kan være et indirekte mål på forhold i hjemmet (for eksempel kvalitet på omsorg), særlig sett i sammenheng med andre spørsmål som for eksempel foreldrerelasjon. Det er en signifikant og positiv korrelasjon mellom måltidsfrekvens og spørsmålet «Jeg gruer meg ofte til å komme hjem». Denne er imidlertid svært lav – hhv. 0,1, 0,13, 0,13 og 0,05 for spørsmål 11A1-4. Konklusjonen er derfor at denne gruppen spørsmål foreslås slettet i neste utgave av skjemaet.

Tabell 3.11. Kosthold

#	Spørsmål	N	Ube- svart	Gj.s.	St.a.	Svarkategori (verdi) og fordeling				
						Sjelden eller aldri (1)	1 gang i uka (2)	2-3 ganger i uka (3)	4-6 ganger i uka (4)	Hver dag (5)
11A	Hvor ofte pleier du å spise følgende?									
11A1	Frokost (måltid8)	6494	2,02 %	4,73	0,79	2 %	2 %	3 %	7 %	86 %
11A2	Lunsj eller matpakke (måltid9)	6491	2,07 %	4,74	0,6	1 %	1 %	2 %	17 %	79 %
11A3	Middag (måltid10)	6459	2,55 %	4,92	0,37	0 %	0 %	1 %	4 %	94 %
11A4	Kveldsmat (måltid11)	6455	2,61 %	3,78	1,36	12 %	5 %	16 %	26 %	41 %

3.12 Fysisk aktivitet

På samme måte som kosthold er fysisk aktivitet viktig for god helse og livskvalitet her og nå, og regelmessig fysisk aktivitet i barndommen kan etablere gode rutiner for årene som kommer. I skjemaet spør vi om fysisk aktivitet på ulike måter. I spørsmål 12A spør vi hvor ofte barna er så fysisk aktive at de blir andpustne eller svette. Spørsmålet er signifikant og positivt korrelert med klassesnivå, det vil si at fysisk aktivitet øker med alder, det er negativt og signifikant korrelert med 9A (vurdering av egen helse) og signifikant og positivt korrelert med 6A3 (tid brukt på trening på fritiden). Spørsmålet er om dette er et meningsfullt spørsmål å stille til barn i denne alderen. Mange voksne har et forhold til fysisk aktivitet hvor de er seg bevisst om de er blitt andpustne eller svette. For mange barn er dette en del av hverdagen, og det blir da vanskelig å vite hva som inngår i besvarelsen på dette spørsmålet. Vi foreslår derfor at dette spørsmålet ikke videreføres i en revidert versjon av spørreskjema, men at spørsmål om trening (7A3) og faste fritidsaktiviteter (6C1) beholdes.

Tabell 3.12. Fysisk aktivitet

#	Spørsmål	N	Ubesvart	Gj.s.	St.a.	Svarkategori (verdi) og fordeling											
12A	Hvor ofte er du så fysisk aktiv at du blir andpusten eller svett? (trener9)	6426	3,05 %	4,7	1,21	Aldri (1)	Sjelden (2)	1-2 ganger i måneden (3)	1-2 ganger i uka (4)	3-4 ganger i uka (5)	Minst 5 ganger i uka (6)	2 %	7 %	4 %	23 %	36 %	28 %

3.13 Livskvalitet

Livskvalitet blir målt på ulike måter i Ungdata junior. Barna ble spurt om de føler seg trygge (13A) på ulike arenaer, om de er fornøyde med livet sitt (13B) og på ulike områder som for eksempel skolen, foreldrene og vennene (13C). De er også spurt om hvordan de har det og hvor godt selvbilde de har (13D).

Alle disse spørsmålene fungerer godt, når vi ser på andel ubesvart og tolkning av svarene. Det er medium til høy korrelasjon mellom spørsmålene i 13A; særlig trygghet på vei til og fra skolen og ute i området der du bor er høyt og signifikant korrelert ($r=0,51$). Dette er naturlig, da skoleveien går gjennom området der en bor. Trygghet på skoleveien og på skolen er også temmelig høyt korrelert ($r=0,43$), noe som også kan være naturlig. 13A1 er medium til høyt korrelert med spørsmålene om å grue seg til å komme hjem (0,30) og å

være redd i eget hjem ($r=0,47$), og negativt korrelert med fornøydhet med foreldre ($r=-0,4$). Det ser altså ut til at 13A1 måler utrygghet hjemme. Samtidig er 13A1 medium og signifikant korrelert med de øvrige tre spørsmålene (fra $r=0,27$ til $r=0,32$). Dette kan indikere at spørsmålene måler en generell følelse av (u)trygghet, i tillegg til trygghet på noen spesifikke arenaer. Denne antakelsen støttes ikke når vi undersøker korrelasjonen mellom trygghet hjemme og å være redd for å snakke foran klassen, eller grue seg til prøve – her er korrelasjonene signifikante men lave ($r=0,11$ for begge). Vi anbefaler derfor å beholde 13A uforandret til neste utgave av skjemaet.

Ettersom det er overlapp mellom 13B og 13D, foreslår vi at spørsmål 13B ikke tas med i et ny versjon av spørreskjemaet. Et spørsmål er om flere arenaer bør med i spørsmål om trygghet (13A), spesifikt gjelder dette faste fritidsaktiviteter hvor vi gjennom denne undersøkelsen har sett at opptar mye tid for en del barn.

13C spør om fornøydhet på en rekke områder, og det er medium til høy korrelasjon mellom de ulike spørsmålene. Alpha-verdien for disse spørsmålene er 0,79 – det er en relativt høy verdi og indikerer at spørsmålene samlet sett måler ett underliggende fenomen, i dette tilfellet fornøydhet. Fordi de dessuten er av interesse isolert sett, foreslår vi at denne gruppen beholdes slik den er.

Spørsmålsgruppen 13D har de samme egenskapene som 13C; spørsmålene er høyt korrelert og alpha-verdien er 0,86. Denne gruppen spørsmål omhandler to dimensjoner – om de oppfatter at de har et godt liv (egenvurdert livskvalitet) og hvor godt fornøyd de er med seg selv (selvbilde). Vi ser altså at denne gruppen kan fungere som en skala for livskvalitet, og foreslår at den beholdes slik den er.

Tabell 3.13 Livskvalitet

#	Spørsmål	N	Ube- svart	Gj.s.	St.a.	Svarkategori (verdi) og fordeling			
						Veldig trygg (1)	Ganske trygg (2)	Ikke så trygg (3)	Ikke trygg i det hele tatt (4)
13A	Hvor trygg føler du deg?								
13A1	Hjemme hos deg selv	6497	1,98 %	1,11	0,36	91 %	8 %	1 %	0 %
13A2	På vei til og fra skolen	6488	2,11 %	1,44	0,6	61 %	34 %	4 %	1 %
13A3	På skolen	6470	2,38 %	1,31	0,56	73 %	24 %	3 %	1 %
13A4	Når du er ute i området der du bor	6466	2,44 %	1,31	0,53	72 %	26 %	2 %	0 %
13B	Til sammen, hvor fornøyd eller misfornøyd er du med livet ditt?	6416	3,20 %	3,50	0,7	Ikke fornøyd i det hele tatt (1)	Litt fornøyd (2)	Ganske fornøyd (3)	Veldig fornøyd (4)
						2 %	7 %	31 %	60 %
13C	Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med ulike sider ved livet ditt?					Ikke fornøyd i det hele tatt (1)	Litt fornøyd (2)	Ganske fornøyd (3)	Veldig fornøyd (4)
13C1	Foreldrene dine (fornøyd1U)	6398	3,47 %	3,81	0,5	1 %	2 %	12 %	85 %
13C2	Vennene dine (fornøyd2U)	6391	3,58 %	3,61	0,64	1 %	5 %	25 %	69 %
13C3	Skolen du går på (fornøyd3U)	6387	3,64 %	3,34	0,82	4 %	11 %	33 %	52 %
13C4	Huset eller leiligheten du bor i	6401	3,42 %	3,71	0,6	1 %	4 %	17 %	78 %
13C5	Nærområdet der du bor (fornøyd4U)	6377	3,79 %	3,62	0,66	1 %	6 %	23 %	70 %
13C6	Helsa di (fornøyd6U)	6359	4,06 %	3,55	0,67	1 %	6 %	29 %	64 %
13C7	Utseendet ditt (fornøyd7U)	6285	5,18 %	3,35	0,83	4 %	12 %	31 %	54 %
13D	Hvor enig er du i disse setningene?					Helt enig (1)	Litt enig (2)	Litt uenig (3)	Helt uenig (4)
13D1	Livet mitt er bra	6361	4,03 %	1,24	0,55	80 %	16 %	3 %	1 %
13D2	Jeg har et godt liv	6341	4,33 %	1,20	0,51	84 %	12 %	2 %	1 %
13D3	Jeg har alt jeg ønsker meg i livet	6318	4,68 %	1,75	0,81	45 %	40 %	11 %	4 %
13D4	Jeg liker meg selv slik jeg er	6320	4,65 %	1,36	0,68	74 %	19 %	5 %	2 %
13D5	Jeg er veldig godt fornøyd med hvordan jeg er	6277	5,30 %	1,37	0,68	72 %	21 %	5 %	2 %

3.14 Psykisk helse

Spørsmål om hvordan barn opplever sin hverdag bør favne både positive og negative emosjonelle opplevelser. I Ungdata junior ble ulike spørsmålgrupper inkludert for å undersøke hvilke som fungerte best og deretter redusere omfanget på et senere tidspunkt.

Spørsmålene om negative emosjonelle opplevelser (14A1-14A10) skal måle depresjon og er hentet fra et instrument som blir benyttet i klinisk praksis for å diagnostisere barn (Revised Children's Anxiety and Depression Scale (RCADS)). Instrumentet blir også benyttet i spørreundersøkelser til barn og unge (se f.eks. Esbjørn et al., 2012). Hensikten med Ungdata junior er ikke å diagnostisere barn. Anledningen til at spørsmålene er hentet fra et slikt verktøy, er at de er kvalitetssikret så vi vet hva de måler. De tre øvrige spørsmålene i denne gruppen (14A11-14A13) stammer ikke fra dette instrumentet. 14A11 er fra Ungdata (eldre respondenter), 14A12 er inkludert som en test, og 14A13 er inkludert etter oppfordring fra Bærum og Asker kommuner.

Den høye andelen ubesvarte på flere av spørsmålene i denne gruppen indikerer at 1) det er for mange spørsmål, og/eller 2) respondentene ønsker av ulike grunner å ikke besvare spørsmål(et). Det er ingen kortere versjon av instrumentet tilgjengelig. Korrelasjonsanalyser samt egenskaper ved det enkelte spørsmål blir derfor benyttet for å identifisere hvilke spørsmål som blir foreslått beholdt:

14A1 Ingenting er gøy mer

14A5 Jeg føler meg trist eller tom

14A8 Jeg føler meg verdiløs

14A2 Jeg har problemer med å sove

14A7 Jeg klarer ikke å tenke klart

Alpha-verdien for disse spørsmålene er 0,73, altså en akseptabel verdi (Tavakol og Dennick, 2011).

I tillegg kan ett av disse spørsmålene vurderes inkludert:

14A3 Jeg har problemer med matlysten

14A4 Jeg har ikke noe energi²

14A10 Jeg føler meg rastløs

14A11 (Jeg føler meg ensom) vil i tillegg bli tatt med. Dette er ikke fra RCADS, men er hentet fra ungdataundersøkelsene.

Dersom konklusjonen blir å inkludere totalt 7 spørsmål, bør spørsmålsgruppen deles i to.

Spørsmål om ulike positive og negative følelser er inkludert (14B). Hensikten med å inkludere denne gruppen spørsmål var at den inneholder positive følelser, samt opplevelsen av stress.

Denne gruppen med spørsmål er en kombinasjon av spørsmål fra KIDSCREEN (mål av helselatert livskvalitet hos barn)¹ og Children's Worlds (spørreundersøkelse om barns subjektive livskvalitet)¹. 14B1, 14B2 og 14B5 forekommer i både KIDSCREEN og Children's Worlds. 14B7 likner på et spørsmål som er inkludert i KIDSCREEN («Har du hatt det gøy?»). Formuleringene av 14B som spørsmål og svarkategorier fra «Aldri» til «Alltid» er likt som i KIDSCREEN. I Children's Worlds er disse formulert som påstander uttrykt med ett ord, og svarkategoriene spenner fra 0 (Ikke i det hele tatt) til 10 (Veldig mye).

Det er imidlertid vanskelig å tolke formuleringene. For eksempel svarer 15 prosent at de den siste uka ganske ofte, veldig ofte eller alltid har vært triste. Hva det innebærer, samt hvordan kommunisere at dette ikke er depresjon, er utfordrende. Denne gruppen spørsmål foreslås derfor slettet, med unntak av 14B4 – det anbefales å spørre om opplevelse av stress (som i 14B4 eller på annet vis, for eksempel som ekstra ledd i spørsmålsgruppen 14A: «Jeg føler meg stresset»). Dette er fordi 14B4 korrelerer signifikant og negativt ($r=-0,18$) med spørsmål om å grue seg til å gå på skolen (4A5), og positivt og signifikant med å føle seg redd hvis en må snakke foran klassen (4B1) og grue seg veldig til prøve (4B2) (hhv. $r=0,15$ og $r=0,21$). Stress er en opplevelse eller emosjon som over tid kan føre til andre emosjonelle utfordringer, og som dessuten kan (del)forklare andre fenomener i materialet.

---

² Inkludering av ytterligere ett spørsmål («Jeg har ikke noe energi») øker Cronbach's Alpha til 0,76, og kan sikre intern konsistent ytterligere.

Tabell 3.14 Psykisk helse

#	Spørsmål	N	Ube- svart	Gj.s.	St.a.	Svarkategori (verdi) og fordeling				
						Aldri (1)	Noen ganger (2)	Ofte (3)	Veldig ofte (4)	Alltid (5)
14A	Kryss av for hvor ofte hver av disse skjer med deg. Det er ingen riktige eller gale svar.									
14A1	Ingenting er gøy mer	6282	5,22 %	1,46	0,69	63 %	30 %	4 %	3 %	
14A2	Jeg har problemer med å sove (depr2)	6313	4,75 %	1,80	0,77	38 %	48 %	9 %	4 %	
14A3	Jeg har problemer med matlysten	6297	4,99 %	1,47	0,7	62 %	30 %	5 %	2 %	
14A4	Jeg har ikke noe energi	6289	5,11 %	1,49	0,68	60 %	34 %	4 %	2 %	
14A5	Jeg føler meg trist eller tom	6273	5,36 %	1,46	0,68	62 %	31 %	5 %	2 %	
14A6	Jeg er ofte trøtt	6280	5,25 %	2,01	0,8	26 %	54 %	14 %	6 %	
14A7	Jeg klarer ikke å tenke klart	6272	5,37 %	1,67	0,69	44 %	48 %	5 %	3 %	
14A8	Jeg føler meg verdiløs	6253	5,66 %	1,31	0,61	75 %	20 %	3 %	2 %	
14A9	Jeg føler det som om jeg ikke vil bevege meg	6230	6,00 %	1,28	0,56	77 %	20 %	3 %	1 %	
14A10	Jeg føler meg rastløs	6107	7,86 %	1,55	0,76	59 %	31 %	8 %	3 %	
14A11	Jeg føler meg ensom (depr7)	6231	5,99 %	1,35	0,63	72 %	23 %	3 %	2 %	
14A12	Jeg føler meg sliten	6213	6,26 %	1,98	0,73	24 %	57 %	16 %	3 %	
14A13	Jeg ville føle meg redd hvis jeg skulle overnatte borte	6207	6,35 %	1,30	0,64	77 %	18 %	3 %	2 %	
14B	Når du tenker på den siste uka					Aldri (1)	Sjelden (2)	Ganske ofte (3)	Veldig ofte (4)	Alltid (5)
14B1	Har du vært glad?	6372	3,86 %	4,12	0,75	1 %	2 %	12 %	54 %	31 %
14B2	Har du vært trist?	6340	4,35 %	1,97	0,77	23 %	62 %	10 %	4 %	1 %
14B3	Har du vært rolig?	6298	4,98 %	3,4	1,01	4 %	14 %	35 %	33 %	14 %
14B4	Har du vært stresset?	6330	4,50 %	2,13	0,91	23 %	53 %	16 %	7 %	2 %
14B5	Har du vært full av energi?	6322	4,62 %	3,48	1,05	3 %	15 %	31 %	32 %	19 %
14B6	Har du kjedet deg?	6318	4,68 %	2,44	0,91	10 %	52 %	24 %	11 %	3 %
14B7	Har du hatt det morsomt?	6324	4,59 %	4,07	0,82	1 %	3 %	15 %	49 %	31 %

3.15 Støtte

Å ha støttepersoner er betydningsfullt i barns liv, særlig når vanskelige følelser eller opplevelser gjør seg gjeldende. Støttepersoner utenfor familien kan være viktige dersom familien ikke tilbyr den nødvendige støtten. Barna er derfor spurt om de føler at de kan snakke med en rekke personer om vanskelige eller triste ting. Denne spørsmålsgruppen har fungert godt, og foreslås beholdt.

Tabell 3.15 Støtte

#	Spørsmål	N	Ube- svart	Gj.s.	St.a.	Svarkategori (verdi) og fordeling		
						Ja, helt sikkert (1)	Ja, kanskje (2)	Nei (3)
15A	Kan du snakke med noen av disse om triste eller vanskelig ting?							
15A1	Venner (persprob3U)	6349	4,21 %	1,49	0,62	57 %	36 %	7 %
15A2	Søsken	6276	5,31 %	1,83	0,81	43 %	31 %	26 %
15A3	Mor (persprob1)	6331	4,48 %	1,21	0,49	83 %	13 %	4 %
15A4	Far (persprob1)	6305	4,87 %	1,35	0,62	72 %	20 %	8 %
15A5	Læreren din (persprob7)	6296	5,01 %	1,92	0,72	30 %	48 %	22 %
15A6	Helsesøster på skolen (persprob6)	6288	5,13 %	1,94	0,76	32 %	41 %	27 %
15A7	Andre	6176	6,82 %	2,12	0,73	21 %	46 %	33 %

3.16 Om undersøkelsen

Deltakerne ble bedt om å si sin mening om Ungdata junior (16A). Over 90 prosent sier seg litt eller helt enige i at undersøkelsen gir et godt bilde av hvordan de har det og nesten like mange mente at det var lett å svare på spørsmålene. Over en tredjedel mener at undersøkelsen var for lang. Nesten alle oppgir at de svarte ærlig. En fjerdedel sier seg litt eller helt uenige i at de fikk god informasjon om undersøkelsen i forkant. Svarene deres gir altså samlet et positivt bilde, men indikerer også at omfanget av undersøkelsen bør reduseres samt at informasjonsrutinene bør gjennomgås.

Tabell 3.16 Om undersøkelsen

#	Spørsmål	N	Ube- svart	Gj.s.	St.a.	Svarkategori (verdi) og fordeling			
						Helt enig (1)	Litt enig (2)	Litt uenig (3)	Helt uenig (4)
16A	Helt til slutt vil vi gjerne høre hva du synes om å være med i denne undersøkelsen?								
16A1	Undersøkelsen gir et godt bilde av hvordan jeg har det (ungdata1U)	6214	6,25 %	1,51	0,72	60 %	32 %	6 %	3 %
16A2	Det var lett å svare på spørsmålene (ungdata2U)	6212	6,28 %	1,71	0,76	46 %	40 %	11 %	2 %
16A3	Undersøkelsen var altfor lang (ungdata3U)	6201	6,44 %	2,85	1,04	13 %	24 %	28 %	35 %
16A4	Jeg svarte ærlig på spørsmålene (ungdata4U)	6200	6,46 %	1,11	0,42	91 %	7 %	1 %	1 %
16A5	Jeg fikk god informasjon om undersøkelsen i forkant (ungdata5U)	6153	7,17 %	1,93	1,05	46 %	27 %	14 %	13 %

3.17 Ubesvart

Andel som ikke har besvart på enkelte spørsmål (merk: inkludert i denne figuren er alle enkeltspørsmål, det som tidligere er omtalt som avkryssninger) kan gi en indikasjon på hvordan spørsmålet har fungert. I den foregående delen har vi gått gjennom spørsmålene enkeltvis. I det følgende skal vi redegjøre for hvordan andelen ubesvart ser ut for undersøkelsen samlet.

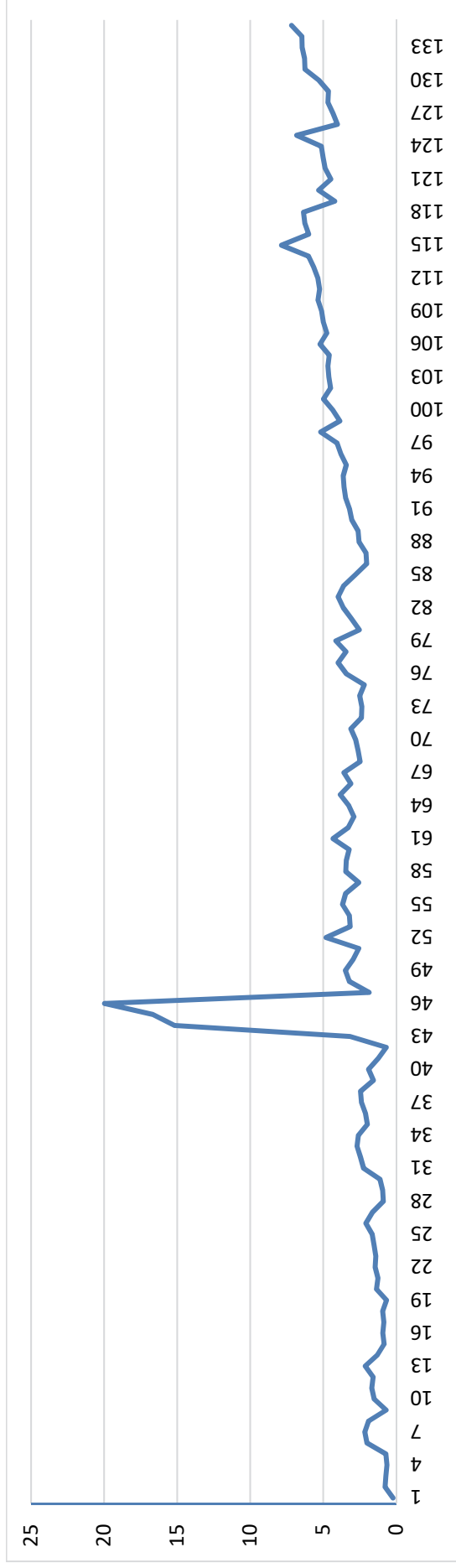
Figuren under viser utviklingen av andelen ubesvart gjennom undersøkelsen. Helt til venstre i figuren er det første spørsmålet i skjemaet, og helt til høyre det siste spørsmålet.

Det er en stigning i andelen ubesvart fra begynnelsen av undersøkelsen til slutten. Vi ser også at det er noen daler og topper underveis; dalene er i begynnelsen av en spørsmålsgruppe og toppene mot slutten av gruppen. En slutning vi trekker av dette mønsteret, er at grupper med mange spørsmål må deles opp, slik at en enkelt gruppe spørsmål ikke inneholder mer enn fem enkeltspørsmål.

Den høyeste toppen – opp mot 20 prosent – er spørsmålene om deltakelse i fire typer fritidsaktiviteter. Her har trolig respondentene svart for det som gjaldt dem, og «hoppet over» å svare for aktiviteten(e) som ikke gjaldt dem. Bortsett fra denne toppen, er den høyeste andelen ubesvart mot slutten av skjemaet og ligger rundt 7 prosent. Fram til omkring den 100. avkryssningen er andelen ubesvart svært lav. Det er verdt å bemerke at spørsmålene mot slutten av skjemaet var temmelig likelydende. Som vi har sett, var det relativt mange spørsmål om ulike emosjoner eller emosjonelle opplevelser. Følelsen av repetisjon og trøtthet som dette kan føre til hos noen, vil bli redusert når omfanget av denne typen spørsmål blir redusert. Vi foreslår likevel at omfanget av neste versjon av skjemaet forsøkes holdes omkring eller lavere enn 100 avkryssninger.

Oppsummert er slutningen vi trekker fra denne figuren at omfanget spørsmålet bør reduseres, og at spørsmålsgrupper må bestå av et lavt antall enkeltspørsmål.

Figur 1 Andel ubesvart for hver avkryssning, kronologisk rekkefølge*

* Versjonen av skjemaet med 44 spørsmål og 136 avkryssninger

4 Erfaringer med datainnsamlingen

I kapittel 1 beskrev vi hvilke forberedelser, rutiner og planer som lå til grunn for datainnsamlingen i Asker og Bærum kommuner. Så hvordan gikk det da omtrent 6600 elever skulle gjennomføre Ungdata junior? Sett under ett ble undersøkelsen gjennomført som planlagt, med høy deltakelse og få utfordringer på de aller fleste skolene. Den vellykkede gjennomføringen ser vi som et resultat av at selve datainnsamlingsmetoden fungerte godt, og den betydelige innsatsen som lærere, skoleledere og andre ansatte i de to kommunene gjorde for at så mange av barna fikk sjansen til å delta i undersøkelsen.

Samtidig som datainnsamlingsmetoden samlet sett fungerte godt, viser materialet at det er rom for enkelte forbedringer. Våre analyser peker på at informasjonsrutinene er det området der forbedringspotensialet muligens er størst. I dette kapitlet beskriver vi først hvordan informasjonsrutinene fungerte og hvordan vi mener at de kan styrkes i fremtidige undersøkelser. Deretter løfter vi frem noen andre relevante erfaringer fra gjennomføringen som vi kan trekke lærdom fra med tanke på videreutviklingen av Ungdata junior. Avslutningsvis presenteres forslag til nye spørsmål og temaer som kan inngå som spørsmål i fremtidige undersøkelser.

Grunnlaget for denne presentasjonen er klasseromsobservasjoner, intervjuer med deltakende elever, samt skriftlige tilbakemeldinger og resultater fra spørreundersøkelsen.

4.1 Informasjonsrutiner

Det er mandag i uke 10. I løpet denne uken skal 7. trinnselevne på skole 1 gjennomføre Ungdata junior. La oss titte inn i klasserommet når den første klassen gjør seg klar:

Når elevene kommer inn fra friminuttet, plasserer læreren ut bærbare datamaskiner på pultene. Noen elever spør læreren hva de skal gjøre i denne timen. Læreren svarer at de skal få beskjed når alle er tilstede. Når klassen er fulltallig, forteller læreren at de skal ta en undersøkelse som heter Ungdata Junior. Læreren sier at de skal svare på en del spørsmål om livene sine og at kommunen skal bruke resultatene. «Noen spørsmål?», undrer læreren. Det er det ikke. Læreren leser ikke informasjonsbrevet høyt for elevene.

Utdraget over formidler en utfordring ved gjennomføringen av Ungdata junior. Av de fem observerte klassene i storskalaundersøkelsen, var det bare i én klasse at elevene fikk den standardiserte informasjonen som er myntet på dem. Det kvalitative datamaterialet viser at det var betydelige forskjeller når det gjelder hva elevene fikk vite om Ungdata junior i forkant av undersøkelsen.

I utdraget over fikk elevene bare en kort, generell beskrivelse av formålet med undersøkelsen. Læreren ga elevene muligheten til å stille spørsmål om undersøkelsen. Likevel, det er ikke elevenes ansvar å tilegne seg denne informasjonen på egen hånd. De har krav på det. For at elevene skal få den tilpassede informasjonen, er det en forutsetning at lærer/administrator er kjent med innholdet i informasjonspakken (se kapittel 1). I en hektisk skolehverdag kan det imidlertid være krevende for lærere å sette av tilstrekkelig tid til ulike utenomfaglige aktiviteter, slik som en spørreundersøkelse. I noen tilfeller kan det være uforutsette hendelser som gjør at en lærer «bare må hoppe i det», slik læreren i sekvensen over uttrykte det. I utgangspunktet skulle denne klassen ta undersøkelsen den påfølgende uken. Av ulike grunner endret imidlertid skolen på planene. Det var først på mandags morgen at læreren fikk beskjed fra skoleledelsen at de skulle gjennomføre Ungdata junior den påfølgende skoletimen. Tiden til forberedelser var derfor minimal.

Så hva slags informasjon fikk de andre klassene som ble observert?

På 5. klassetrinnet på skole 2 var også informasjonen elevene fikk mangelfull. Det var langt på vei tilfeldigheter som avgjorde hva den enkelte elev fikk vite om undersøkelsen.

Det ringer inn fra storefri. I den neste timen skal A- og B-klassen gjennomføre Ungdata Junior i skolebiblioteket. De skal møtes i klasserommene først. Jeg er i A-klassen. Når alle elevene er på plass, forteller læreren om hva som skal skje: A-klassen skal ta undersøkelsen først. Når en elev i A-klassen er ferdig, skal han/hun bytte plass med en elev fra B-klassen. Der skal de brette sommerfugler av kreppapir.

Før vi går til biblioteket, introduserer læreren meg for elevene. Jeg kan ikke se at læreren har informasjonsbrevet med seg, så jeg forteller det viktigste om undersøkelsen og elevenes rettigheter.

Etter hvert som elevene fra A-klassen fullfører undersøkelsen, kommer det elever fra B-klassen. En god del av dem virker usikre på hva de skal gjøre.

Kommentarer av typen «hva slags undersøkelse er dette?», hører jeg fra tre–fire elever. En jente spør meg om «hva de skal svare på». Klassen har bare fått beskjed fra læreren om at de skal «ta en undersøkelse», forklarer hun.

Elevene har en del spørsmål underveis. En jente tilkaller meg fem–seks ganger. De første gangene lurar hun på hva enkelte begreper betyr, som for eksempel «religiøse aktiviteter». Omtrent halvveis i spørreskjemaet virker hun frustrert. «Hva skal dere med alt dette? Må jeg svare på det?», spør hun oppgitt og sklir demonstrativt ned fra stolen som om hun vil gi opp. Når jeg forklarer at undersøkelsen er frivillig, spretter hun opp på stolen igjen. Når jeg gir henne en bekreftelse om at ingen kan «presse henne» til å delta, forlater hun biblioteket.

I mine samtaler med lærerne på skole 2 kom det frem at de ikke var kjent med at det skulle leses et informasjonsbrev for elevene. De husket å ha mottatt en e-post fra skoleadministrasjonen om Ungdata junior. Likevel, siden dette var intet mindre enn den tredje undersøkelsen de hadde tatt i løpet av de siste to ukene, var det ikke så enkelt å skille den ene undersøkelsen fra den andre, fortalte de. Avdelingslederen på den samme skolen fortalte at hun opplevde informasjonspakken som «ganske massiv» og at det var tungvint å videreformidle informasjonen når alt materialet lå i ett dokument.

Så langt har vi besøkt skole 1 og 2. Av de fem klassene jeg besøkte, var det altså bare i én klasse at læreren leste instruksene for elevene. Det var i en 6. klasse på skole 3, dit turen går nå. I feltdagboka noterte jeg følgende fra gjennomføringen:

Det ringer inn til ny time. I klasserommet sitter læreren og leser i informasjonsbrevet når jeg kommer inn. Gjennom samtalen vår fremstår læreren godt forberedt og interessert i hvordan resultatene kan brukes i arbeidet med læringsmiljøet på skolen. Elevene faller raskt til ro og læreren begynner med å introdusere meg. Deretter leser hun opp instruksjonen. Læreren stopper opp flere ganger i opplesningen, hun gjentar viktige momenter og spør om elevene for eksempel forstår hva som menes med «anonym».

Klassen går samlet til datarommet. Her er det lesesalsplasser med vegger mellom hver plass. Læreren har gitt beskjed om at elevene ikke skal snakke med hverandre under utfyllingen eller se på hverandres besvarelser. Læreren og jeg tar oss av de få spørsmålene som dukker opp. Spørsmålene handler utelukkende om betydningen av bestemte ord og uttrykk.

I feltnotatene mine beskrev jeg gjennomføringen i denne klassen som mer «knirkefri og smidig», sammenlignet med klassene på skole 1 og 2. Det er lett å tenke at dette henger sammen med at læreren var godt forberedt og at elevene fikk god informasjon. Som utdraget formidler, var det ingen elever i denne klassen som spurte om hensikten med undersøkelsen, slik det altså var i de andre klassene.

Det er interessant å speile disse observasjonene med elevenes egne tilbakemeldinger. I kommentarboksen i spørreskjemaet er det en håndfull elever som har kommentert informasjonen som ble gitt i forkant av undersøkelsen. En av dem skriver:

Lærere bør gi mer informasjon om denne undersøkelsen i forkant. Ingen i klassen visste at det var i dag. Og det var ikke alle som ville ta undersøkelsen, men de måtte fordi skolen ikke hadde fått beskjed fra foreldrene. Men foreldrene våre har ikke fått noe informasjon om denne undersøkelsen i forkant.

Vi kan ikke vite nøyaktig hva som skjedde i denne skoleklassen. Sitatet tyder imidlertid på at både lærer, elever og foresatte manglet viktig informasjon om Ungdata junior. Det mest iøynefallende i utdraget, er at eleven tydelig opplevde at enkelte elever til en viss grad ble presset til å delta i undersøkelsen. Det er svært uheldig hvis noen elever har deltatt mot sin vilje, som for eksempel hvis Ungdata junior har blitt fremstilt som en obligatorisk oppgave.

Det er viktig å understreke at vi ikke har mottatt flere innspill av samme alvorlighetsgrad som kommentaren over. Det er imidlertid en del innspill som på ulike måter etterspør mer informasjon om forskjellige sider ved undersøkelsen, slik som eksemplene under.

Det burde stått i infoboksen hvem som skulle få prøven og hvem som kunne se svarene dine.

Hva skal denne undersøkelsen hjelpe oss barn med egentlig?

Er denne anonym?

Det er ikke bra å si hvordan man har det til fremmede folk, jeg vet ikke hvem det er som leser dette her eller om det er flere, det synest jeg er dumt.

Informasjonen som disse elevene etterspør inngår også i informasjonsbrevet som skal leses høyt i klassen før undersøkelsen begynner. Kommentarene over

kan tolkes som eksempler på at mangelfull informasjon kan lede i retning av usikkerhet og likegyldighet til undersøkelsen. På tilsvarende måte virker det som et tydelig trekk at opplevelsen av god informasjon i forkant av undersøkelsen bidro til å gjøre elever ekstra motiverte for å delta. En god del elever har skrevet kommentarer av typen:

Fin undersøkelse av barn og unge i Bærum. Bra at vi barn og unge kan bli med og forme Bærum kommune.

Undersøkelsen var helt topp! Når det i tillegg ikke er noen som kan vite hvem jeg er, vet jeg at det blir bedre for mange. Det er også fint at dere kan bruke undersøkelsen til å hjelpe barn som ikke trives så godt på skolen eller hjemme. Takk for at jeg fikk være med i undersøkelsen.

Hittil har vi undersøkt klasseromsobservasjonene og elevenes skriftlige innspill. En tredje datakilde som kan fortelle oss noe om elevenes opplevelser fra gjennomføringen, er å svarmaterialet fra storskalaundersøkelsen. I spørreskjemaet fikk elevene en del spørsmål om hvordan det var å delta i undersøkelsen. Et av utsagnene elevene skulle ta stilling til var følgende: «Jeg fikk god informasjon om undersøkelsen i forkant». I alt svarte 6153 elever på dette spørsmålet og svarfordelingen ser slik ut:

Tabell 4.1 Evaluering av undersøkelsen. Antall og andel innen hver svarkategori.

«Jeg fikk god informasjon om undersøkelsen i forkant»	N	Prosent
Helt enig	2847	46
Litt enig	1693	27
Litt uenig	852	14
Helt uenig	771	13
Total	6163	100

Det er ingen grunn til å svartmale når så godt som tre av fire elever svarer at de enten er «helt enig» eller «litt enig» i at de fikk god informasjon. Samtidig må vi ta på alvor at rundt én av fire enten er «litt uenig» eller «helt uenig» i utsagnet. Det er også viktig å poengtere at disse resultatene ikke sier noe bestemt om hvorvidt elevene fikk oppleit informasjonsbrevet i klasserommet eller ikke.

Når vi finner visse utfordringer knyttet til informasjonsrutinene som ble brukt i storskalaundersøkelsen, er det viktig å understreke at dette ikke er en kritikk av verken enkeltskoler eller -lærere. Som vi har sett glimt av i denne delen, gjør skoledagens høye tempo og mange uforutsette hendelser det

krevende for lærere å planlegge alt i minste detalj. Observasjonene illustrerer hvor stort utslag disse forholdene kan ha på informasjonen som blir gitt til elevene: fra klasser som får opplest hele informasjonsbrevet (skole 3), til de som får en generell beskrivelse (skole 1), og de som bare får høre at de skal «ta en undersøkelse» (en av klassene på skole 2).

4.2 Forslag til videreutvikling av informasjonsrutiner

Basert på analyser av det samlede materialet, mener vi det er behov for å utvikle mer pålitelige og effektive informasjonsrutiner i ungdatamodellen. Dette gjelder især for hvordan elevene skal informeres i forkant av undersøkelsen.

Et forslag er å gå fra informasjonsbrev til informasjonsfilm. Siden ikke alle klasserom har film- og videoutstyr kan en løsning være å integrere informasjonsfilmen i det elektroniske spørreskjemaet. Før elevene eventuelt logger seg inn i spørreskjemaet spilles en kort film som beskriver undersøkelsens formål og elevenes rettigheter. Deretter blir brukernavn delt ut til de som skal delta. Det er først når filmen er ferdig at elevene kan begynne å svare på spørsmålene. På den måten er vi langt på vei sikret at alle elever får riktig informasjon om undersøkelsen.

Samtidig er det noen praktiske utfordringer knyttet til en slik fremgangsmåte. Dersom elevene skal se filmen uten hodetelefoner kan det bli mye støy i klasserommet. Det er også slik at alle skal få denne informasjonen før undersøkelsen, altså før de bestemmer seg for om de vil delta eller ikke. Det å bli vist til nettsiden med filmen må ikke være en måte å sluse elever som ellers ikke ville deltatt, inn i undersøkelsen. Dette er momenter som må undersøkes, og vi foreslår derfor å prøve ut denne løsningen i noen kommuner i første omgang.

Som et supplement til informasjonsfilmen, kan det eventuelt også lages en sjekkliste som følger etter filmen. Der kan det stå noe i retning av: «Jeg har sett informasjonsfilmen om Ungdata junior og er klar over følgende:»

- Undersøkelsen er anonym, så ingen kan vite hva jeg svarer.
- Resultatene fra undersøkelsen brukes i arbeidet for å gjøre det bedre å vokse opp i min kommune.
- Undersøkelsen er frivillig.
- Jeg kan hoppe over spørsmål jeg ikke ønsker å svare på.
- Jeg kan trekke meg fra undersøkelsen når jeg selv ønsker.

For å begynne med svarutfyllingen, må eleven først klikke «ja». Dette er imidlertid også en fremgangsmåte som bør testes ut før den eventuelt implementeres i full skala. Hensikten er å sikre at elevenes deltakelse er frivillig og informert. Det kan allikevel forekomme uintenderte konsekvenser, som at elever i mindre grad kjenner at de kan trekke seg fra undersøkelsen ettersom de har aktivt samtykket. En annen uintendert konsekvens kan være å underkommunisere nytten av at elevene deltar: lav deltakelse reduserer kvaliteten på undersøkelsen og generaliserbarheten av funnene.

Ordningen med å formidle egne informasjonsbrev til skolen, lærer/administrator, og foresatte og elever bør videreføres. Likevel, og basert på samtaler med skoler og lærere, mener vi det vil være gunstig å splitte opp informasjonspakken i tre separate dokumenter. For skolenes del vil en slik endring kunne gjøre det enklere å sende ut riktig informasjon til de involverte partene. I samme omgang bør alle informasjonsskrivene gjennomgås på nytt.

Et annet forslag som kan vurderes er å lage et videobibliotek på Ungdatas nettside, med korte filmer som tar for seg ulike sider ved undersøkelsen. Film kan være et godt supplement til informasjonsbrevene, som for eksempel hvis en forelder vil vite mer om hvordan resultatene håndteres av NOVA og KoRusene, dersom en lærer trenger tips om hvordan man leder gjennomføringen av undersøkelsen, eller en skole eller kommune ønsker ideer om hvordan resultatene fra Ungdata junior kan brukes i etterkant.

4.3 Forslag til videreutvikling av gjennomføringsmetoden

Nedenfor vil vi oppsummere noen andre relevante erfaringer fra gjennomføringen som bør følges opp videre med tanke på videreutviklingen av Ungdata junior.

PASSORD

Avdelingslederen på en av skolene som gjennomførte Ungdata junior skrev følgende i en mail til oss:

Vi hadde et lite «uhell» med at noen elever hadde lagt brukernavn-lappen tilbake i boksen. Så trakk noen andre elever samme lapp, og kom inn på de svarene som allerede var levert. Kanskje en ide å programmere slik at brukernavnene ikke kan brukes flere ganger?

Siden passordene på dette tidspunktet av gjennomføringen ikke var begrenset til bare én innlogging, ble altså en god del besvarelser på denne skolen overskrevet da noen elever fikk utdelt passord som allerede hadde vært brukt. Rambøll, den tekniske leverandøren, fikk ordnet på denne tekniske feilen og vi har ikke hørt fra andre skoler som har opplevd lignende problemer.

INNLOGGINGSSIDEN

På alle de tre observasjonsskolene oppsto det en utfordring da elevene skulle finne innloggingssiden til undersøkelsen. Adressen som stod på passordlappene, svarfabrikken.no, ledet ikke direkte til innloggingssiden. På lik måte som når du gjør et søk i Google, ga adressen treff på flere nettsider der surveyxact.no var den riktige. Det var imidlertid ikke intuitivt at dette var den riktige siden, og en god del elever trengte assistanse for å finne den. På alle tre skolene løste dette seg fort.

Vi har ikke hørt fra andre skoler som har hatt dette innloggingsproblemet. Det er heller ingen elever som nevner denne utfordringen i tilbakemeldingene til oss. Grunnet den svært høye svarprosenten i Ungdata junior (Bærum: 91% og Asker: 88 %), er det ikke grunnlag for å tro at problemer med innloggingen har preget svarprosenten i negativ retning. I verste fall har innloggingsproblemene ført til unødvendig forvirring. Dette bør likevel utbedres til neste gang ved at Ungdata junior, slik som Ungdata, får sin egen innloggingsside.

NAVIGERING I SPØRRESKJEMAET

I tilbakemeldingene til oss kommer elevene med flere relevante innspill til hva som kan forbedres med tanke på utfyllingen. Et første forhold har å gjøre med navigeringen i spørreskjemaet.

Spørreundersøkelsen består av i alt 30 sider. Etter at elevene har svart på spørsmålene på en side, trykker de «neste» for å komme videre i skjemaet. Det er imidlertid rundt femten elever som skriver at de ikke hadde mulighet til å gå tilbake i skjemaet. En av dem skriver: «Det var dumt at det ikke gikk an å bla tilbake til forrige spørsmål når man hadde trykket på neste.»

Gitt at du som elev enten ønsker å se på, endre eller fjerne svar på tidligere sider i spørreskjemaet, er det åpenbart at en «gå tilbake»-funksjon må være tilstede. Hvorvidt denne begrensningen skyldes det tekniske oppsettet i spørreskjemaet eller andre forhold (f.eks. nettleseren, brukerfeil e.l.) må undersøkes nærmere.

ENDRE OG FJERNE SVAR

Noen elever oppgir også at de ikke fikk endret eller fjernet svar i spørreskjemaet. En elev skriver:

Jeg synes at dere burde ha sånn at den prikken som kommer når du svarer kan også gå bort når du trykker på den igjen sånn at man slipper å svare så hvis man kommer borti så kan man bare ta det bort sånn at man ikke svarer hvis man ikke vil.

I utgangspunktet skal man kunne endre et svar i spørreskjemaet ved å klikke i en annen svarrute enn den som er markert. Det kan virke som om problemet for eleven over ligger i at han/hun har forsøkt å markere vekk det avgitte svaret. Analysene av elevenes innspill kan tyde på at det er en håndfull elever som har tenkt på samme måte som elever over, og dermed ikke har klart å endre på svarene.

BRUKERVENNLIGHET

Det kom også en del forslag fra elevene om hvordan den tekniske løsningen på ulike måter kan gjøres mer brukervennlig. Disse innspillene vil bli presentert punktvis under.

Sett gjerne punktum etter hver setning i undersøkelsen. Da er det lettere å bruke opplesning av tekst.

Den siste tingen www.korspahalsen.no. er ikke en nettside, det er et ekstra punktum på slutten. Det er www.korspahalsen.no

Jeg syntes denne undersøkelsen var veldig bra sånn at dere/du fikk se hvor bra jeg har det. Jeg vil få et svar så snart dere/du har lest denne kommentaren. fra: Meg.

Den siste kommentaren eksemplifiserer et viktig trekk i tilbakemeldingene til oss og trenger en nærmere forklaring. En god del elever har skrevet kommentar og spørsmål som tyder på at de har forventninger om at noen kommer til å svare dem. En del av disse henvendelsene tar opp ulike negative hendelser i elevenes liv, som for eksempel mobbing. Dette understreker viktigheten av å kommunisere til elevene, slik at de forstår det, at undersøkelsen er anonym.

Hvis den åpne kommentarboksen også skal brukes i andre undersøkelser, er det viktig å få tydelig frem at vi ikke har mulighet til å svare elevene. Samtidig

kan det også være grunnlag for å kommunisere enda tydeligere hvor elevene kan søke hjelp og veiledning, som gjennom helsesøster og korspahalsen.no.

4.4 Utvikling av nye spørsmål

Et viktig formål med Ungdata junior er å gi et helhetlig bilde av hvordan barn opplever sin hverdag. Det er dermed viktig å undersøke hvor godt elevene mener at undersøkelsen speiler deres liv.

Vi ser det som et meget oppløftende resultat når 92 prosent av elevene svarer at de enten er «litt enig» eller «helt enig» i at Ungdata junior gir et godt bilde av deres liv. Erfaringen fra storskalaundersøkelsen er altså at spørreskjemaet fungerte godt i sin nåværende form, men at omfanget av undersøkelsen bør reduseres. I forrige kapittel ble en del spørsmål foreslått slettet.

Som nevnt i kapittel 2.2 mottok vi imidlertid også mange innspill til nye spørsmål fra barna i Asker og Bærum. Dette er et viktig grunnlag i videreutviklingen av skjemaet. På lengre sikt skal kommuner også kunne velge tilleggsmoduler ut fra egne behov og ønsker. Arbeidet med å utvikle tilleggsmoduler er på nåværende tidspunkt i startgroppen og vil videreføres fremover. Under presenteres derfor bare våre forslag til nye obligatoriske spørsmål for Ungdata junior i 2018.

ELEVENES OPPFORDRINGER TIL SPØRSMÅL

Et naturlig sted å begynne i arbeidet med å utvikle nye spørsmål, er å undersøke spørreskjemaet i «barnehøyde». Hva er det barna selv ønsker flere spørsmål om? Med grunnlag i gruppeintervjuene og elevenes skriftlige tilbakemeldinger, vet vi en del om dette.

Samtidig som den store majoriteten av barna mente at Ungdata junior ga et godt bilde av deres liv, fikk vi også en god del innspill om temaer de savnet og/eller ønsket flere spørsmål om.

Som nevnt i kapittel 2.2, mottok vi nesten 2000 tilbakemeldinger fra elevene i Asker og Bærum. Omtrent en tredjedel av disse innspillene handlet om temaer de ønsket flere spørsmål om. I analysene ble disse innspillene sortert tematisk. Det betyr at alle innspillene om et bestemt tema, som for eksempel mobbing, ble samlet i en mappe.

Under følger en oversikt over de i alt 17 temaene som kom frem i analysene av elevenes innspill. Tallet i parentes angir antall oppfordringer vi mottok om hvert tema. Et elevsitat presenteres som eksempel til hvert tema.

Familie og hjem (162 innspill): «Det som er vanskelig for meg er det ingen spørsmål om. Nemlig å ha skilte foreldre.»

Skolehverdagen (125 innspill): «Jeg savner kanskje spørsmålet: Er miljøet i klassen/trinnet ditt bra? Og da hadde jeg svart nei.»

Venner og sosialt miljø (95 innspill): «Er du venn med de som er av motsatte kjønn? Det kan dere ha med.»

Mobbing (90 innspill): «Jeg synes det var litt for få spørsmål om mobbing og nettmobbing.»

Helse og trivsel (69 innspill): «Jeg kunne ønske det var et spørsmål om hvordan du tenker før du legger deg.»

Sport og fritid (52 innspill): «Hva liker du å gjøre i fritida når du ikke har fritidsaktiviteter?»

Vold og risikoatferd (40 innspill): «Dere kunne hatt med om man vil gjøre selvskading eller noen sånne spørsmål.»

Kropp, klær og popularitet (33 innspill): «Jeg savnet spørsmål som handlet om kropp og press, siden det er et så stort problem for mange, inkludert meg ... Jeg vil gjerne snakke om det, men jeg tør ikke...»

Rusmidler (32 innspill): «Kanskje dere kunne hatt med spørsmål om hvordan folk har det hjemme når det gjelder rus og sånt.»

Kjæledyr (30 innspill): «Har du kjæledyr?»

Sosiale medier, dataspill og internett (29 innspill): «Dere kan spørre hva slags sosiale medier vi har?»

Pubertet, forelskelse og sex (27 innspill): «Kanskje om pubertet og sånne ting pga. hvis noen føler at de ikke kan snakke med noen hjemme om det.»

Kosthold (17 innspill): «Dere kan gjerne skrive mer spørsmål om f.eks. kosthold. Jeg personlig spiser mye. Men jeg tror dere hadde bare 1 spørsmål om mat. Hvis noen ikke får nok mat så kan de svare på det. Ved at dere sier «Hvor mye tror du du spiser» P.S Jeg elsker mat?»

Mestring, fremtid og aspirasjoner (8 innspill): «Kanskje litt om hva man er flink til.»

Nærmiljø (6 innspill): «Jeg savnet kanskje spørsmålet: 'Blir du noen gang redd for å gå i nabolaget ditt etter har du hørt om skumle hendelser, som kidnappingsbiler og drapsmenn mitt svar hadde vært ja.»

Samfunn (5 innspill): «Bryr du deg om folk i andre land som ikke har det så godt?»

Oppsummerende (98 innspill): Innspillene i denne mappen inneholder referanse til to eller flere av temaene nevnt over, slik som dette innspillet: «Bor

foreldrene dine sammen? Har du noen dyr? Har du følt på noe press i det siste?». For å få en mest mulig presis oversikt over hvordan innspillene fordelte seg tematisk, ble de oppsummerende kommentarene også sortert i de relevante tematiske mappene. Innspillet i eksemplet over ble derfor også plassert i mappene *familie og hjem* (jf. «Bor foreldrene dine sammen?»), *kjæledyr* (jf. «Har du noen dyr?») og *helse og trivsel* (jf. «Har du følt på noe press i det siste?»).

Kort oppsummert kan det sies at opplevelsen av å gjennomgå elevenes innspill var som å ta et dypt åndedrag med empirisk luktesalt. Det skjerpet sansene og satt oss på spor av noen viktige temaer i videreutviklingen av spørreskjemaet.

FAMILIE OG HJEM

Mappen som inneholder flest innspill er altså familie og hjem. Så skal det sies at dette er den mappen som også spenner bredest tematisk. Her er det innspill som oppfordrer til spørsmål om alt fra antall søsken du har, størrelse på huset du bor i, hvorvidt du får ukepenger og om foreldrene dine jobber mye. Likevel, og til tross for stor tematisk variasjon, er det noen forhold som nevnes langt hyppigere enn andre.

«Har du skilte foreldre» er det desidert mest etterspurte spørsmålet i denne mappen. Omtrent 60 av innspillene i denne mappen handler om skilte foreldre. «Har du skilte foreldre? Da kunne dere utviklet testen mye», skriver en elev. Mange av de andre tilbakemeldingene ligger tett på dette i formulering.

En del elever gir også utdypende kommentarer om det å ha skilte foreldre. Som regel er det savn og utfordringer som elevene beskriver, slik som denne eleven.

Jeg savner faren min ofte. Ting jeg får av han eller noe som er tilknyttet til han blir veldig viktige for meg. Jeg vet ikke hvorfor de blir så viktige men de føles viktige fordi de er fra han og da har jeg kanskje liksom litt av han hos meg. PS: Som du har skjønnet bor ikke foreldrene mine sammen og faren min jobber veldig mye så jeg får ikke sett han så mye.

Barn og unge formes i og av sitt hjemmemiljø. Å ha skilte foreldre er for mange barn en gjennomgripende del av livet. For å ivareta anonymitetskravet i ungdomsundersøkelsene, er det imidlertid problematisk å spørre direkte om elevene har skilte foreldre. Kombinert med de andre bakgrunnsspørsmålene i spørreskjemaet, vil det – spesielt i kommuner der elevantallet er lavt – være mulig å identifisere enkeltpersoner i svarmaterialet.

En annen og mer indirekte inngang til å spørre om skilsmisse, er å ta utgangspunkt i et fremtredende trekk i elevinnspillene som handler om skilte foreldre; nemlig de følelsesmessige og praktiske utfordringene knyttet til å ha flere hjem, slik disse elevene gir uttrykk for:

Jeg har skilte foreldre, og jeg har det bra hos mamma, men dritt hos pappa.

Jeg har skilte foreldre. Jeg hadde kanskje likt om det var noen spørsmål eller et om det, som, hvordan det er? Em, om jeg liker og være hos den ene mer enn den andre (jeg liker å være hos begge to), men FLOTT undersøkelse.

Jeg synes dere burde ta med spørsmål om man bor i to hjem og om man synes det er ok eller vanskelig eller litt sånn på en måte..? Men ellers var det ganske bra.

Basert på det ovenstående foreslås følgende spørsmål til Ungdata junior i 2018.

Bor du i ett eller to hjem?
☐ Jeg bor i ett hjem hele tiden
☐ Jeg bytter på å bo i to hjem

5 Konklusjon og oppsummering

Ungdata junior ble første gang gjennomført i Bærum og Asker kommuner våren 2017. Omtrent 6600 elever på 5.–7.trinn deltok i spørreundersøkelsen om hvordan barn i aldersgruppen 10–12 år opplevde sin hverdag på skolen, i fritiden og hjemme.

For Asker og Bærum kommuner var målet med Ungdata junior å få oversikt over den lokale oppvekstssituasjonen og skaffe tilveie gode styringsdata i arbeidet rettet mot barn og unge. For NOVA og KoRus-Øst var undersøkelsen et første ledd i arbeidet med å lage et standardisert kartleggingsverktøy, som på sikt kan tilbys alle norske kommuner.

Denne metoderapporten har redegjort for erfaringer og forbedringsmuligheter knyttet til både spørreskjemaet og datainnsamlingsmetoden som ble brukt i Asker og Bærum. Evalueringen bygger på kvantitative data fra spørreundersøkelsen og kvalitative data fra tre kilder: klasseromsobservasjoner fra gjennomføringen av undersøkelsen, svar på åpne spørsmål i spørreskjemaet og intervjuer med barn som deltok i undersøkelsen.

Hovedkonklusjonen i rapporten er at gjennomføringen av Ungdata junior 2017 var vellykket. Undersøkelsesmodellen som ble brukt i Asker og Bærum kan i all hovedsak gjentas i andre kommuner. Samtidig, og som rapporten viser, er det på enkelte områder rom for forbedringer.

Følgende styrker og forbedringsmuligheter kan trekkes fram ved henholdsvis spørreskjemaet og datainnsamlingsmetoden som ble brukt i Ungdata junior.

5.1 Spørreskjemaet

Som rapporten dokumenterer, ble spørreskjemaet testet ut og kvalitetssikret på flere måter før storskalaundersøkelsen i Asker og Bærum. Mesteparten av spørsmålene er hentet fra det velutprøvde spørreskjemaet som brukes i ungdomsundersøkelsen Ungdata. Enkelte spørsmål er hentet fra andre norske eller internasjonale undersøkelser laget til barn i alderen 10–12 år. For å sikre god brukervedvirkning, ble også foreldregrupper og personer innen helse-, sosial- og skolesektoren i kommunene invitert til å komme med innspill til spørsmål. Deretter ble skjemaets innhold og omfang tilpasset på bakgrunn av erfaringer

fra to fokusgruppeintervjuer med barn i alderen 10–12 år og en pilotstudie med 200 skolebarn i Asker og Bærum.

Etter cirka to år med spørreskjema utvikling og andre forberedelser, var spørreskjemaet ferdigstilt og tiden var kommet for å gjennomføre Ungdata junior i full skala.

Evalueringen viser at spørreskjemaet fungerte godt. Analysene presentert i rapporten viser at skjemaets lengde, temaer og formuleringer i all hovedsak var godt tilpasset barn i denne aldersgruppen. Alle elevene som deltok ble spurt om hvordan de opplevde å være med i undersøkelsen. Det var også en åpen boks i skjemaet der barna kunne skrive egne kommentarer til undersøkelsen. Resultatene på disse spørsmålene er i all hovedsak svært oppløftende. Ni av ti svarer at undersøkelsen gir et godt bilde av livet deres, og like mange synes det var lett å svare på spørsmålene. At hele 98 prosent av barna oppgir at de svarte ærlig på spørsmålene, er et tydelig uttrykk for at de tok undersøkelsen seriøst.

Disse tallene passer godt overens med det øvrige datamaterialet. I både intervjuer og den åpne kommentarboksen gir mange uttrykk for at undersøkelsen ga dem muligheten til å reflektere over eget liv og «si sin mening», som en god del av dem formulerte det. Noen skriver også at de kunne tenke seg å ha undersøkelsen oftere. Når det store flertallet av elevene svarte på samtlige av spørsmålene i skjemaet, er det en indikator på at de opplevde undersøkelsen som relevant.

Spørreskjemaet fungerte også godt i den grad at Asker og Bærum kommuner opplever at resultatene fra undersøkelsen har gitt god oversikt over den lokale oppvekstsituasjonen. Kommunene er allerede i gang med å bruke materialet som kunnskapsgrunnlag i arbeidet med å videreutvikle en god oppvekstpolitikk.

Selv om spørreskjemaet i all hovedsak fungerte godt, er det samtidig tilrådelig med visse justeringer. I rapporten anbefales følgende tre justeringer:

For det første er det behov å redusere omfanget av spørsmål. Omtrent fire av ti elever mener at undersøkelsen er for lang. Samtidig svarte altså nesten alle elevene på samtlige av spørsmålene i skjemaet. Gjennomsnittstiden for å svare på undersøkelsen var 19–24 minutter, altså rundt halvparten av tiden de hadde til rådighet. Få elever opplevde altså tidsnød. Flere opplevde det derimot som mer eller mindre utfordrende å holde fokus og konsentrasjon gjennom hele skjemaet. Noen elever merket seg også – helt korrekt – at det var flere og delvis lignende spørsmål om psykisk helse. Siden NOVA og KoRus-Øst ønsket å

teste flere ulike spørsmålsstillinger om psykisk helse, inneholdt skjemaet flere sett av spørsmål om psykisk helsesituasjon. Grunnet dette strategiske valget var skjemaet som ble benyttet i Asker og Bærum lengre enn det vil være i fremtidige undersøkelser. Anbefalingen i denne rapporten er at spørreskjemaet bør reduseres fra 136 avkryssninger, slik det var i storskalaundersøkelsen, til rundt hundre avkryssninger. I rapporten diskuteres hvilke spørsmål som bør utelates.

For det andre viser analysene at enkelte spørsmål bør endres i formulering, svarkategorier eller begge. Disse spørsmålene kjennetegnes av noe høyere frafall enn andre spørsmål i skjemaet. I rapporten presenteres forslag til hvordan spørsmålene kan forbedres med utgangspunkt i både statistiske analyser og elevenes egne innspill.

For det tredje fikk vi mange innspill til nye spørsmål i den åpne kommentarboksen i skjemaet. Selv om vår anbefaling er at spørreskjemaet bør reduseres, mener vi det er enkelte nye spørsmål som bør vurderes inn i spørreskjemaet. Dette gjelder spesielt hvorvidt elevene har skilte foreldre/flere bosteder, et tema en god del elever savnet spørsmål om. Det er også flere andre temaer elevene oppfordrer til flere spørsmål om, slik som skoletilværelsen, mestring, mobbing, venner, sosialt miljø, kjæledyr med mer. Dette materialet vil være viktig når det skal utvikles tilleggsmoduler, som kommuner kan velge ut i fra egne ønsker og behov. Arbeidet med å lage tilleggsmoduler videreføres i 2018.

5.2 Datainnsamlingen

Ungdata junior bygger på samme gjennomføringsmetode som ungdataundersøkelsene på ungdomskolen og i videregående opplæring. Dette innebærer at Ungdata junior ble gjennomført elektronisk på skolene. God tid i forveien ble foreldrene informert om undersøkelsen og kunne gi beskjed til skolen dersom de ikke ønsket at deres barn skulle delta. Før elevene logget seg på undersøkelsen skulle lærer lese opp et informasjonsbrev. Brevet forklarer hensikten med undersøkelsen, at den er anonym og at det er frivillig å delta. For å begynne svarutfyllingen logger elevene seg på undersøkelsen med et unikt passord. Det må være en lærer eller annen voksen tilstede i klasserommet under hele datainnsamlingen.

Evalueringen viser at datainnsamlingsmetoden i all hovedsak var vellykket. Sett under ett ble undersøkelsen gjennomført som planlagt, med høy

deltakelse og få utfordringer på de aller fleste skolene. Den solide svarprosenten i fullskalaundersøkelsen (91% i Bærum, 88 % i Asker) gjør at de innsamlede dataen gir et representativt bilde av hvordan barna i disse kommunene har det og hva de driver med i fritiden. Den vellykkede gjennomføringen må sees i sammenheng med at innsamlingsmetoden fungerte godt, og den betydelige innsatsen som lærere, skoleledere og andre ansatte i de to kommunene gjorde for at så mange av barna fikk sjansen til å delta i undersøkelsen. Samtidig er det rom for enkelte forbedringer.

For det første er det forbedringsmuligheter knyttet til informasjonsrutinene. I skjemaet fikk elevene en del spørsmål om hvordan det var å delta i undersøkelsen. Tre av fire mener de fikk god informasjon i forkant av undersøkelsen. Selv om den store majoriteten er fornøyd med informasjonen de fikk, er det rom for forbedringer når én av fire mener at de ikke fikk god nok informasjon. Klasseromsobservasjonene viser at det var forskjeller klassene imellom med tanke på hva slags informasjon som ble gitt. I rapporten diskuteres hvordan informasjonsrutinene fungerte i praksis og hvordan vi mener at de kan styrkes i fremtidige undersøkelser. Informasjonsrutinene bør styrkes for å sikre frivillig og informert samtykke. Et forslag vi lanserer, er en informasjonsfilm som integreres i spørreskjemaet. Dette kan være en mer pålitelig og effektiv måte å informere elevene på enn løsningen med informasjonsbrev, all den tid dette ikke ble lest opp i alle klassene vi besøkte.

En del skoler har gitt uttrykk for at informasjonspakken er tungvint å håndtere siden den inneholder informasjonsbrev til alle involverte parter: skole, lærer/administrator, foresatte og elever. Et forslag er derfor at informasjonspakken splittes opp i separate dokumenter, slik at det blir enklere for skolene å videreformidle informasjonen til de ulike mottakerne.

Summary

This report is an evaluation of “Ungdata junior 2017”, a survey of the wellbeing of children aged 10-12 years old (5th to 7th grade). The survey measures wellbeing by covering a wide range of aspects, such as friends, family, school, health, leisure activities, sleep, media use, and general wellbeing. In developing the survey, both the questionnaire and the method of data collection were thoroughly tested. We wanted an age appropriate questionnaire that grasped the salient aspects of children’s lives relating to wellbeing. We also wanted a method of data collection that ensured informed and voluntary participation while at the same time being efficient and easy to participate in and organize for the respondents, schools and municipalities. Focus groups and a pilot study involving 200 children in the ages 10-12 years were therefore valuable tools in the development stages of the survey.

In 2017, the two Norwegian municipalities Asker and Bærum were the first to conduct Ungdata junior. 6,628 children took part, resulting in a response rate of 91 percent in Bærum and 88 percent in Asker. In 2018, more Norwegian municipalities conduct Ungdata junior. The aim is that in 2020, Ungdata junior will be freely available for all municipalities. The present report is part of the continued evaluation and development of the questionnaire as well as of the method of data collection.

This evaluation relies on three sources of data. The first is the responses given by the children in the questionnaire. Each question and/or scale is examined for its properties by itself and in relation to other variables when relevant. The second source of data is observations in classrooms during the completion of the survey, and focus group interviews with participating children after completion. The third data source is open answers at the end of the questionnaire; we invited participants to give their feedback to the survey, and almost 2,000 chose to do so. These texts, spanning from a simple comment or smiley to fully developed suggestions to new questions, have been categorized and analyzed.

The main conclusion is that the questionnaire, as well as the method for data collection, were successful; the measures were reliable and the data collection method worked as expected. Children reported that the survey captured important aspects of their lives, and that they valued participating.

We do identify some areas of improvement. First, we recommend changes to the questionnaire, in particular by reducing the number of questions. Second, steps must be taken to ensure that the procedures for informing parents/ caretakers and children are followed.

Litteraturliste

- Currie, C., Molcho, M., Boyce, W., Holstein, B., Torsheim, T., & Richter, M. (2008). Researching health inequalities in adolescents: the development of the Health Behaviour in School-Aged Children (HBSC) family affluence scale. *Social science & medicine*, 66(6), 1429–1436.
- Lidén, H. (2000). *Barn – tid – rom – skiftende posisjoner: kulturelle læreprosesser i et pluralistisk Norge*. Ph.d.-avhandling. Sosialantropologisk institutt, Norges teknisknaturvitenskapelige universitet, Trondheim.
- Løvgren, M. & Bakken, A. (2017 a). Ungdata junior 2017. Bærum kommune. NOVA Rapport 13/17
- Løvgren, M. & Bakken, A. (2017 b). Ungdata junior 2017. Asker kommune. NOVA Rapport 14/17
- Overå, S. (2013). *Kjønn – Barndom – Skoleliv: Faglige og sosiale inkluderings- og ekskluderingsprosesser i barneskolen*. Ph.d.-avhandling. Sosialantropologisk institutt, Universitetet i Oslo.
- Tavakol, M., & Dennick, R. (2011). Making sense of Cronbach's alpha. *International journal of medical education*, 2, 53.

Vedlegg 1. Informasjonspakke, Ungdata junior

INFORMASJON TIL SKOLEN OM UNGDATA JUNIOR-UNDERSØKELSEN I BÆRUM 2017

På oppdrag fra Bærum kommune gjennomfører forskningsinstituttet NOVA ved Høgskolen i Oslo og Akershus og Kompetansesenter rus – region øst (KoRus-Øst) en spørreundersøkelse blant kommunens barn. Formålet med undersøkelsen er å kartlegge ulike sider ved barns livsstil og levekår. Resultatene fra undersøkelsen vil kunne danne grunnlag for politikken og det forebyggende arbeidet rettet mot barn i Bærum kommune. Data fra undersøkelsen vil også kunne brukes i forsknings- og utviklingsprosjekter, der målet er å framskaffe ny kunnskap om barns oppvekstvilkår.

Vi setter pris på at skolen har sagt seg villig til å sette av tid til at elevene i løpet av én skoletime kan besvare spørreskjemaet via Internett. Vi håper at undersøkelsen skal gi et representativt og dekkende bilde av hvordan kommunens barn har det.

Undersøkelsen foregår i uke 9 – 11. Dersom skolen trenger mer tid, må det gis beskjed til Grethe A. Cederkvist i Bærum kommune.

Alle foresatte skal informeres om undersøkelsen minimum 14 dager før gjennomføringen. Kommunen har ansvar for at det vedlagte informasjonsbrevet sendes ut til samtlige foresatte. Dette kan gjøres via de kanalene som skolen normalt bruker for å nå ut med viktig informasjon til sine elevers foresatte, via elektronisk post eller via vanlig brevpost. Ranselpost er ikke tilstrekkelig. Skolen oppfordres også til å informere om undersøkelsen på skolens nettsider og på andre måter (ukebrev/arbeidsplaner e.l.).

Undersøkelsen gjennomføres elektronisk, og skolen må i god tid organisere seg slik at alle elever får sjansen til å delta. En lærer eller annen voksen (administrator) må være tilstede under datainnsamlingen. Disse plikter å sette seg inn i prosedyrene for datainnsamlingen, og bør også kjenne til innholdet i spørreskjemaet. Vedlagt finner dere en instruksjon for administrator.

Besvarelsene foregår ved at elevene logger seg inn med et brukernavn på www.svar-ungdata.com. Brukernavn blir oversendt skolen i forkant av undersøkelsen. Skolen vil da også få tilsendt spørreskjemaet, som en orientering om innholdet i undersøkelsen. Skolen må fordele brukernavn og en papirversjon av spørreskjemaet til de som skal administrere datainnsamlingen i klassene.

Det er viktig at samtlige elever får informasjon om undersøkelsen før de bestemmer seg for om de vil være med eller ikke. Minstekravet er at alle vet hva som er formålet med undersøkelsen, at det er frivillig, at de kan trekke seg når som helst, at de kan hoppe over spørsmål og at det ikke vil få noen konsekvenser dersom de ikke vil være med eller ønsker å trekke seg underveis.

Elever som er ferdig før timens slutt bør ikke forlate klasserommet. Skolen må ha alternativt opplegg for elever som ikke skal delta i undersøkelsen på samme plattform som undersøkelsen, det vil si datamaskin eller nettbrett. Dette er for å sikre ro under gjennomføringen samt å unngå synliggjøring av hvem som deltar og hvem som ikke deltar.

Det er viktig at helsesøster er klar med beredskap i etterkant av undersøkelsen for de elever som måtte ha behov for det. Vi takker skolen for at dere velvillig stiller opp i forbindelse med datainnsamlingen.

Dersom det er spørsmål i forbindelse med undersøkelsen, bes skolen kontakte Grethe A. Cederkvist i Bærum kommune (90667663/[grethe.cederkvist @baerum.kommune.no](mailto:grethe.cederkvist@baerum.kommune.no)).

Med vennlig hilsen

Stian Overå
Prosjektleder
KoRus-Øst

Hanne C. Hougen
Sekretariatsleder ungdom
NOVA

Grethe A. Cederkvist
Avdelingsleder,
Skolehelsetjenesten barn,
Bærum kommune

INFORMASJON TIL FORESATTE OG BARN OM UNGDATA JUNIOR- UNDERSØKELSEN I BÆRUM 2017

På oppdrag fra Bærum kommune gjennomfører forskningsinstituttet NOVA ved Høgskolen i Oslo og Akershus og Kompetansesenter rus – region øst (KoRus–Øst) en spørreundersøkelse blant kommunens barn. Formålet er å kartlegge ulike sider ved barns livsstil og levekår. Resultatene fra undersøkelsen vil kunne danne grunnlag for politikken og det forebyggende arbeidet rettet mot barn i Bærum kommune. Data fra undersøkelsen vil også kunne brukes i forsknings- og utviklingsprosjekter, der målet er å framskaffe ny kunnskap om barns oppvekstvilkår.

Undersøkelsen foregår på skolen i løpet av uke 9 – 11. Det tar ca. én skoletime å fylle ut spørreskjemaet. Spørreskjemaet inneholder spørsmål om hvordan barn bruker fritiden sin, om helse og hva slags forhold de har til skole, venner og voksne i nærmiljøet. Det vil også bli stilt spørsmål om temaer som mobbing og trivsel. Mer utfyllende informasjon finner du på www.ungdata.no. Foresatte som ønsker det, kan få tilsendt spørreskjemaet i sin helhet ved å kontakte KoRus Øst.

Besvarelsen foregår ved at elevene logger seg inn på www.svar-ungdata.com med et tilfeldig tildelt brukernavn. Elevene blir informert om at det er frivillig å delta og at de kan hoppe over enkeltspørsmål.

Undersøkelsen er anonym, så det er ikke mulig å identifisere enkeltelever gjennom de data som samles inn. Ingen enkeltpersoner vil kunne gjenkjennes når resultatene fra undersøkelsen offentliggjøres. Alle svar vil bli behandlet strengt fortrolig av NOVA, KoRus Øst og medarbeidere i Rambøll, som tilrettelegger for den elektroniske undersøkelsen.

Foresatte kan reservere seg mot at deres barn skal delta ved å gi beskjed til kontaktlærer. For at undersøkelsen skal ha noen verdi er det viktig at så mange som mulig deltar.

Datamaterialet vil senere bli lagt inn i nasjonal database, sammen med tilsvarende barneundersøkelser gjennomført i andre kommuner.

Ved ytterligere spørsmål knyttet til undersøkelsen, ta kontakt med Stian Overå ved KoRus Øst (918 04 606 / stian.overa@sykehuset-innlandet.no) eller kontaktperson for undersøkelsen i Bærum kommune, Grethe A. Cederkvist i Bærum kommune (90667663 / grethe.cederkvist@baerum.kommune.no).

Med vennlig hilsen

Stian Overå
Prosjektleder
KoRus–Øst

Hanne C. Hougen
Sekretariatsleder ungdatabarn
NOVA

Grethe A. Cederkvist
Avdelingsleder
Skolehelsetjenesten barn,
Bærum kommune

INSTRUKSJON FOR LÆRER/ADMINISTRATOR. UNGDATA JUNIOR-UNDERSØKELSEN I BÆRUM 2017

Takk for at du har påtatt deg å lede timen hvor elevene skal fylle ut spørreskjemaet for Ungdata Junior-undersøkelsen i Bærum 2017. I denne sammenheng omtales du som «administrator». Administrator plikter å lese og følge innholdet i denne informasjonen før selve gjennomføringen av undersøkelsen.

Instruksjonen består av to sider.

1. Administrator skal på forhånd ha fått utdelt et antall brukernavn som tilsvarer det antallet elever som tilhører gruppen/klassen. Det er skolens ansvar å formidle dette til deg. Administrator skal også ha tilgang til en papirutgave av spørreskjemaet.
2. Det er viktig at alle som skal delta er klar over formålet med undersøkelsen, at det er frivillig å delta og at de når som helst kan trekke seg fra undersøkelsen. Administrator SKAL lese teksten på side 2 i denne instruksjonen høyt FØR brukernavn deles ut til elevene og FØR det endelig er avklart hvilke elever som skal delta og hvilke som ikke skal delta. I forbindelse med dette skal administrator også formidle telefonnummer til helsesøster, Helsestasjon for ungdom, Kors på halsen-telefonen eller andre aktuelle hjelpetjenester (for eksempel skrive dette opp på tavla).

Følgende elever skal IKKE delta:

- A) de som selv ikke ønsker det (eleven trenger ikke gi noen begrunnelse for denne beslutningen)
- B) elever hvor foresatte har gitt skolen beskjed om at de ikke ønsker at deres barn skal delta

Elever som ikke vil eller ikke får lov til å delta bør ha et alternativt opplegg.

1. Elevene skal ikke sitte sammen eller snakke sammen under gjennomføringen av undersøkelsen. Det er viktig at elevene plasseres slik at de ikke kan se hva de andre har svart.
2. Administrator kan hjelpe elever med tekniske spørsmål og eventuelle uklarheter i spørreskjemaet. Administrator skal ikke fylle ut svarene for eleven og administrator må vise varsomhet når det gjelder å se hva elevene har svart.
3. Elever som er ferdig før timens slutt, bør ikke forlate klasserommet/PC-stua. De bør fortsette med aktivitet på datamaskin eller nettbrett.

Ved tekniske problemer med innlogging, kan Rambøll kontaktes på telefon 40 90 33 00 eller e-post skjemastuport@ramboll.no. Ved andre spørsmål, kontakt Stian Overå ved KoRus Øst (918 04 606 /stian.overa@sykehuset-innlandet.no).

(SE NESTE SIDE)

FØR brukernavn deles ut leses dette høyt for alle elevene:

«Dette spørreskjemaet er til barn i Bærum. Forskningsinstituttet NOVA ved Høgskolen i Oslo og Akershus og Kompetansesenter rus – region øst gjennomfører denne undersøkelsen for kommunen.

Spørreskjemaet handler om hvordan det er å vokse opp i Bærum, og hvordan barn i denne kommunen har det og hva de gjør. Dette er kunnskap som er viktig for kommunen i arbeidet med barn. Spørsmålene i skjemaet handler om forskjellige ting. Du blir blant annet spurt om skolen, venner, familien din og fritiden din. Du blir også spurt om følelser eller tanker om ting som kan være sårt eller vanskelig.

Det er frivillig å svare på spørreskjemaet. Det er altså du selv som bestemmer om du vil være med eller ikke. Det får ingen konsekvenser for deg om du ikke deltar.

Hvis du velger å delta, kan du hoppe over spørsmål du ikke vil svare på. Du kan også når som helst trekke deg fra undersøkelsen uten å si hvorfor du ikke vil være med. Da slutter du bare å svare på spørsmålene.

Undersøkelsen er anonym og det betyr at det ikke er mulig å finne ut hvem som har svart hva.

Dersom du har behov for å snakke med en voksen etterpå, ta gjerne kontakt med sosiallærer, helsesøster eller med Kors på halsen – Røde Kors sin hjelpetjeneste for barn og unge.

Vi håper at så mange som mulig vil delta, slik at vi får et best mulig bilde av hvordan barn har det i Bærum.

Lykke til!

Hilsen

Stian Overå, KoRus Øst, leder for Ungdata-sekretariatet Hanne Hougen,
NOVA og Kommunalsjef barne- og ungdomstjenester Anne Margrethe
Lindseth i Bærum kommune.»

Når dette er gjort, må det endelig avklares hvilke elever som skal delta og hvilke som ikke skal delta (se forrige side). Deretter kan du dele ut lappene med brukernavn. Der går det fram hvor elevene skal logge seg inn.

Lykke til med datainnsamlingen! Og tusen takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen

Stian Overå
Prosjektleder
KoRus Øst

Hanne C. Hougen
Sekretariatsleder Ungdata
NOVA

Grethe A. Cederkvist
Avdelingsleder
Skolehelsetjenesten barn,
Bærum kommune

Vedlegg 2. Informasjon til foresatte og elever ved skole 1 om delprosjekt knyttet til Ungdata junior 2017

I uke 9–11 skal elevene på 5.–7.trinn i Bærum og Asker delta i forskningsprosjektet, Ungdata junior. Et eget informasjonsbrev om dette prosjektet har allerede blitt sendt ut til foreldre/foresatte.

Som en del av gjennomføringen av Ungdata junior på skole 1, skal det også utføres et delprosjekt med klasseromsobservasjoner og gruppeintervjuer på 5.–7.trinn. Hensikten med dette prosjektet er å belyse ulike metodiske og etiske forhold ved Ungdata junior. Er det for eksempel begreper i spørreskjemaet som elevene ikke forstår, temaer de savner eller spørsmål de synes det er vanskelig å svare på?

Observasjonene og gruppeintervjuene skal gjennomføres av meg, Stian Overå. Jeg er sosialantropolog og jobber som spesialrådgiver ved Kompetansesenter Rus – Region Øst (KoRus-Øst).

I deler av uke 10 og 11 – samtidig som Ungdata junior gjennomføres på skolen – vil jeg følge et utvalg av klasser på 5.–7.trinn. Formålet med observasjonene er å få en bredere forståelse av elevenes skolesituasjon. Samtidig vil det også være nyttig å få en viss kjennskap til elevene og omvendt før gruppeintervjuene. På starten av observasjonsperioden vil elevene motta tilpasset informasjon om prosjektet.

Noen uker etter at Ungdata junior er utført, skal det arrangeres gruppeintervjuer med et utvalg av elevene på 5.–7.trinn. Det planlegges tre intervjuer på hvert trinn og med tre–fire elever i hver gruppe. Hvilke elever som får forespørsel om å delta bestemmes tilfeldig ut fra loddtrekning. Elevene som blir trukket ut, trenger i tillegg samtykke fra foresatte. Med dette brevet ber jeg om en respons på om foresatte synes det er greit at deres barn, dersom han/hun selv ønsker det, kan delta i intervjuene.

Intervjuene vil planlegges i samarbeid med skoleledelsen og lærerne, slik at det virker minst mulig forstyrrende på undervisningen. Et intervju vil vare i ca. 30–45 minutter. Det vil bli benyttet lydopptaker under intervjuene. Alle opptak vil bli slettet etter bruk. Kun prosjektgruppen knyttet til Ungdata junior ved KoRus-Øst og forskningsinstituttet, NOVA, vil ha tilgang på dette materialet.

Som forsker er jeg underlagt taushetsplikt og alle opplysningene vil bli behandlet i tråd med de forskningsetiske retningslinjene som gjelder forskning på barn og skole. Materialet fra både intervjuene og observasjonene vil bli anonymisert. I publikasjoner som bygger på dette prosjektet, vil det heller ikke komme fram at datainnsamlingen er utført på skole 1.

Materialet fra dette delprosjektet vil inngå i en metoderapport til Helsedirektoratet. Rapporten vil ta for seg videreutviklingen av Ungdata junior og ulike metodiske og etiske sider ved undersøkelsen. Jeg planlegger også å skrive en eller flere fagartikler med tematikk knyttet til vennskap, sosiale relasjoner, sosiale medier og dataspill.

Hvis det er ønskelig fra skolens side, vil jeg gjerne komme tilbake til skolen i løpet våren/høsten 2017 for å tilbakeføre funn og erfaringer fra undersøkelsen.

Hvis dere har spørsmål eller ønsker mer informasjon om prosjektet kan dere gjerne kontakte meg (se kontaktinformasjon under).

På forhånd takk for hjelpen!

Stian Overå

Spesialrådgiver, KoRus-Øst

Sykehuset Innlandet

Epost: stian.overa@sykehuset-innlandet.no

Telefon: 91 80 46 06

----- Vennligst klipp og returner til skolen -----

Jeg har mottatt informasjon om prosjektet og **tillater** at mitt barn kan delta i et gruppeintervju.

Jeg har mottatt informasjon om prosjektet og **tillater ikke** at mitt barn deltar i et gruppeintervju.

Elevens navn .....

Klassetrinn .....

Foresattes underskrift .....

Vedlegg 3: Spørreskjema Ungdata junior Asker og Bærum 2017

Ungdata junior Asker og Bærum 2017 Spørreskjema

Innhold

1 Om deg.....	88
2 Familien din og hjemmet ditt.....	88
3 Skolen.....	89
4 Foreldrene dine og hjemmet ditt.....	90
5 Venner.....	90
6 Vennemiljøet ditt.....	91
7 Trygghet.....	91
8 Mobbing.....	91
9 Fritiden din.....	91
10 Bruk av medier.....	93
11 Dataspill.....	93
12 Negative opplevelser på nettet eller mobilen.....	93
13 Foreldreregler.....	94
14 Helse.....	94
15 Helseplager.....	94
16 Helsetjenester.....	94
17 Søvn.....	95
18 Matvaner.....	95
19 Fysisk aktivitet.....	95
20 Fornøydhets med livet ditt.....	95
21 Humøret ditt.....	96
22 Tanker og følelser.....	96
23 Støttepersoner.....	97
24 Livet ditt.....	97
25 Tilbakemelding.....	97
26 Kommentar til undersøkelsen.....	98

Velkommen til Ungdata Junior!

Du svarer på spørsmålene ved å klikke eller krysse av i den ruta som passer best. Er det spørsmål som du synes er vanskelige, eller som du ikke har lyst til å svare på, kan du hoppe over dem.

Takk for at du vil være med i undersøkelsen!

1 Om deg

Er du gutt eller jente?
☐ Gutt
☐ Jente

Hvilket klassetrinn går du i?
☐ 5. trinn
☐ 6. trinn
☐ 7. trinn

Er begge foreldrene dine født i et annet land enn Norge?
☐ Ja
☐ Nei

2 Familien din og hjemmet ditt

Nå kommer noen spørsmål om familien din og hjemmet ditt. Hvis du bor i to hjem, skal du svare for hjemmet der du sov sist.

Har familien din bil?
☐ Nei
☐ Ja, én
☐ Ja, to eller flere

Har du eget soverom?
☐ Ja
☐ Nei

Hvor mange ganger har du reist et sted på ferie med familien din i løpet av det siste året?
☐ Ingen ganger
☐ Én gang
☐ To ganger
☐ Mer enn to ganger

Hvor mange datamaskiner eller nettbrett har familien din?
☐ Ingen
☐ Én
☐ To
☐ Mer enn to

RUTING: STILLES KUN TIL ELEVER I ASKER KOMMUNE

Har familien din hatt god eller dårlig råd/økonomi de siste to årene?
☐ Vi har hatt god råd hele tida
☐ Vi har stort sett hatt god råd
☐ Vi har verken hatt god råd eller dårlig råd
☐ Vi har stort sett hatt dårlig råd
☐ Vi har hatt dårlig råd hele tida

	Ingen bøker	Mindre enn 20 bøker	20–100 bøker	100–500 bøker	500–1000 bøker	Mer enn 1000 bøker
Hvor mange bøker tror du det er hjemme hos dere? NB! Én meter bøker tilsvarer omtrent 50 bøker	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3 Skolen

Hvordan har du det på skolen?	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig
Jeg trives på skolen	☐	☐	☐	☐
Lærerne mine bryr seg om meg	☐	☐	☐	☐
Jeg føler at jeg passer inn blant elevene på skolen	☐	☐	☐	☐
Jeg har det alltid bra i friminuttene	☐	☐	☐	☐
Jeg gruer meg ofte til å gå på skolen	☐	☐	☐	☐
<i>Jeg kjeder meg i skoletimene</i>	☐	☐	☐	☐

Hvor ofte har du hatt det slik den siste tiden?	Ingen ganger	Noen ganger	Ganske ofte	Veldig ofte
Jeg føler meg redd hvis jeg må snakke foran klassen	☐	☐	☐	☐
Jeg gruer meg veldig når jeg skal ha en prøve	☐	☐	☐	☐

Hvor godt liker du disse fagene i skolene?	Veldig godt	Godt	Verken godt eller dårlig	Dårlig	Veldig dårlig
Norsk	☐	☐	☐	☐	☐
Matte	☐	☐	☐	☐	☐
Gym	☐	☐	☐	☐	☐

4 Foreldrene dine og hjemmet ditt

Er du enig eller uenig i det som står her?	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig
Foreldrene mine pleier å vite hvor jeg er i fritiden min”?	☐	☐	☐	☐
Foreldrene mine kjenner vennene mine	☐	☐	☐	☐
Foreldrene mine liker meg som jeg er	☐	☐	☐	☐
Foreldrene mine forteller meg ofte hvor flink jeg er	☐	☐	☐	☐
Jeg liker å være sammen med foreldrene mine	☐	☐	☐	☐
Foreldrene mine kjefter ofte på meg	☐	☐	☐	☐
Jeg gruer meg ofte til å komme hjem	☐	☐	☐	☐
Jeg er ofte redd i mitt eget hjem	☐	☐	☐	☐

5 Venner

Har du minst én venn som du kan stole helt på og snakke med om alt mulig?
☐ Ja, helt sikkert
☐ Ja, det tror jeg
☐ Det tror jeg ikke
☐ Har ingen jeg ville kalle venner, nå for tida

Har du noen å være sammen med på fritida?
☐ Ja, alltid
☐ Ja, som regel
☐ Nei, som regel ikke
☐ Nei, aldri

Har du noen å være sammen med i friminuttene på skolen?
☐ Ja, alltid
☐ Ja, som regel
☐ Nei, som regel ikke
☐ Nei, aldri

6 Vennemiljøet ditt

Er noe av dette viktig for å være populær i ditt vennemiljø?	Nei, ikke viktig	Ja, litt viktig	Ja, veldig viktig
Å være god på skolen	☐	☐	☐
Å være flink i idrett	☐	☐	☐
Å være til å stole på	☐	☐	☐
Å ha dyre merkeklær	☐	☐	☐

7 Trygghet

Hvor trygg føler du deg?	Veldig trygg	Ganske trygg	Ikke så trygg	Ikke trygg i det hele tatt
Hjemme hos deg selv	☐	☐	☐	☐
På vei til og fra skolen	☐	☐	☐	☐
På skolen	☐	☐	☐	☐
Når du er ute i området der du bor	☐	☐	☐	☐

8 Mobbing

Tenk på de siste månedene. Har du blitt stengt ute, plaget eller truet av andre barn på skolen eller i fritida?
☐ Ja, flere ganger i uka
☐ Ja, omtrent én gang i uka
☐ Ja, omtrent hver 14. dag
☐ Ja, omtrent én gang i måneden
☐ Nesten aldri
☐ Aldri

Tenk på de siste månedene. Har du selv stengt ute, plaget eller truet andre barn på skolen eller i fritida?
☐ Ja, flere ganger i uka
☐ Ja, omtrent én gang i uka
☐ Ja, omtrent hver 14. dag
☐ Ja, omtrent én gang i måneden
☐ Nesten aldri
☐ Aldri

9 Fritiden din

Er du med på noen faste fritidsaktiviteter for tiden?
☐ Ja
☐ Nei, men jeg har vært med før
☐ Nei, jeg har aldri vært med på noen faste fritidsaktiviteter

RUTING: DE TO NESTE SPØRSMÅLENE GÅR KUN TIL DE SOM SVARTE JA PÅ SPØRSMÅLET OVER

Fra mandag til fredag, hvor mange kvelder er du vanligvis med på faste fritidsaktiviteter?
☐ Ingen kvelder
☐ En kveld
☐ To kvelder
☐ Tre kvelder
☐ Fire kvelder
☐ Fem kvelder

Hva slags faste fritidsaktiviteter er du med på?	Nei	Ja
Sport eller idrett	☐	☐
Spiller instrument eller synger	☐	☐
Teater eller dans	☐	☐
Annet	☐	☐

Tenk på tiden utenfor skolen. Hvor ofte gjør du vanligvis disse tingene?	Aldri	Sjeldnere enn 1 dag i uken	1 eller 2 dager i uken	3 eller 4 dager i uken	5 eller 6 dager i uken	Hver dag
Er sammen med venner hjemme hos noen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Henger ute sammen med venner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Trener eller driver med sport	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Er i stallen eller driver med ridning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Spiller et instrument	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Deltar på religiøse aktiviteter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gjør noe sammen med familien	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hjelper til hjemme med husarbeid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gjør lekser	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Slapper av for meg selv størsteparten av kvelden	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10 Bruk av medier

Tenk på en vanlig dag etter skolen. Omtrent hvor mange timer bruker du på dette?	Ikke noe tid	Mindre enn én time	1–2 timer	2–3 timer	3–4 timer	Mer enn 4 timer
Se på TV/filmer/serier/Youtube	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lese bøker	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Spille dataspill/TV-spill	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Spille på telefon/nettbrett	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiale medier	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lese aviser eller se på nyheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Tenk på en vanlig dag etter skolen. Omtrent hvor mange timer bruker du til sammen på aktiviteter foran en skjerm (TV, data, nettbrett, mobil)?

Ikke noe tid

Mindre enn én time

1–2 timer

2-3 timer

3-4 timer

4-6 timer

6 timer eller mer

11 Dataspill

Her kommer noen spørsmål om bruk av dataspill:	Ja	Nei
Har foreldrene dine satt noen grenser for når eller hvor lenge du får lov til å spille?	☐	☐
Synes du selv at du spiller for mye?	☐	☐
Har du vært borte fra skolen på grunn av spilling?	☐	☐
Spiller du etter at du har lagt deg?	☐	☐

12 Negative opplevelser på nettet eller mobilen

Har du i løpet av de siste månedene blitt utsatt for noe av det følgende?	Ingen ganger	1 gang	2–5 ganger	6 ganger eller mer
At noen via nettet eller mobil har truet deg	☐	☐	☐	☐
At noen via nettet eller mobil har skrevet sårende ting til deg eller om deg	☐	☐	☐	☐
At noen har lagt ut sårende bilder eller videoer av deg på nettet eller mobil	☐	☐	☐	☐
At noen har stengt deg ute fra sosiale ting på nettet	☐	☐	☐	☐

13 Foreldreregler

Får du lov av foreldrene dine til å...	Ja	Nei	Vet ikke
Ha bruker på sosiale medier med 13-årsgrense	☐	☐	☐
Spille dataspill med 18-årsgrense	☐	☐	☐
Se filmer med 18-årsgrense	☐	☐	☐

14 Helse

Til vanlig, hvordan vil du si at helsen din er?
☐ Utmerket
☐ Veldig bra
☐ Bra
☐ Ganske bra
☐ Dårlig

15 Helseplager

Har du hatt noen av disse plagene i løpet av siste måned?	Ingen ganger	Noen ganger	Mange ganger	Daglig
Hodepine	☐	☐	☐	☐
Vondt i nakken eller skuldrene	☐	☐	☐	☐
Vondt i magen	☐	☐	☐	☐
Kvalme	☐	☐	☐	☐

Har du brukt tabletter mot hodepine eller andre smerter den siste uken?
☐ Ja
☐ Nei

16 Helsetjenester

Tenk på siste året. Hvor mange ganger har du vært hos...	Aldri	1 gang	2-5 ganger	6 ganger eller mer
Helsesøster (ikke ta med vaksiner)	☐	☐	☐	☐
Fastlege	☐	☐	☐	☐
Legevakt	☐	☐	☐	☐
Sykehus	☐	☐	☐	☐

17 Søvn

Omtrent hvor mange timer sov du natt til i dag?
☐ Mindre enn 5 timer
☐ 5 timer
☐ 6 timer
☐ 7 timer
☐ 8 timer
☐ 9 timer
☐ 10 timer
☐ 11 timer
☐ 12 timer eller mer

18 Matvaner

Hvor ofte pleier du å spise følgende?	Sjelden eller aldri	1 gang i uka	2–3 ganger i uka	4-6 ganger i uka	Hver dag
Frokost	☐	☐	☐	☐	☐
Lunsj eller matpakke	☐	☐	☐	☐	☐
Middag	☐	☐	☐	☐	☐
Kveldsmat	☐	☐	☐	☐	☐

19 Fysisk aktivitet

	Aldri	Sjelden	1–2 ganger i måneden	1–2 ganger i uka	3–4 ganger i uka	Minst 5 ganger i uka
Hvor ofte er du så fysisk aktiv at du blir andpusten eller svett?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

20 Fornøydhhet med livet ditt

	Ikke fornøyd i det hele tatt	Litt fornøyd	Ganske fornøyd	Veldig fornøyd
Til sammen, hvor fornøyd er du med livet ditt?	☐	☐	☐	☐

Hvor fornøyd er du med ulike sider ved livet ditt?	Ikke fornøyd i det hele tatt	Litt fornøyd	Ganske fornøyd	Veldig fornøyd
Foreldrene dine	☐	☐	☐	☐
Vennene dine	☐	☐	☐	☐
Skolen du går på	☐	☐	☐	☐
Huset eller leiligheten du bor i	☐	☐	☐	☐
Nærområdet der du bor	☐	☐	☐	☐
Helsa di	☐	☐	☐	☐
Utseendet ditt	☐	☐	☐	☐

21 Humøret ditt

Når du tenker på den siste uka ...	Aldri	Sjelden	Ganske ofte	Veldig ofte	Alltid
Har du vært glad?	☐	☐	☐	☐	☐
Har du vært trist?	☐	☐	☐	☐	☐
Har du vært rolig?	☐	☐	☐	☐	☐
Har du vært stresset?	☐	☐	☐	☐	☐
Har du vært full av energi?	☐	☐	☐	☐	☐
Har du kjedet deg?	☐	☐	☐	☐	☐
Har du hatt det morsomt?	☐	☐	☐	☐	☐

22 Tanker og følelser

Kryss av for hvor ofte hver av disse skjer med deg. Det er ingen riktige eller gale svar.	Aldri	Noen ganger	Ofte	Veldig ofte
Ingenting er gøy mer	☐	☐	☐	☐
Jeg har problemer med å sove	☐	☐	☐	☐
Jeg har problemer med matlysten	☐	☐	☐	☐
Jeg har ikke noe energi	☐	☐	☐	☐
Jeg føler meg trist eller tom	☐	☐	☐	☐
Jeg er ofte trøtt	☐	☐	☐	☐

Kryss av for hvor ofte hver av disse skjer med deg. Det er ingen riktige eller gale svar.	Aldri	Noen ganger	Ofte	Veldig ofte
Jeg klarer ikke å tenke klart	☐	☐	☐	☐
Jeg føler meg verdiløs	☐	☐	☐	☐
Jeg føler det som om jeg ikke vil bevege meg	☐	☐	☐	☐
Jeg føler meg rastløs	☐	☐	☐	☐
Jeg føler meg ensom	☐	☐	☐	☐
Jeg føler meg sliten	☐	☐	☐	☐
Jeg ville føle meg redd hvis jeg skulle overnatte borte	☐	☐	☐	☐

23 Støttepersoner

Kan du snakke med noen av disse om triste eller vanskelig ting?	Ja, helt sikkert	Ja, kanskje	Nei
Venner	☐	☐	☐
Søsken	☐	☐	☐
Mor	☐	☐	☐
Far	☐	☐	☐
Læreren din	☐	☐	☐
Helsesøster på skolen	☐	☐	☐
Andre	☐	☐	☐

24 Livet ditt

Hvor enig er du i disse setningene?	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig
Livet mitt er bra	☐	☐	☐	☐
Jeg har et godt liv	☐	☐	☐	☐
Jeg har alt jeg ønsker meg i livet	☐	☐	☐	☐
Jeg liker meg selv slik jeg er	☐	☐	☐	☐
Jeg er veldig godt fornøyd med hvordan jeg er	☐	☐	☐	☐

25 Tilbakemelding

Helt til slutt vil vi gjerne høre hva du synes om å være med i denne undersøkelsen?	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig
Undersøkelsen gir et godt bilde av hvordan jeg har det	☐	☐	☐	☐
Det var lett å svare på spørsmålene	☐	☐	☐	☐
Undersøkelsen var altfor lang	☐	☐	☐	☐
Jeg svarte ærlig på spørsmålene	☐	☐	☐	☐
Jeg fikk god informasjon om undersøkelsen i forkant	☐	☐	☐	☐

26 Kommentar til undersøkelsen

Savnet du spørsmål om noe du synes er viktig, eller var det noen spørsmål som du mener at kan bli bedre?

Hvis du har noen kommentarer til undersøkelsen så kan du skrive dem her. Husk at du ikke skal skrive navnet ditt eller navnet på noen andre.

Noen av spørsmålene i dette skjemaet har handlet om ting som kan være vanskelige. Hvis du har noen vonde eller vanskelige tanker eller følelser og du gjerne vil snakke med en voksen, kan du ta kontakt med læreren din eller helsesøster på skolen. Du kan også gå inn på nettsiden www.korspahalsen.no. Der kan du prate med eller skrive til voksne som er frivillige i Røde Kors. De hører på det du har å si og hjelper deg om du vil.

Vedlegg 4: Oversikt over spørsmål og opphav

Nummer	Spørsmål	Opprinnelse
1A	Er du gutt eller jente?	
1B	Hvilket klassetrinn går du i?	
1C	Er begge foreldrene dine født i et annet land enn Norge?	
1D	Har familien din bil?	Family Affluence Scale
1E	Har du eget soverom?	Family Affluence Scale
1F	Hvor mange ganger har du reist et sted på ferie med familien din i løpet av det siste året?	Family Affluence Scale
1G	Hvor mange datamaskiner eller nettbrett har familien din?	Family Affluence Scale
1H	Hvor mange bøker tror du det er hjemme hos dere? NB! Én meter bøker tilsvarer omtrent 50 bøker	Ungdata, Ung i Norge, PISA, PIRLS, TIMMS
1I	Har familien din hatt god eller dårlig råd/økonomi de siste to årene?	Ung i Norge
Nummer	Spørsmål	Opprinnelse
2A	Tenk på foreldrene dine. Hvor enig er du i det som står her?	
2A1	Foreldrene mine pleier å vite hvor jeg er i fritiden min	Ungdata, Ung i Norge, Ung i Oslo
2A2	Foreldrene mine kjenner vennene mine	Ungdata, Ung i Norge, Ung i Oslo
2A3	Foreldrene mine liker meg som jeg er	Ungdata, Ung i Norge, Ung i Oslo
2A4	Foreldrene mine forteller meg ofte hvor flink jeg er	Ungdata, Ung i Norge, Ung i Oslo
2A5	Jeg liker å være sammen med foreldrene mine	Ungdata
2A6	Foreldrene mine kjefter ofte på meg	*
2A7	Jeg gruer meg ofte til å komme hjem	*
2A8	Jeg er ofte redd i mitt eget hjem	*
Nummer	Spørsmål	Opprinnelse
3A	Har du minst én venn som du kan stole helt på og snakke med om alt mulig?	Ungdata, Ung i Oslo
3B	Har du noen å være sammen med på fritida?	*
3C	Har du noen å være sammen med i friminuttene på skolen? *	
3D	Er noe av dette viktig for å være populær i ditt vennemiljø?	
3D1	Å være god på skolen	Ungdata
3D2	Å være flink i idrett	Ungdata
3D3	Å være til å stole på	Ungdata
3D4	Å ha dyre merkeklær	
Nummer	Spørsmål	Opprinnelse
4A	Hvordan har du det på skolen?	
4A1	Jeg trives på skolen	Ungdata, Ung i Oslo
4A2	Lærerne mine bryr seg om meg	Ungdata, Ung i Oslo
4A3	Jeg føler at jeg passer inn blant elevene på skolen	Ungdata, Ung i Oslo
4A4	Jeg har det alltid bra i friminuttene	
4A5	Jeg gruer meg ofte til å gå på skolen	Ungdata, Ung i Oslo
4A6	Jeg kjeder meg i skoletimene	Ungdata, Ung i Oslo
4B	Hvor ofte har du hatt det slik den siste tiden?	

4B1	Jeg føler meg redd hvis jeg må snakke foran klassen	*
4B2	Jeg gruer meg veldig når jeg skal ha en prøve	*
4C	Hvor godt liker du disse fagene i skolen?	
4C1	Norsk	(Ungdata - men kun til et prosjekt ved Høgskolen i Hedmark)
4C2	Matte	(Ungdata - men kun til et prosjekt ved Høgskolen i Hedmark)
4C3	Gym	(Ungdata - men kun til et prosjekt ved Høgskolen i Hedmark)
Nummer	Spørsmål	Opprinnelse
5A	Tenk på de siste månedene. Har du blitt stengt ute, plaget eller truet av andre barn på skolen eller i fritida?	Ungdata, Ung i Oslo
5B	Tenk på de siste månedene. Har du selv stengt ute, plaget eller truet andre barn på skolen eller i fritida?	Ungdata, Ung i Oslo
5C	Har du i løpet av de siste månedene blitt utsatt for noe av det følgende?	
5C1	At noen via nettet eller mobil har truet deg	Ungdata
5C2	At noen via nettet eller mobil har skrevet sårende ting til deg eller om deg	Ungdata
5C3	At noen har lagt ut sårende bilder eller videoer av deg på nettet eller mobil	Ungdata
5C4	At noen har stengt deg ute fra sosiale ting på nettet	Ungdata
Nummer	Spørsmål	Opprinnelse
6A	Er du med på noen faste fritidsaktiviteter for tiden?	Ungdata, Ung i Norge, Ung i Oslo
6B	Fra mandag til fredag, hvor mange kvelder er du vanligvis på faste fritidsaktiviteter?	
6C	Hva slags type faste fritidsaktiviteter er du med på?	*
6C1	Sport eller idrett	(Ungdata)
6C2	Spiller instrument eller synger	(Ungdata)
6C3	Teater eller dans	(Ungdata)
6C4	Annet	(Ungdata)
Nummer	Spørsmål	Opprinnelse
7A	Tenk på tiden utenfor skolen. Hvor ofte gjør du vanligvis disse tingene?	
7A1	Er sammen med venner hjemme hos noen	(Ungdata, Ung i Norge, Ung i Oslo)
7A2	Henger ute sammen med venner	(Ungdata, Ung i Norge, Ung i Oslo)
	Trener eller driver med sport	*, [likner Children's Worlds 2010]
7A4	Er i stallen eller driver med ridning	*
7A5	Spiller et instrument	(Ungdata, Ung i Norge, Ung i Oslo)
7A6	Deltar på religiøse aktiviteter	*
7A7	Gjør noe sammen med familien	(Ungdata, Ung i Norge, Ung i Oslo)
7A8	Hjelper til hjemme med husarbeid	[likner Children's Worlds 2012]
7A9	Gjør lekser	Children's Worlds 2012
7A10	Slapper av for meg selv størsteparten av kvelden	[likner Children's Worlds 2012]
Nummer	Spørsmål	Opprinnelse
8A	Tenk på en vanlig dag etter skolen. Omtrent hvor mange timer bruker du på dette?	
8A1	Se på TV/filmer/serier/Youtube	Ungdata, Ung i Norge

8A2	Lese bøker	Ungdata, Ung i Norge
8A3	Spille dataspill/TV-spill	Ungdata, Ung i Norge
8A4	Spille på telefon/nettbrett	Ungdata
8A5	Sosiale medier	Ungdata
8A6	Leser aviser eller ser på nyheter	*
8A7	Tenk på en vanlig dag etter skolen. Omtrent hvor mange timer bruker du til sammen på aktiviteter foran en skjerm (TV, data, nettbrett, mobil)?	Ungdata
8B	Får du lov av foreldrene dine til å...	
8B1	Ha bruker på sosiale medier med 13-årsgrense	*
8B2	Spille dataspill med 18-årsgrense	*
8B3	Se filmer med 18-årsgrense	*
8C	Her kommer noen spørsmål om bruk av dataspill:	
8C1	Har foreldrene dine satt noen grenser for når eller hvor lenge du får lov til å spille?	Ungdata
8C2	Synes du selv at du spiller for mye?	Ungdata
8C3	Har du vært borte fra skolen på grunn av spilling?	Ungdata
8C4	Spiller du etter at du har lagt deg?	*
Nummer	Spørsmål	Opprinnelse
9A	Til vanlig, hvordan vil du si at helsen din er? Utmerket/veldig bra/bra/ganske bra/dårlig	
9B	Har du hatt noen av disse plagene i løpet av siste måned?	
9B1	Hodepine	Ungdata
9B2	Vondt i nakken eller skuldrene	Ungdata
9B3	Vondt i magen	Ungdata
9B4	Kvalme	Ungdata
9C	Har du brukt tabletter mot hodepine eller andre smerter den siste uken?	Ungdata
9D	Tenk på siste året. Hvor mange ganger har du vært hos?	
9D1	Helsesøster (ikke ta med vaksiner)	Ungdata
9D2	Fastlege	Ungdata
9D3	Legevakt	Ungdata
9D4	Sykehus	Ungdata
Nummer	Spørsmål	Opprinnelse
10A	Omtrent hvor mange timer sov du natt til i dag?	
Nummer	Spørsmål	Opprinnelse
11A	Hvor ofte pleier du å spise følgende?	
11A1	Frokost	Ungdata, Ung i Oslo
11A2	Lunsj eller matpakke	Ungdata, Ung i Oslo
11A3	Middag	Ungdata, Ung i Oslo
11A4	Kveldsmat	Ungdata, Ung i Oslo
12A	Hvor ofte er du så fysisk aktiv at du blir andpusten eller svett?	Ungdata

Nummer	Spørsmål	Opprinnelse
13A	Hvor trygg føler du deg?	
13A1	Hjemme hos deg selv	Children's Worlds 2012
13A2	På vei til og fra skolen	Children's Worlds 2012
13A3	På skolen	Children's Worlds 2012
13A4	Når du er ute i området der du bor	Children's Worlds 2012
13B	Til sammen, hvor fornøyd eller misfornøyd er du med livet ditt?	
13C	Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med ulike sider ved livet ditt?	
13C1	Foreldrene dine	Ungdata
13C2	Vennene dine	Ungdata, Children's Worlds 2012
13C3	Skolen du går på	Ungdata
13C4	Huset eller leiligheten du bor i	Children's Worlds 2012
13C5	Nærområdet der du bor	Ungdata
13C6	Helsa di	Ungdata, Children's Worlds 2012
13C7	Utseendet ditt	Ungdata, Children's Worlds 2012
13D	Hvor enig er du i disse setningene?	
13D1	Livet mitt er bra	Children's Worlds 2012
13D2	Jeg har et godt liv	Children's Worlds 2012
13D3	Jeg har alt jeg ønsker meg i livet	Children's Worlds 2012
13D4	Jeg liker meg selv slik jeg er	Harter's Self-Perception Profile for Adolescents
13D5	Jeg er veldig godt fornøyd med hvordan jeg er	Harter's Self-Perception Profile for Adolescents
Nummer	Spørsmål	Opprinnelse
14A	Kryss av for hvor ofte hver av disse skjer med deg. Det er ingen riktige eller gale svar.	
14A1	Ingenting er gøy mer	RCADS
14A2	Jeg har problemer med å sove	RCADS, Hopkins Symptom Checklist (HSCL)
14A3	Jeg har problemer med matlysten	RCADS
14A4	Jeg har ikke noe energi	RCADS
14A5	Jeg føler meg trist eller tom	RCADS
14A6	Jeg er ofte trøtt	RCADS
14A7	Jeg klarer ikke å tenke klart	RCADS
14A8	Jeg føler meg verdiløs	RCADS
14A9	Jeg føler det som om jeg ikke vil bevege meg	RCADS
14A10	Jeg føler meg rastløs	RCADS
14A11	Jeg føler meg ensom	Hopkins Symptom Checklist (HSCL)
14A12	Jeg føler meg sliten	*
14A13	Jeg ville føle meg redd hvis jeg skulle overnatte borte	*
14B	Når du tenker på den siste uka	[Childrens Worlds + Kidscreen, div miks]
14B1	Har du vært glad?	[likner Kidscreen]
14B2	Har du vært trist?	[likner Kidscreen]
14B3	Har du vært rolig?	Children's Worlds 2012

14B4	Har du vært stresset?	*, ["presset" i Kidscreen]
14B5	Har du vært full av energi?	Children's Worlds 2012, Kidscreen
14B6	Har du kjedet deg?	*
14B7	Har du hatt det morsomt?	["gøy" i Kidscreen]
Nummer	Spørsmål	Opprinnelse
15A	Kan du snakke med noen av disse om triste eller vanskelig ting?	
15A1	Venner	Ungdata, Ung i Norge, Ung i Oslo
15A2	Søsken	Ungdata, Ung i Norge, Ung i Oslo
15A3	Mor	Ungdata, Ung i Norge, Ung i Oslo
15A4	Far	Ungdata, Ung i Norge, Ung i Oslo
15A5	Læreren din	Ungdata, Ung i Norge, Ung i Oslo
15A6	Helsesøster på skolen	Ungdata, Ung i Norge, Ung i Oslo
15A7	Andre	
Nummer	Spørsmål	Opprinnelse
16A	Helt til slutt vil vi gjerne høre hva du synes om å være med i denne undersøkelsen?	
16A1	Undersøkelsen gir et godt bilde av hvordan jeg har det	Ungdata
16A2	Det var lett å svare på spørsmålene	Ungdata
16A3	Undersøkelsen var altfor lang	Ungdata
16A4	Jeg svarte ærlig på spørsmålene	Ungdata
16A5	Jeg fikk god informasjon om undersøkelsen i forkant	Ungdata

* utviklet for Ungdata jr, etter innspill fra kommunene(prosjektgruppe samt foreldregruppe i Bærum), deltakere i piloten eller prosjektgruppen.